

ΠΑΡΕΜΒΛΗ

Τεύχος 117 • Τιμή τεύχους: 3,5€

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΧΑΡΑ

Συνέντευξη: π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος
"Η τέχνη της χαράς"

Συνέντευξη: κ. Δημήτρης Τσινικόπουλος
"Υπάρχει ή όχι Θεός: το Στοιχείο του Πασκάλ"

Φωτογραφικός Διαγωνισμός "Καθημερινότητα"

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

Συνεντεύξεις

Ρεπορτάζ

Απόψεις

Γκάλοπ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Σάββατο, 7-7.30μμ,
στους 91,2 fm της
Πειραικής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr
σταθερά στο μέλλον

Αναζητήστε μας και στο facebook:
"Χριστιανική Φοιτητική Ένωση"

επικοινωνία
xfe@xfe.gr

ηλεκτρονικές
εγγραφές στην

ΠΑΡΕΜΒΥΛΗ

Η ΤΡΑΜΠΑΛΑ

Φωτογραφία: Φ.Σ.

Με κοιτάς ατάραχη. Όρες πολλές περνάω στον ίδιο χώρο με σένα, αλλά η καρδιά μου είναι αλλού. Το μυαλό μου στροβιλίζεται μεταξύ των υποχρεώσεων της δουλειάς και των επιλογών διασκέδασης.

Η εικόνα σου ελαφρώς κυρτά, κατοπτρεύει το χώρο. Διέρχομαι δεκάδες φορές κάθε μέρα από μπροστά σου. Στις παύσεις των καθημερινών μερίμων κοντοστέκομαι μπροστά σου. Λέω μια κουβέντα και συνεχίζω. Άλλες φορές, ακούς τις προσευχές μου. Έχω κλάψει μπροστά σου. Σου έχω μιλήσει γι' αυτά που με βαραίνουν, για τις γρατζουνιές της ψυχής μου, τα τραύματα της ύπαρξής μου, το όνειρά και τις χίμαιρές μου, τον ίλιγγο των πτώσεών μου, τις σαϊτιές των πειρασμών μου, τις ματαιωμένες προσδοκίες μου. Έχεις βυθομετρήσει τις αστοχίες μου, με βλέπεις, με ακούς, κάθε στιγμή είσαι 'κει, μπροστά μου.

Κι εσύ... Στέκεσαι αμίλητη, σιωπηλή. Είμαι σίγουρος ότι με νιώθεις, γιατί δε μιλάς; Το μαφόριό σου παραμένει ακίνητο, οι πτυχώσεις του αέρινα ανέκφραστες μπρος στη δική μου αδήριτη εμμονή, τις δερμάτινες ανάγκες, τα ανυπόμονα «θέλω» που εκβιάζουν τα δικά σου «μπορώ».

Ανάβω ένα μικρό κερί. Η φλογίτσα του κάνει τη μορφή σου να τρεμοπαίζει, να καταφάσκει ευνοϊκότερα στη επιθυμία μου να σε νιώσω κοντύτερα. Το φως που παίζει με το σκοτάδι κάνει το πρόσωπό σου ιλαρότερα οικείο, μητρικά προσιτό. Λες κι ένα ταπεινό κερί που, ήδη δακρύζει καίγοντας με τα κέρνα δάκρυστά του το χέρι μου, ξεκλείδωσε τη σιωπή σου μονομιάς.

Με πληροφορείς εσωτερικά για το τι έγινε στο παρελθόν, σε αντίστοιχες στιγμές· τότε που πάλι σου μιλούσα ζητώντας να με ακούσεις. Τότε που σε κοίταζα στα μάτια με το υικό μου θράσος να αξιώνει ένα φθόγγο σου. Τότε που με αυτόν τον άρρητο σου τρόπο, ψιθύρισε στον κρυπτό της καρδιάς μου άνθρωπο να μην ανησυχεί, να ηρεμήσει λίγο από τα άγχη, να μη δίνει τόσο σημασία στο λογισμό που του επιτίθεται, να στρέψει το βλέμμα στο Χριστό για να ειρηνεύσει.

Τις θυμάμαι αυτές τις στιγμές που μου αποκρίθηκες. Όσο χρόνο εγώ κοιτούσα τα χείλη σου παρακαλώντας να δω έστω ένα ψέλλισμα, μια φανερή επικοινωνία εξωτερικού τύπου, εσύ ήδη εργαζόσουν μυστικά μέσα μου, «έστρωνες τραπέζι» ως Μάνα, να με φιλέψεις όσα ανεπίγνωστα πεινούσε η ύπαρξή μου. Η φωνή σου, φωνή αύρας λεπτής, είχε ήδη μαλακώσει την καρδιά μου και μ' είχε γλυκάνει με μιαν υπόρρητη χαρά.

Σε κάθε ερώτημα, ένα σου νεύμα, Παναγία μου. Κάθε φορά που μιλάμε, θυμάμαι την τραμπάλα που κάναμε παιδιά... Κάθε που ανεβαίνω ψηλά, σου καρφίτσωνω μιαν ανάγκη. Κάθε που κατεβαίνω, κυλάει από ψηλά μιαν απόκριση.

Παπ... παπ... παπ... παπ...

Άγχος... ειρήνη... πόνος... χαρά... αίτημα... πρεσβεία...

Παπ... παπ... παπ... παπ...

Η Σινιαΐη

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremboli.gr • paremboli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει

ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Παναγιώτης Τσιόγρης

Διευθυντής Σύνταξης: Αγγελική Καλκάνη

Συντακτική επιτροπή: Αναστασία Μπιτσάνη, Μαρία Γούλα, Κλεάνθης Νιζάμης

Συντάκτες:

Διονυσία Αραβοπούλου, Αλέξης Βλάχος, Μαρία Γούλα, Ελισάβετ Κομνηνού, Κυριακή Λουλουδάκη, Μαρία Λουλουδάκη, Παναγιώτης Μαρκότσας, Αθανάσιος Μπαλής, Γιάννης Μπέκος, Βασιλική Μπέκου, Σοφία Μπουγά, Μαριαλένα Μωραΐτου, Μηνάς Νάϊδος, Κλεάνθης Νιζάμης, Μαρία Παπαδημητρίου, Θεωδωρής Παπαμιχάλης, Μόνικα Παππά, Φιλοθέη Παππά, Γιώργος Πράρας, Ανδρόμαχη Στούμπου, Ευτυχία Στούμπου, Ακριβή Στραγαλινού, Πνευλιόπη Τερζάκη, Δήμητρα Τζάφα, Φωτεινή Τερζάκη, Κώστας Τίφκισιός, Αθηνά Χαραλάμπους, Νίκος Τριαντόπουλος.

Υπεύθ. Μην/ωσος: Διονυσία Μαγουλίη, Γιώργος Πράρας,

Δήμητρα Τζάφα

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Καλλιόπη Βγόντζα, Κυριάκος Παπαδόπουλος

Φωτογραφική επιμέλεια: Αλέξανδρος Παλαιός.

Δημιουργικό - Παραγωγή:

«Λυχνία Α.Ε.», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνών, Τηλ. 210 34.10.436, www.lychnia.com

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

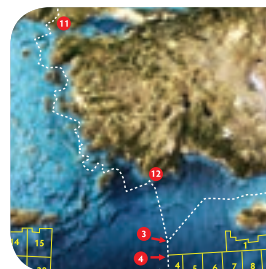
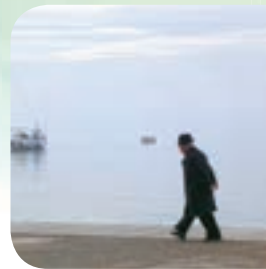
Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475.

Φωτογραφία Εξωφύλλου: Αλέξανδρος Παλαιός

Περιεχόμενα

ΑΠΡ-ΜΑΙ-ΙΟΥΝ. 2016 | Έτος ΚΗ' | Τεύχος: 117

- 1 Σύνταξη
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Υπάρχει ή όχι Θεός:
Το στοίχημα του Πασκάλ
- 6 Η «τέχνη της χαράς»
- 10 Πάντοτε χαιρετε
- 12 Χαρά χωρίς «αλλά»
- 14 Χαρά λύπης «ολεθρος
- 16 Αναζητώντας την χαμένη σχέση
- 18 Η Δοκιμή του Χριστιανού
- 20 Πιο μακριά απ' αυτό
που 'σαι φτιαγμένος
- 22 Έγινε η απώλεια συνήθειά μας
- 24 Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη
- 27 Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
... έλα στη φοιτητική συντροφιά μας
- 28 Χ(Φ)ΙΟΣ 2016
- 30 Αγάπη μόνο και Ειρήνη πάσι
- 32 Διαγωνισμός φωτογραφίας
- 36 Μια ιστορία 25 χρόνων στην Καβάλα
- 38 Συμβαίνουν
- 40 Δραστηριότητες
- 42 Θέματα Πνευματικής Ζωής
- 43 Η φωνή των Πατέρων
- 44 Έντεχνο

Οι απόψεις που διατυπώνονται στα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τις λοιπές δημοσιεύσεις δεν απηχούν κατ' ανάγκη και απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/2012 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2013, 2014, 2015.
- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους:
  - α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος) Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41) Πάτρα (Παντανάσσης 61) Λάρισα (Παπακυριαζή 30) Πειραιάς (Πραξιτέλους 137B).
  - β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκη, Λάρισα
  - γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)
  - δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr

στο 6934491892

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την «Παρεμβολή», ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την «Παρεμβολή»!

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε

ΥΠΑΡΧΕΙ Ή ΟΧΙ ΘΕΟΣ; ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΣΚΑΛ

Συνέντευξη με τον
κ. Δημήτρη Τσινικόπουλο,
Επίτ. Δικηγόρο, Συγγραφέα

«Παρεμβολή»: κ. Τσινικόπουλε, θα θέλατε να μας περιγράψετε, με λίγα λόγια, ποιο είναι το «στοίχημα του Πασκάλ» που αποτελεί και τον τίτλο του βιβλίου σας;

κ. Δημ. Τσινικόπουλος: Το Στοίχημα του Πασκάλ είναι μια πρόκληση, ένα ευφύεστατο σε σύλληψη λάκτισμα προς τη σκέψη. Είναι απλό στη διατύπωσή του, αλλά βαθύτατο σε προβληματισμό. Λέει ο Πασκάλ σ' έναν αφορισμό του: «Θεός υπάρχει ή δεν υπάρχει; Δε μπορούμε να ξέρουμε με τη λογική μόνο, δεν μπορούμε να έρθουμε σε επαφή μαζί του, αφού αυτός είναι πνεύμα κι εμείς σάρκα και οστά. Εγώ, λέει, σας προτείνω να στοιχηματίσετε. Βέβαια, καλύτερα ίσως είναι να μη στοιχηματίσετε... Αλλά μπλέξατε. Στοιχηματίστε. Αν δεν υπάρχει κι έτσι στοιχηματίσετε ότι υπάρχει και χάσετε, στην ουσία δεν χάνετε τίποτα. Λίγα χρόνια θα ζήσετε ούτως ή άλλως, μέσα στη μιζέρια σας και θα πεθάνετε. Αν όμως στοιχηματίσετε ότι υπάρχει, και όντως υπάρχει, τότε κερδίζετε τα πάντα: ειρήνη και καταλλαγή με το Θεό, ειρήνη με τον εαυτό σας, αρμονική σχέση με τον συν-άνθρωπο, το έπαθλο της αιώνιας ζωής με ευλογίες. Στοιχηματίστε, λοιπόν, ότι υπάρχει Θεός!

Θα πρέπει να διευκρινίσω εδώ, ότι αυτή η Σκέψη του Πασκάλ που μερικώς τους σκανδάλισε, γιατί δίνει έναν ωφελιμιστικό τόνο, δεν θα πρέπει να απομονωθεί από το σύνολο των Σκέψεών του, ούτε να εκληφθεί ότι αποδοχή της ύπαρξης του Θεού είναι προϊόν της βούλησής μας. Δεν μπορούμε να πούμε ότι θέλω να υπάρχει Θεός, και με ωφελεί να υπάρχει και γι' αυτό τον αποδέχομαι και τον πιστεύω. Το 'Στοίχημα', θέλει να μας ευαισθητοποιήσει και να μας κάνει να σκεφτούμε βαθύτερα. Για τον Πασκάλ η αποδοχή του Θεού έχει να κάνει περισσότερο με την καθαρότητα της καρδιάς (κατά το Ευαγγελικό: Μακάριοι οι καθαροί τη καρδιά, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται), παρά με αυτή καθ' εαυτή την λογική, που δεν την αποκλείει μεν, αλλά την θεωρεί ανεπαρκή από μόνη της. Περιορίστε τα πάθη σας λέει σε μια άλλη Σκέψη του ο Πασκάλ και μη ζητάτε αποδείξεις για την ύπαρξη του Θεού. Αν ζείτε μια κατά Θεόν ζωή, ήδη ανακαλύψατε την ύπαρξη και την παρουσία Του στη ζωή σας!

«Π»: Μήπως όμως όποιος τελικά στοιχηματίζει ότι υπάρχει Θεός και θέλει να τον ακολουθήσει, αναλαμβάνει

το κόστος της ζωής κοντά στο Χριστό, την τήρηση των εντολών του, την άσκηση, μ' άλλα λόγια, μήπως έχει τελικά το ρίσκο να χάσει κάτι από τις απολαύσεις του κόσμου; Ο ίδιος ο Χριστός μιλάει γι' αυτό το κόστος, τον προσωπικού σταυρού, όταν λέει: «Όστις θέλει όπισσω μου έλθειν, άπαρνησάσθω έαντόν και άράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθήτω μοι» (Μάρκ. η' 34)

Δ. Τ.: Ασφαλώς και συμβαίνει αυτό που επισημάνετε. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι Θεός και μαμωνάς, Θεός και κόσμος, βρίσκονται σε σφοδρά αντίθεση και διαμάχη μεταξύ τους. Για τον απλούστατο λόγο ότι, άλλο είναι το θέλημα του Θεού κι άλλες οι βουλές των ανθρώπων που κυβερνούνται από τον Θεό του κόσμου τούτου τον Σατανά (Β' Κορ.4:4).

Όποιος αποδέχεται το Θεό στη ζωή του, οφείλει να οικοδομήσει και μια ανάλογη σχέση με Αυτόν, αφού ο Θεός είναι το Μέγα Πρόσωπο, που επιθυμεί για τη σωτηρία των ανθρώπων, οι άνθρωποι να δημιουργήσουν, να αναπτύξουν σχέση μαζί του φιλική και υϊκή. Επειδή ασφαλώς δεν μπορεί να ζει κανείς τελείως ελεύθερα ή μάλλον ασύδοτα, εάν παραδέχεται ύπαρξη Θεού – διότι τον αναγνωρίζει ως Κύριό του, ζωοδότη, καθοδηγητή του –, γι' αυτό, πολλοί σήμερα που δηλώνουν άθεοι, είναι άθεοι για να μην έχουν να λογοδοτήσουν σε κανέναν για τη ζωή και τις πράξεις τους. Ο Χριστός σωστά το είπε: Πρέπει κανείς να απαρνηθεί τον εαυτό του, να τον υποτάξει στο Θεό και να ακολουθήσει το δρόμο της θυσίας, κάτι που ο σύγχρονος άνθρωπος δεν το θέλει, δεν επιθυμεί, γιατί ασχολείται με τον υλικό ευδαιμονισμό κατά κόρον, με 'άρτον και θεάματα' ακολουθώντας το αρχαίο υλιστικό-μηδενιστικό ρητό «φάγωμεν και πίνωμεν αύριον γαρ αποθνήσκομεν».

Ωστόσο, η πληρότητα και το νόημα ζωής που δίνει η κατά Χριστόν ζωή, μπορεί να υπερκεράσει τις φθαρτές, μικρές, ανούσιες απολαύσεις του 'νυν αιώνος'. Όπως λέει ο απ. Παύλος: «Τα γαρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τα δε μη βλεπόμενα αιώνια» (Β' Κορ. 4:18)

«Π»: Ο Αϊνστάϊν έλεγε ότι «Η επιστήμη χωρίς θρησκεία είναι κωλή, η θρησκεία χωρίς επιστήμη είναι τυφλή». Τελικά πίστη-επιστήμη συμβαδίζουν; Πού εφάπτονται οι κύκλοι τους και πώς οριοθετούνται;

Η πίστη προϋποθέτει έλεγχο των πραγμάτων και των γεγονότων, προτού γίνουν αυτά αποδεκτά. Ο απόστολος Παύλος μιλάει για λογική λατρεία (Ρωμ. 12:1, 2), αλλά, ταυτόχρονα, έδωσε τον κλασικό ορισμό για την πίστη ότι αυτή είναι « έλπιζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων...»

Δ.Τ.: Υπάρχει μια τεράστια πλάνη στο ζήτημα αυτό που καλλιεργείται μεθοδικά και προπαγανδίζεται από τους υλιστές και τους αθεϊστές. Ισχυρίζονται ότι πίστη και επιστήμη είναι ασυμβίβαστες, ενώ όχι μόνον ο Αϊνστάιν, αλλά δεκάδες μεγάλοι επιστήμονες που τιμήθηκαν με Νόμπελ, αλλά και οι θεμελιωτές των επιστημών Παστέρ, Πασκάλ, Κέλνερ, Νεύτων, Λάιμνιτς, Μπουλ, Όυλερ, Γκάους, Λινναίος, Κέλβιν, Φαραντέι, καθώς και Ρόμπερτ Μίλικαν, Α. Κόμπτον, Φον Μπράουν, Κουρτ Γκέντελ, Φράνσις Κόλινς, κ.άλλ., υπήρξαν όλοι τους πιστοί στο Θεό άνθρωποι. Και τούτο, διότι, κατανόησαν ότι, αφενός μεν η επιστήμη έχει όρια και είναι ευμετάβλητη η γνώση που προσκομίζει, αφετέρου δε ότι, η πίστη δεν ταυτίζεται με την ευπιστία ούτε είναι ένα είδος διανοητικής ασθένειας όπως υποστηρίζει ο Ρ. Ντόκινς. Η πίστη προϋποθέτει έλεγχο των πραγμάτων και των γεγονότων, προτού γίνουν αυτά αποδεκτά. Ο απόστολος Παύλος μιλάει για λογική λατρεία (Ρωμ. 12:1, 2), αλλά, ταυτόχρονα, έδωσε τον κλασικό ορισμό για την πίστη ότι αυτή είναι « έλπιζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων...» και σε μετάφραση: σιγουριά γι' αυτά που ελπίζουμε και βεβαιότητα γι' αυτά που δεν βλέπουμε...» (Εβρ. 11:1).

Η πίστη εδώ, εβρ. *Emunah*, έχει σχέση με το αμίν (=αληθώς), σημαίνει βεβαιότητα, εγγύηση, εμπιστοσύνη και όχι πιθανολογία ή αβεβαιότητα όπως εννοείται σήμερα. Όπως το έθεσε, ο γνωστός κοινωνιολόγος Έρικ Φρομ: *Πίστη είναι η βεβαιότητα του αβέβαιου...* Σε τελευταία ανάλυση, μπορεί να λεχθεί ότι η πίστη είναι ελεγμένη και ελεγχόμενη λογική, η δε επιστήμη (= λογική+γνώση) είναι εν μέρει ελεγμένη πίστη (Καρλ Σαγκάν).

Το μυστήριο και το ασύλληπτο του σύμπαντος και του φυσικού κόσμου οδήγησαν τον Αϊνστάιν να πει με ταπεινότητα ότι προσπαθούσε να συλλάβει ένα πολλοσημώριο σοφίας, του Λόγου, που εκδηλώνεται στη φύση, και να καταλήξει να πει ότι: «ο Μωυσής και ο Ιησούς μετράνε για μένα περισσότερο από όλα τα επιτεύγματα του εξερευνητικού και εποικοδομητικού νου» (βλ. Renee Weber, *Επιστήμονες και άγιοι*, 1947, σελ. 351).

Η επιστήμη έχει όρια: δεν μπορεί να απαντήσει στα ερωτήματα: ποιος είμαι, από πού έρχομαι, πού πηγαίνω, πώς πρέπει να ζω. Στα ερωτήματα αυτά δίνει πειστική απάντηση όχι ο φυσικός επιστήμων, αλλά ο μετα-φυσικός πιστός, ο οπαδός του Χριστιανισμού, του ορθολογικότερου από τους 3

μονοθεϊσμούς (βλ. Nayla Farouki "Πίστη και λογική"). Όπως παραδέχτηκε ο κορυφαίος Βέρνερ Χάιζενμπεργκ: «Το φιλοσοφικό περιεχόμενο μιας επιστήμης προστατεύεται μόνο όταν η επιστήμη έχει συνείδηση των ορίων της». Και για να κλείσω το ερώτημα: Η επιστήμη δεν μπορεί να μας δώσει αυτό που δίνει η Χριστιανοσύνη και χρειάζεται ο άνθρωπος ανά τους αιώνες: *πίστη, ελπίδα, αγάπη*. Γνώση, ευμετάβλητη ναι, αλλά όχι τα παραπάνω. Γι' αυτό το ερώτημα έχω αφιερώσει 2 κεφάλαια στο βιβλίο μου με τίτλο: *Πίστη και Λογική* και *Η Πίστη ως εμπιστοσύνη*

«Π.: Ένας από τους πιο ενδιαφέροντες όρους που φέρνετε στο προσκήνιο μέσα από νέες επιστημονικές έρευνες, είναι εκείνος της «Νευροθεολογίας». Θα θέλατε να μας μιλήσετε λίγο γι' αυτόν;

Δ.Τ.: 'Θεός και νευροθεολογία' είναι πράγματι, ένα από τα πιο ενδιαφέροντα θέματα που πραγματεύομαι στο βιβλίο μου. Από τον 19ο αιώνα, τέθηκε εμφαντικά το ερώτημα: Ποιος δημιούργησε ποιον; Ο Θεός εδημιούργησε τον άνθρωπο και τον υπέροχο εγκέφαλό του, ή ο εγκέφαλος του ανθρώπου ως προϊόν βιολογικής εξέλιξης, επινόησε έναν Θεό για να τον λατρεύει, γιατί έτσι τάχα μπορούμε να επιβιώσουμε καλύτερα, διότι είναι προγραμματισμένος με θρησκευτική πίστη;

Ο νέος επιστημονικός κλάδος που ονομάζεται Νευροθεολογία, εξετάζει όλες τις πιθανές εκδοχές. Υπάρχουν ανθρωπολόγοι-νευρολόγοι, όπως ο Andrew Newberg που με το βιβλίο του *Γιατί πιστεύουμε*, υποστηρίζει ότι ο εγκέφαλός μας είναι μια μηχανή πίστεως, επειδή δεν έχει άλλη επιλογή, γιατί έτσι απαλασσόμεθα από το άγχος του θανάτου... Άλλοι μιλούν για ύπαρξη «Κέντρον του Θεού» στον εγκέφαλο, που αν αφαιρούνταν θα είχαμε μια 'θεοεκτομή'! ενώ άλλοι, όπως ο εξελικτικός γενετιστής Dean Hamer, μίλησαν για το γονίδιο VMAT2 ή 'γονίδιο του Θεού' ότι, δηλαδή, πιστεύουμε γιατί έτσι επιτάσσουν τα γονίδια μας... Οφείλεται δηλ. η πίστη, σε εξελικτικό ατύχημα.

Τέτοιου είδους ερμηνευτικές προσπάθειες κατ'επανάληψη έχουν πέσει στο κενό, διότι η επιστήμη δε γνωρίζει ακόμη την ακριβή λειτουργία του γονιδιώματος ως συνόλου και οι έρευνες σχετικά με τον εγκέφαλο βρίσκονται ακόμη σε νηπιακό στάδιο...

Αντίθετα, με τα μέχρι τούδε γνωστά δεδομένα, οδηγού-

μαστε στο συμπέρασμα ότι ο εκπληκτικός ανθρώπινος εγκέφαλος με τους 100.000.000.000 νευρώνες του (όσα δηλ. τα άστρα του γαλαξία μας!), περιέχει περισσότερες συνδέσεις – από όσες βρίσκονται σε ολόκληρο το δίκτυο επικοινωνιών που υπάρχει στη γη, και ότι οι συνάψεις του πλησιάζουν τους αστρονομικούς ιλιγγιώδεις αριθμούς, ίσως το ένα τετράκις εκατομμύριο! Γι' αυτό ο εγκέφαλος, θεωρείται, το «τελειότερο γνωστό όργανο σ' ολόκληρο το πλιακό μας σύστημα» (Ζαν Ροσάν), και αποτελεί το μεγαλύτερο μυστήριο, και ταυτόχρονα, τη μεγαλύτερη πρόκληση στις αθεϊστικές, υλιστικές θεωρίες. Ήδη ο Άλφρεντ Ουάλλας, ο σύντροφος του Δαρβίνου, είχε διαχωρίσει τη θέση του από τον τελευταίο, υποστηρίζοντας ότι η φυσική επιλογή είναι ανίκανη να εξηγήσει από μόνη της την ύπαρξη ενός τέτοιου εγκεφάλου, και απέδιδε την ύπαρξή του σε Δημιουργό. Ενώ ο Γάλλος Βιολόγος Πιερ Γκρασέ έγραψε στο βιβλίο του «*Εσύ ο μικρούλης Θεός*», ότι το να απονέμουμε στη θεά τύχη τη μητρότητα του εγκεφάλου είναι σαν να πιστεύουμε στον άγιο Βασίλη και τις κούκλες που ρίχνει στις καμινάδες! Κατά τον Ισαάκ Ασίμοφ, ο ανθρώπινος εγκέφαλος έχει την ικανότητα να επεξεργάζεται οιοδήποτε φορτίο μάθησης και απομνημόνευσης και 1.000.000 φορές περισσότερο από όσο μπορεί να πραγματοποιηθεί στη διάρκεια ζωής ενός ανθρώπου. Το ερώτημα λοιπόν είναι: αν ο εγκέφαλος είναι προϊόν μεταλλάξεων ή φυσικής επιλογής, όπως το θέλει ο Δαρβινισμός, γιατί να έχει, έναν εγκέφαλο από την εποχή των πρωτογόνων που έχει απείρως μεγαλύτερες δυνατότητες και όχι βραχυπρόθεσμο όφελος; Ο Άρθουρ Κέσνλερ κάποτε, παρατήρησε ότι αυτό μοιάζει με την περίπτωση ενός ιθαγενή που του χαρίζουν ένα αεροπλάνο, που, αυτός όμως, αγνοεί πώς να το χειριστεί. Ένα τέτοιο δώρο θα του ήταν άχρηστο. Εδώ έχουμε να κάνουμε μ' ένα σουπερ όργανο, που είναι εκπληκτικό, έναν υπερκομπιούτερ, που μπορεί να λειτουργεί όχι μόνο για 80 ή 90 χρόνια, αλλά να μας καλύπτει για χιλιάδες χρόνια. Γιατί; Αυτά τα γεγονότα αναγκάζουν τον αθεϊστή φιλόσοφο Ντάνιελ Ντενέτ να αναγνωρίσει ότι «είμαστε διαφορετικοί από τα υπόλοιπα ζώα. Το μυαλό μας είναι διαφορετικοί μηχανισμοί που ξεπερνούν μακράν σε πολυπλοκότητα, ακόμη και τα ισχυρότερα κομπιούτερ... Διαφοροποιούμαστε από τα άλλα ζώα γιατί τα δικά μας μυαλά είναι πάρα πολύ ικανότερα (Καθημερινή, 1/10/2006). Ακόμη και ο Ρίτσαρντ Ντόκινς παραδέχεται ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος ξεχωρίζει τους ανθρώπους από τα ζώα. Και κατά γενική ομολογία οι διαφορές του ανθρώπου με τα υπόλοιπα ζώα είναι τεράστιες και αποτελούν ένα πραγματικό αίνιγμα που είναι δύσκολο να εξηγηθεί ή κατανοηθεί (βλ. Αικατερίνη Σεσελέ, Ανθρώπινος εγκέφαλος, πόσο διαφέρει από τον εγκέφαλο των ζώων; Περιοδικό Περισκόπιο της Επιστήμης, τεύχ.414, Σεπτ.2016). Όλα αυτά επικυρώνουν τη Βίβλο που λέει ότι ο άνθρωπος πλάστηκε κατ' εικόνα και ομοίωση Θεού και ο εγκέφαλός του ασφαλώς αναζητά τον δημιουργό του.

«Π»: Στο βιβλίο σας επιχειρείτε μια επικαιροποίηση του στοχασμού γύρω από το θέμα του νεοαθεϊσμού και τη σχέση πίστης-επιστήμης. Θεωρείτε πως ο Δυτικός Κόσμος αποχριστιανοποιείται σήμερα και, αν ναι, πού το αποδίδετε;

Δ.Τ.: Για το θέμα του απο-χριστιανισμού του Δυτικού κόσμου, έχω αφιερώσει το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου

μου. Δυστυχώς, αργά αλλά σταθερά, οι κάτοικοι της γηραιάς Αλβιόνας, απομακρύνονται από τη θρησκεία των προγόνων τους, το Χριστιανισμό, που έθεσε τις βάσεις της μεταφυσικής, της ηθικής και του ανθρωπισμού. Αυτό οφείλεται εν μέρει στα σπέρματα του Γαλλικού Διαφωτισμού με το αντικληρικαλικό ρεύμα, στην άνοδο του αθεϊστικού κομμουνισμού (Μαρξ και Ένγκελς), στην βαθμιαία εκκοσμίκευση της εκκλησίας και ιδίως των ταγών της. Άλλος παράγων είναι το κύμα του νεο-αθεϊσμού με το σλόγκαν «Θεός δεν υπάρχει, ζήσε τη ζωή σου όπως θες», που το λανσάει ο αρχιερέας του αθεϊσμού Ρίτσαρντ Ντόκινς. Αλλά, κυρίως, ο μεγαλύτερος παράγων είναι ότι, ο σύγχρονος άνθρωπος, μη ικανοποιημένος από τις στερεότυπες «χριστιανικές ομολογίες», ούτε από την επιστήμη, στρεφόμενος στον αποκρυφισμό και στον εσωτερισμό, ανακαλύπτει το μέσα του κενό, και παραπαίει δίνοντας έμφαση στην ελευθερία του. Δεν επιθυμεί την ύπαρξη θρησκευτικών θεσμών και κανόνων που να τον περιορίζουν. Όπως ορθά επισήμανε ο φιλόσοφος Marcel Gauchet, στην εποχή μας παρατηρείται το τέλος του κοινωνικού ρόλου της θρησκείας, αλλά όχι και το τέλος της θρησκευτικής πίστης. Οι ηθικές αξίες και η πίστη δεν θα παύσουν ποτέ να υπάρχουν και οι γνήσιοι βιωματικοί πιστοί θα αποτελούν πάντα το 'άλας της γης'

«Π»: Μεγάλη μερίδα νέων σήμερα δηλώνουν άθεοι. Αυτό συνεπάγεται πως οι πιστοί σήμερα, είναι πιο «γνήσιοι» πιο "ελεύθεροι" στην πίστη; Πιστεύουν πιο συνειδητά;

Δ.Τ.: Οι σύγχρονοι πιστοί, αυτοί που δεν είναι πιστοί γιατί, έτσι απλά, γαλουχήθηκαν, ή γιατί βαπτίστηκαν από νήπια χριστιανοί, αυτοί που δεν θεωρούν τον εαυτό τους κατ' όνομα χριστιανό, σίγουρα, είναι πιο συνειδητοποιημένοι από τους επιπόλαιους αθέους, οι οποίοι ή δεν εμβαθύνουν στα δαιμόνια πνευματικά-μεταφυσικά θέματα για να ανακαλύψουν τους θησαυρούς που υπάρχουν εκεί κεκρυμμένοι, ή επιζητούν τεκμήρια και αποδείξεις για να επιβεβαιώσουν την προκατειλημμένη αναπόδεικτη θέση-πίστη τους στον αθεϊσμό. Γιατί ο αθεϊσμός, είναι κι αυτός επίσης ιδεολογία, που δεν έχει σχέση με την επιστήμη. Είναι όπως έλεγε ο Τσέστερτον «το επικίνδυνο και αναπόδεικτο δόγμα της Καθολικής άρνησης». Και όπως ορθά έθεσε το ζήτημα ο ιστορικός Will Durant, το μεγαλύτερο ερώτημα της εποχής μας, δεν είναι Ανατολή εναντίον Δύσης... αλλά είναι εάν οι άνθρωποι μπορούν ν' αντέξουν το να ζουν χωρίς Θεό. Και σίγουρα δεν μπορούν, γιατί είμαστε γεννημένοι να πιστεύουμε, γιατί έτσι μας έχει προγραμματίσει Αυτός που μας δημιούργησε. Να θέλουμε να 'ρθουμε σε επαφή μαζί του. Για να υπάρχει δίψα για Θεό, σίγουρα υπάρχει και η πηγή του ύδατος: ο ίδιος ο Θεός!

«Π»: Σας ευχαριστούμε πολύ!

Επιμέλεια:

Ιωάννα Κυριακούλη
Φοιτ. Ιατρικής Σχολής Αθηνών

Η «ΤΕΧΝΗ» ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Συνέντευξη με τον
π. Χαράλαμπο Παπαδόπουλο

Εφημέριο του Ι.Ναού Αγ. Ειρήνης
Πύργου Ηρακλείου.

«Παρεμβολή»: Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της «εν Χριστώ χαράς»; Σε τί διαφέρει από την χαρά του κόσμου και γιατί ένας νέος σήμερα να επιλέξει την πρώτη από την δεύτερη, η οποία μάλιστα δεν προϋποθέτει κάποια άσκηση και την τήρηση των εντολών του Χριστού;

«π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος»: Η χαρά είναι ένα αγιοπνευματικό γεγονός, δηλαδή είναι χάρισμα του Αγίου Πνεύματος. Ο Απόστολος Παύλος την τοποθετεί από τους πρώτους καρπούς του Αγίου Πνεύματος: «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία...»¹, άρα λοιπόν η πρώτη διαφορά είναι πως για μας είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος. Εμείς θεωρούμε πως η ζωή, η πραγματικότητα της ζωής περικλείεται από μια οδύνη, ότι στη ζωή αυτή ο άνθρωπος από μόνος του είναι τραγικός, ο άνθρωπος από μόνος του έχει κάποια όρια που δεν του επιτρέπουν να είναι να είναι τόσο πολύ χαρούμενος, οπότε θεωρούμε ότι εγχέεται η χάρις του Θεού μέσα στον άνθρωπο και γεννιέται. Η χαρά του κόσμου είναι μια χαρά επιφανειακή, που εξαντλείται σε εξωτερικά δρώμενα δηλαδή η χαρά του κόσμου έγκειται στο γεγονός κάποιων εξωτερικών συνθηκών: να έχεις

χρήματα, καριέρα, να έχεις καλό όνομα, μια καλή δουλειά, να έχεις οικογένεια, παιδιά. Χτίζεται δηλαδή σε εξωτερικά γεγονότα, περνάω καλά, είμαι σε μια διασκέδαση και τότε είμαι καλά. Στη χριστιανική ζωή, η χαρά μπορεί να υπάρξει και εκεί που εξωτερικά δεν υπάρχει καμία ιδανική συνθήκη να την προδιαθέτει, δηλαδή η χαρά μπορεί να υπάρχει μέσα σε μια αρρώστια, στη φτώχεια, η χαρά μπορεί να υπάρχει σε μια δοκιμασία φρικτή, η χαρά μπορεί να υπάρχει στον Σταυρό πάνω, εκεί που είσαι σταυρωμένος συγχρόνως να είσαι και χαρούμενος.

Ένας νέος θα επιλέξει την «εν Χριστώ Χαρά» όχι σε ένα πλαίσιο ωφεμιστικό, στην εκκλησία άλλωστε καμία αρετή, καμία πραγματικότητα δεν έρχεται επειδή την ποθώ με έννοια την ωφεμιστική, όλες οι αρετές και όλη η παρουσία του Αγίου Πνεύματος και όλος ο καρπός αυτός είναι αποτέλεσμα μιας σχέσης· ποθώ τον Χριστό ως Ερώμενο Πρόσωπο και καλλιεργώ τη σχέση με το Ερώμενο Πρόσωπο του Χριστού. Ως αποτέλεσμα αυτής σχέσης έρχεται η χαρά. **Η χαρά είναι το αποτέλεσμα μιας αγάπης· ότι αγαπώ Κάποιον και είμαι χαρούμενος για αυτό.** Δεν κοιτώ μέσα σε μια ωφεμιστική διάθεση να κερδίσω κάτι τον Χριστό. Έχει μια εντελώς διαφορετική προσέγγιση η κοσμική που κάνω πράγματα για να κερδίσω κάτι. **Στην πνευματική ζωή καλλιεργώ μια σχέση για να κερδίσω πράγματα. Το κυριότερο**

1 Γαλ. ε' 22

Πρέπει κανείς να εκπαιδευτεί στη χαρά. Η χαρά δεν είναι κάτι αυτονόητο, ο πόνος είναι μέσα στη ζωή περισσότερο αυτονόητος. Η χαρά θέλει να τη χτίσεις, να την παλέψεις, να ασκηθείς πάνω σε αυτή.

Ζητούμενο είναι η σχέση, η αγάπη του Χριστού. Αυτή η αγάπη θα φέρει τα υπόλοιπα.

«Π»: Η χαρά μεταδίδεται από τη μία ψυχή στην άλλη ή έρχεται ως αποτέλεσμα ενός εσωτερικού αγώνα;

«π. Χ. Π.»: Και τα δύο χρειάζονται. Ο χριστιανός πρέπει να έχει μια μοναχικότητα, όχι μοναξιά. Μοναχικότητα, δηλαδή κάποιες ώρες, κάποιες στιγμές, κάποιες περιόδους όπου κανείς μένει μόνος του με τον εαυτό του και κάνει έναν «ατομικό αγώνα». Ο «ατομικός αυτός αγώνας», δεν μπορεί να μένει στα όρια του μόνο «εγώ», πρέπει να διαχέεται, να εξωτερικεύεται και να κοινωνείται. **Δεν μπορεί ο χριστιανός να είναι χαρούμενος μόνος του, πρέπει να είναι πάντα χαρούμενος σε σχέση με κάποιον άλλο.** Καμία αρετή στην εκκλησία δεν υπάρχει που να μην κοινωνείται, γιατί όταν δεν κοινωνείται δεν είναι αρετή. Εκεί βάζουμε ερωτηματικά πάρα πολλά. Άμα έχουμε κάποιον ενάρτο που δεν κοινωνεί τις αρετές του με το σώμα της εκκλησίας εκεί υπάρχει πρόβλημα. Σε αυτή την περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι «κατά Χριστώ» αρετές αυτές. **Οι «κατά Χριστώ» αρετές μπορούν να γεννιούνται μέσα στο άτομο, αλλά διασκορπίζονται και ενώνονται και κοινωνούνται στο σύνολο και στο σώμα της Εκκλησίας μας, πάντα σε σχέση με κάποιον άλλο.**

«Π»: Μπορεί να υπάρξει χαρά στη μοναξιά;

Όχι, δε μπορεί να υπάρξει χαρά στη μοναξιά, μπορεί να υπάρξει στη μοναχικότητα, δηλαδή στο πώς θα προδιαθέσω τον εαυτό μου και πώς θα τον ετοιμάσω ώστε να υποδεχθεί τη χαρά. Πρέπει κανείς να εκπαιδευτεί στη χαρά. Η χαρά δεν είναι κάτι αυτονόητο, ο πόνος είναι μέσα στη ζωή περισσότερο αυτονόητος. **Η χαρά θέλει να τη χτίσεις, να την παλέψεις, να ασκηθείς πάνω σε αυτή.**

«Π»: Νιώθει χαρά ένας άνθρωπος που θα επιλέξει να είναι μόνος για να αποφύγει την τριβή του «σχετίζεσθαι», τη θυσία που απαιτεί η κάθε σχέση με τον άλλο;

«π. Χ. Π.»: Ο χριστιανός δεν μπορεί να είναι αυτός ο άνθρωπος. Η στάση του χριστιανού είναι να είναι χαρούμενος, ειρηνικός, γαλίνιος, ευφρόσυνος αλλά πάντα σε σχέση με κάποιον άλλον. Αυτό χρειάζεται να χτιστεί και σε ένα προσωπικό χρονικό επίπεδο. Δηλαδή πρώτα είμαι καλά με τον εαυτό μου και στη συνέχεια και με τους άλλους. Ή είμαι καλά με τους άλλους για να είμαι και με τον εαυτό μου. Υπάρχει ένας συσχετισμός. Δεν είναι μόνο το ένα ή μόνο το άλλο. Και τα δύο πρέπει να συμβαίνουν

ταυτοχρόνως. Δε θέλουμε έναν άνθρωπο να χάνεται μέσα στη συνάφεια και στην πολυσυνάφεια του κόσμου, ούτε θέλουμε έναν άνθρωπο που δεν έχει ατομικότητα, που δεν έχει «εγώ», που δεν ξέρει ποιος είναι και χάνεται στις προθέσεις και στις διαθέσεις του ενός και του άλλου. **Θέλουμε έναν άνθρωπο που ξέρει ποιος είναι, γνωρίζει τα ελαττώματα και τα προτερήματα του, γνωρίζει τις αρετές και τα πάθη του και αυτό όλο που είναι το κοινωνεί με τους άλλους ανθρώπους.**

«Π»: Λέτε ότι «η ζωή είναι πολύ μικρά καθημερινά πράγματα» και ότι μια απ' τις βασικές αιτίες που δεν χαιρόμαστε στη ζωή μας, είναι ότι περιμένουμε να συμβεί κάτι σπουδαίο, μεγάλο, φοβερό και εκπληκτικό». Πώς μπορεί κάποιος να μάθει να αντλεί χαρά απ' όσα έως τώρα του ήταν ρουτίνα ή κάπως αυτονόητα;

«π. Χ. Π.»: Αυτό που ονομάζουμε εμείς ρουτίνα, από τη μία πλευρά μπορούμε να πούμε ότι έχει μέσα του μια θνητότητα. Ο άνθρωπος σε όλη την ιστορία του, διαμορφώνει γιορτές, διαμορφώνει καταστάσεις ώστε να σπάει αυτή τη ρουτίνα και να φέρνει μια γεύση πλαίσιο μέσα στο οποίο ο άνθρωπος έχει τα όρια για να μπορέσει να αναπτυχθεί. Φανταστείτε κάθε μέρα να σηκώνομαστε και να μην ξέρουμε πού θα ζήσουμε, πώς θα ζήσουμε, που μένουμε, πώς θα είμαστε, τί κάνουμε, ένα τεράστιο άγχος, χαοτικό το οποίο δε θα μπορούσαμε να διαχειριστούμε οπότε η ρουτίνα, ως ένα σημείο, είναι βασική ώστε ο άνθρωπος να φτιάξει τη γη του, να διαμορφώσει τη ζωή του. Απ' την άλλη αυτή η ρουτίνα πρέπει να διανθίζεται καθημερινά με γεύσεις Παραδείσου, μικρές γεύσεις Παραδείσου. Αυτές οι μικρές γεύσεις εμπειρίες δεν βρίσκονται σε κάποιες ιδανικές συνθήκες φαντασιακού τύπου, δεν υπάρχει κάπου το τέλειο στη ζωή αυτή. Δεν υπάρχει κάπου το ιδανικό. Δεν υπάρχει κάπου ο ιδανικός σύζυγος, ο ιδανικός φίλος, οι ιδανικοί γονείς, η ιδανική κοινωνία. Αυτά υπάρχουν μόνο στην ανήλικη φαντασίωσή μας που θέλει να πιστεύει ότι κάπου αλλού τα πράγματα είναι τέλεια. **Άρα το ζητούμενο δεν είναι να βρούμε έναν άλλο τέλειο άνθρωπο ή έναν τέλειο χώρο ή έναν τέλειο εαυτό. Πρέπει στην πραγματικότητα που ζούμε, με τις ελλείψεις, με τις παραλείψεις με τις πτώσεις και τις ανατάσεις μας να την διαμορφώσουμε με εμπειρίες και γεύσεις Παραδείσου και Θεού. Και αυτό θα γίνει στα απλά και καθημερινά πράγματα. Ποτέ δεν αλλάζει η πραγματικότητα, εμείς αλλάζουμε στο πώς βλέπουμε την πραγματικότητα και εκεί είναι η «τέχνη» του να γευτούμε την ευτυχία και τη χαρά.**

«Π»: Γιατί πιστεύετε σήμερα ολοένα και περισσότερο οι άνθρωποι καταθλιβονται;

«π. Χ. Π.»: Δεν ξέρω αν συμβαίνει σήμερα περισσότερο ή λιγότερο. Βέβαια έχουν αλλάξει πάρα πολλά πράγματα τα οποία, θα λέγαμε ότι είναι περισσότερο στρεσογόνα. Ο σημερινός άνθρωπος έχει, ας πούμε, περισσότερο άγχος, πιέζεται περισσότερο από πολλά εξωτερικά πράγματα πάρα πολύ. Ας πούμε έχουμε το άγχος της επιτυχίας, το άγχος της απόδοσης που δεν το είχαμε σε παλαιότε-

ρες μορφές κοινωνίας, σε τέτοιο βαθμό. Μπορεί κάποια στιγμή ας πούμε της μετανεοτερικής κοινωνίας, ειδικά στη δυτική Ευρώπη, έφυγαν από το άγχος της ενοχής, αλλά μπλέχτηκαν σε ένα άλλο άγχος που είναι ίσως και χειρότερο, το άγχος της απόδοσης και της επιτυχίας, το οποίο είναι εξίσου καταστροφικό για τον άνθρωπο. Οπότε αυτές οι εσωτερικές πιέσεις και πολλά άλλα πράγματα μαζί, ότι δεν υπάρχει επικοινωνία, ότι οι άνθρωποι δεν εκφράζουν τα συναισθήματά τους σωστά και μέσα σε όλα αυτά το ότι δεν ζούμε την κατά Χριστόν ζωή, όλα αυτά τα πράγματα οδηγούν σ' αυτή τη συσσώρευση αρνητικών συναισθημάτων, το οποίο έχει ως συνέπεια και την κατάθλιψη μαζί με όλα τα άλλα, με διάφορες άλλες νευρώσεις της εποχής μας.

«Π»: Ο Απ. Παύλος στην Προς Φιλιππησίους Επιστολή προτρέπει πάντοτε να χαιρόμαστε και να μην μας κυριεύει κανένα άγχος. Σε μια εποχή που ένας στους δύο νέους αναγκάζεται να μεταναστεύσει για να βρει δουλειά ή αναγκάζεται να υποαπασχοληθεί οπουδήποτε σήμερα, αναβάλλοντας και τα προσωπικά και τα επαγγελματικά του όνειρα επ' αόριστον, πόσο εύκολο είναι πρακτικά να διατηρεί αυτή τη χαρά για την οποία μιλάει μέσα η Αγία Γραφή; Γιατί ο Θεός επιτρέπει τη δοκιμασία στη ζωή απ' τη στιγμή που θέλει να μας βλέπει χαρούμενους και ειρηνικούς

«π. Χ. Π.»: Αλήθεια είναι αυτό που λέτε αλλά φανταστείτε ότι ο Απ. Παύλος μιλάει σ' αυτούς που διώκονται, δεν απευθύνεται σε ιδανικές συνθήκες ζωής, απευθύνεται σε ανθρώπους οι οποίοι έχουν διωγμούς, έχουν υποστεί βία, περιορισμούς, κίνδυνο της ζωής τους. Άρα, λοιπόν, η τοποθέτηση του Παύλου δεν είναι σε ιδανικές συνθήκες, είναι σε δύσκολες συνθήκες όπως οι σημερινές, ίσως και χειρότερες. Το θέμα είναι ότι εάν περιμένουμε να χαρούμε γιατί εξωτερικά είμαστε καλά, δε θα συμβεί ποτέ αυτό. Αν περιμένουμε να χαρούμε γιατί έχουν αλλάξει οι εξωτερικές συνθήκες και λέμε: «α, τώρα μπορώ να χαρώ», ούτε αυτό θα συμβεί ποτέ. Χαιρόμαστε μέσα σε μία διαδικασία ζωής. Δηλαδή, εάν καταλάβουμε ότι τα πάντα στη ζωή μας είναι ένα μάθημα, μία δοκιμασία, μία δοκιμασία με τον εαυτό μας και τα όριά μας. Είναι μια δοκιμασία και μια ευκαιρία να βρούμε κάτι βαθύτερο και ουσιαστικότερο στη ζωή μας. Δεν ξέρω δηλαδή κατά πόσο και οι προηγούμενες γενιές οι οποίες δεν είχαν το φόβο π.χ. της ανεργίας κατά πόσο ήταν ευτυχισμένοι οι άνθρωποι. Και ας μην ξεχνάμε ότι κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες δοκιμασίας πολλές φορές παράγεται ό,τι καλύτερο υπάρχει για την ανθρωπότητα. Πολιτισμός, τέχνες, Άγιοι... Δηλαδή, εάν διερωτώμαστε πολλές φορές γιατί η εποχή μας δεν έχει τόσους αγίους είναι γιατί ήταν μία εποχή η οποία ήταν η εποχή της ευκολίας, των ανέσεων. Και τι κάνει αυτό; Δε βαθαίνει τον άνθρωπο. **Η αποτυχία έχει μέσα μία δυναμική, βοηθάει τον άνθρωπο να αναμετρηθεί με τον εαυτό του, με το Θεό, με τους άλλους, με τη ζωή, με την ύπαρξη. Σε οδηγεί ο πόνος σε βάθη τα οποία από μόνος σου, λόγω του ναρκισσισμού, δε θα πήγαινες ποτέ. Κανείς δεν μπήγει το μαχαίρι στον εαυτό του.**

Το ζητούμενο δεν είναι να βρούμε έναν άλλο τέλειο άνθρωπο ή έναν τέλειο χώρο ή έναν τέλειο εαυτό. Πρέπει στην πραγματικότητα που ζούμε, με τις ελλείψεις, με τις παραλείψεις με τις πτώσεις και τις ανατάσεις μας να την διαμορφώσουμε με εμπειρίες και γεύσεις Παραδείσου και Θεού. Και αυτό θα γίνει στα απλά και καθημερινά πράγματα. Ποτέ δεν αλλάζει η πραγματικότητα, εμείς αλλάζουμε στο πώς βλέπουμε την πραγματικότητα και εκεί είναι η «τέχνη» του να γευτούμε την ευτυχία και τη χαρά.

Ο πόνος και συγκεκριμένες δύσκολες δοκιμασίες σε οδηγούν βαθύτερα. Εκεί τώρα μπορείς να βρεις τη χαρά. Και ανακαλύπτεις χαρίσματα τα οποία δεν ήξερες ότι έχεις, όχι αυτό που είσαι αλλά αυτό που μπορείς να είσαι. Επίσης, ανακαλύπτεις αξίες, ιδανικά και ουσιαστικά πράγματα ζωής που δεν θα ανακάλυπτες κάτω από άλλες προϋποθέσεις ζωής.

Νομίζω ότι δεν πρέπει να σκεφτόμαστε με τρόπους ανθρώπινους, δηλαδή να σταματήσουμε να κάνουμε μία προβολή των δικών μας σκέψεων στο πρόσωπο του Θεού. Ο Θεός δε σκέφτεται όπως σκεφτόμαστε εμείς, ούτε πράττει όπως θα πράτταμε εμείς μέσα από πολλές φορές πληγωμένους συναισθηματισμούς.

«Π»: Ποια θεωρείτε ότι είναι η σχέση της χαράς με τη λύπη και ποια ακριβώς κατάσταση περιγράφουν οι πατέρες ως χαρμολύπη ή χαροποιόν πένθος;

«π. Χ. Π.»: Το πρώτο είναι ότι αν δεν έχεις περάσει τη λύπη δε μπορείς να χαρείς. Δηλαδή, η λύπη, ο πόνος δημιουργούν τις προϋποθέσεις για να μπορέσεις να χαρείς. Διότι, εάν η χαρά σου δοθεί χωρίς να έχεις πονέσει θα την πετάξεις στα άχρηστα, όπως και κάθε αρετή. Γι' αυτό και ο Θεός πολλές φορές δοκιμάζει ώστε να γίνουμε έτοιμοι να υποδεχθούμε τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, διαφορετικά θα τα καταστρέψουμε γιατί είμαστε ανήλικοι πνευματικά. Από την άλλη πλευρά η χαρμολύπη δεν έχει σχέση με την κατάθλιψη. Πολλές φορές στην Εκκλησία έχουμε ταυτίσει την κατά Θεόν λύπη με μία μελαγχολία και μία κατάθλιψη η

οποία δεν είναι κατά Θεόν. Ο άνθρωπος ο οποίος βιώνει το κατά Θεόν πένθος μέσα στην Εκκλησία δεν είναι ο άνθρωπος της κατά κόσμον απόγνωσης, της κατά κόσμον καταθλίψεως. Δεν είναι ο άνθρωπος ο οποίος είναι απελπισμένος. Είναι ο άνθρωπος ο οποίος έχει δει τις αμαρτίες του, λυπάται γι' αυτές αλλά δεν απογοητεύεται, δεν απελπίζεται και είναι χαρούμενος όχι γιατί τα κατάφερε ή δεν τα κατάφερε, αλλά είναι χαρούμενος γιατί κάποιος τον αγαπάει. Παρόλο ότι είναι χάλια υπάρχει κάποιος που τον αγαπάει. Αυτή η αγάπη, η συναίσθηση, το βίωμα της απέραντης αγάπης του Θεού ακόμη και στα χειρότερα μου είναι που μου δίνει τη χαρά. Οπότε λυπάμαι για τις αμαρτίες μου αλλά χαίρομαι γιατί κάποιος με αγαπάει, κάποιος με συγχωρεί.

Επιμέλεια:

Χρυσούλα Ζαγκότη
Φοιτ. Οικονομικών Επιστημών Παν. Πειραιώς

Απομαγνητοφώνηση:

Δήμητρα Τζάφα
Απόφ. Τμήμ. Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προ-
σχολική Ηλικία ΕΚΠΑ

Στη σελ. 46 μπορείτε να διαβάσετε σύντομη προδημοσίευση του νέου βιβλίου του π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου «Η Ενοχή της Χαράς... Κτίζοντας χαμόγελα σε έναν κόσμο οδύνης» που θα κυκλοφορήσει σύντομα από τις εκδόσεις Αρμός.

“ΠΑΝΤΟΤΕ ΧΑΙΡΕΤΕ”

Θλίψη...

Μήνες τώρα, είσαι βουτηγμένη μέσα στην θλίψη!

Σε παρατηρώ! Ξέχασες να χαμογελάς! Ξέχασες να ζεις!

Οι μέρες κυλούν, μα εσύ σαν βράχος αντιστέκεσαι!

Έχεις μείνει καθλωμένη εκεί...

Στην ημέρα εκείνη που αγκάλιασες για ύστατη φορά το παιδί σου.

Από τότε που έχασες την μονάκριβη κόρη σου, η ζωή για σένα είναι απλά ένα νήμα που περιμένεις στωικά κάποια στιγμή να κοπεί για να την συναντήσεις...

Τόσο απλά..

Θυμάμαι τότε, όλοι σε πλησίασαν... Όλοι έτρεξαν κοντά σου να μοιραστούν τον πόνο σου, να σου πουν λόγια παρηγοριάς.

“Είσαι νέα ακόμα! Η ζωή είναι μπροστά σου! Ο Θεός θα σου δώσει κι άλλα παιδιά..!”

Κι εσύ, έφευγες...! Ήθελες να μένεις μόνη σου, να ατενίζεις την θάλασσα..

Να χάνεσαι στις σκέψεις σου!

“Ήταν η χαρά μου”, έλεγες.

Μα...

Σήμερα κάτι έγινε!

Σε βλέπω να ποτίζεις τα μαραμμένα λουλούδια της αυλής σου, που τόσο καιρό, ως πιστοί σύντροφοι, σε συνόδευαν υπομονετικά στο δράμα σου...

Σε βλέπω να πάνεις από το χέρι τον άντρα σου και να περπατάτε μαζί...

Βλέπω δειλά δειλά να ανθίζει ένα χαμόγελο στο πρόσωπο σου!

Κατάλαβες την έκπληξη μου...

Άνοιξες, μου πες, το ημερολόγιό σου. Αυτό που κράταγες στα φοιτητικά σου χρόνια, τότε που η ζωή φάνταζε σαν ένα κατάλευκο χαρτί κι εσύ ποθούσες να το γεμίσεις με τα πιο όμορφα χρώματα!

Σε θυμάμαι...

Έκανες όνειρα, πολλά όνειρα!

Ήσουν ερωτευμένη με την ζωή!

Χαιρόσουν με τα απλά! Κι όλο έλεγες πως η ζωή είναι ένα δώρο!

Σε θαύμαζα!

Κάποια απ' τις πολλές επισκέψεις σου στο άσυλο ανιάτων σου έκανε τόσο μεγάλη εντύπωση που την κατέγραψες στο ημερολόγιό σου.
 Συνήθως, σε τέτοιους χώρους εσύ σκόρπαγες χαρά, κράταγες λίγη συντροφιά στους πονεμένους, άκουγες τις ιστορίες τους...
 Μια μέρα, όμως, η νοσοκόμα σε πήγε στο δωμάτιο της κ. Λυδίας!
 'Σπάνια περίπτωση', σου είπε!
 Εβδομήντα ετών τώρα! Κι ήταν εκεί, καθλωμένη στο κρεβάτι, σαράντα χρόνια...
 Σαράντα χρόνια πόνου, μοναξιάς, θλίψης..., σκέφτηκες!

Μα...

Αυτό που αντίκρυσες συνέτριψε κάθε ίχνος λογικής σου...
 Την βρήκες ξαπλωμένη, να κοιτά έξω απ' το παράθυρο και να χαμογελά!
 Πλησιάζεις...
 Θαμπώθηκες απ' την λάμψη του προσώπου της!
 Δεν είχες ξανανιώσει τέτοια γαλήνη...
 Στο ένα χέρι κρατά το κομποσκοίνι της, και με το άλλο σφίγγει το δικό σου..
 Σε βλέπει που έχεις βουρκώσει!
 «Ματάκια μου, σου λέει, δοξολογώ κάθε στιγμή τον Θεό! Αν δεν μου ήμουν έτσι, δεν θα μπορούσαν να προσεύχομαι τόσες ώρες...
 Μαζί με την ασθένεια που μου χάρισε, μου έδωσε και τον χρόνο να σας αγκαλιάζω όλους με την προσευχή μου! Να σας βάζω στην καρδιά μου και να σας εναποθέτω στην Αγάπη Του..!
 Αναρωτιέμαι... Υπάρχει μεγαλύτερη χαρά από τούτη, που με αξίωσε ο Θεός να βιώνω...»

**Τότε, εκείνα τα λόγια σε είχαν συγκλονίσει...
 Τώρα, σε Ανέστησαν!**

Επιμέλεια:

Μαρία Παπαδημητρίου
 Απόφ. Τμήμ. Φιλολογίας, Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΧΑΡΑ ΧΩΡΙΣ « ΑΛΛΑ »

- **Ε**πιτέλους... καλοκαιράκι, διακοπές στο νησί!
- **Ναι, αλλά** θα μας ζαλίσουν και φέτος οι τουριστές και τα κουνούπια.

- Άνοιξε το ΚΠΙΣΝ. Υπέροχος χώρος και με πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα εκδηλώσεων.

- **Ναι, αλλά** αλλά πόσο θα αντέξει έτσι; Θα αρχίσουν πάλι οι γνωστοί-άγνωστοι να το μουντζουρώνουν. Όσο για το πρόγραμμα... εεε όλα φθίνουν σιγά σιγά...

Οι διάλογοι δεν είναι αληθινοί, αλλά θα μπορούσαν. Δύσκολα απολαμβάνουμε τη χαρά μιας καλής είδησης, χωρίς... αλλά. Εθισμός στην καχυποψία -όχι ότι θα ήταν παράλογο-, δυσανεξία στα θετικά νέα, διαρκές φλερτ με τα δίπολα και την αντιπαράθεση; Λίγο απ' όλα...

Εκτός όμως από το άκουσμα ενός καλού νέου, τι άλλο θα μπορούσε να μας δώσει χαρά; Να μας κάνει να νιώσουμε «γεμάτοι» και ευτυχείς; νόημα της ζωής συχνά παρουσιάζεται ως συνώνυμο της ευτυχίας. Οι μεγαλύτεροι συγγραφείς έχουν γράψει αμέτρητες σελίδες αναζητώντας τι είναι αυτό που κάνει έναν άνθρωπο να αγγίξει την πολυπόθητη προσωπική ολοκλήρωση. Κάποιοι λένε, πως η ευτυχία είναι μια πεταλούδα που όσο την κυνηγάς σου ξεφεύγει. Και με το που θα ηρεμήσεις, θα έρθει και θα καθήσει πάνω σου. Οι ψυχολόγοι την ονομάζουν «χαμένη

Ατλαντίδα των συναισθημάτων», αφού όλοι λένε ότι υπάρχει, αλλά κανείς δεν ξέρει πού ακριβώς να ψάξει για να τη βρει. Και οι οικονομολόγοι καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το χρήμα μπορεί να τη δελεάσει, αλλά δεν είναι ικανό να την κατακτήσει. Πρόκειται για ένα πρακτικό πρόβλημα με εκατομμύρια θεωρητικές λύσεις, ακόμη περισσότερες έρευνες σχετικά με το ακαταγράφητο αυτό ανθρώπινο συναίσθημα αλλά καμία χειροπιαστή απόδειξη. Γι αυτό και εξακολουθεί να βρίσκεται στο επίκεντρο των αιτημάτων της εποχής.

Η μακροβιότερη έρευνα που πραγματοποιήθηκε ποτέ σε σχέση με την αναζήτηση της ευτυχίας ξεκίνησε το 1938 από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και επί 75 συναπτά έτη ακολουθούσε τη ζωή 268 αποφοίτων του. Ο Τζορτζ Βάιλαντ, επικεφαλής της έρευνας για περισσότερα από 30 χρόνια, δημοσίευσε τα συμπεράσματά του, υπό τον τίτλο «Οι θρίαμβοι της εμπειρίας». Το τελικό συμπέρασμα: **«Χρειάστηκαν 75 χρόνια και ξοδεύτηκαν 20 εκατ. δολάρια για να ολοκληρωθεί μια τόσο μεγάλη έρευνα, η οποία μας οδηγεί σε ένα ξεκάθαρο πόρισμα πέντε λέξεων: “Ευτυχία σημαίνει αγάπη. Τίποτε άλλο”**». Σας φαίνεται υπερβολικό να ξοδευτούν τόσα χρήματα για να φτάσει κανείς σε ένα τόσο απλουστευμένο συμπέρασμα;

«Να είσαι χαρούμενος... όχι γιατί όλα είναι καλά, αλλά γιατί βλέπεις κάτι καλό σε όλα!»

Μη βιαστείτε να απαντήσετε καταφατικά. Σκεφτείτε πόσες ζωές ξοδεύονται άσκοπα, κυνηγώντας χίμαιρες, χρήμα, δόξα, αφήνοντας την αγάπη να περνά απαρατήρητη.

Και τί θα πει αγάπη; Πού την βρίσκεις; Πώς την δίνεις;

Ο Γ. Βερίτης γράφει: «Χαρά στα μάτια που δακρύζουν/ για κάποιον άλλον που πονά,/ γιατί τα μάτια αυτά θα δούνε/ του Παραδείσου τ' αγαθά.» Και στην επόμενη στροφή: «Χαρά στο στόμα όπου λέει,/ λόγια παρήγορα γλυκά,/ γιατί το στόμα αυτό θα ψάλει/ με τους αγγέλους «Ωσαννά». Μα μήπως τελικά το να βρεις την Χαρά είναι πιο απλό από ότι νομίζαμε; **Μήπως ψάχναμε λάθος;**

Χαρά δεν είναι να αγαπάς και να αγαπιέσαι; Να κάνεις το σωστό και να σε θυμούνται με αγάπη όταν φύγεις από αυτόν τον κόσμο; Χαρά δεν είναι οι ευγενικές πράξεις που δέχεσαι τυχαία από τους άλλους, οι οποίες υπερνικούν τις κακές και αγενείς; Χαρά δεν είναι να είσαι ευγνώμων για ότι έχεις και η επιθυμία να τα μοιραστείς με τους λιγότερο «τυχερούς» από εσένα;

Πρόσεξε, δεν είπαμε εύκολο, λέμε απλό. Που θα πει άλλο η θεωρία άλλο η πράξη. Γιατι είναι δύσκολη η πράξη. Να βγεις από τον μικρόκοσμο σου και να «επικοινωνήσεις». Δεν έχουμε όμως καμιά δικαιολογία. Εμείς, που μετέχουμε της Θείας Κοινωνίας και γευόμα-

στε την εσωτερική αγαλλίαση που πηγάζει από τον κενό Τάφο του Αναστάντος Σωτήρα μας! Αφού Εκείνος είναι το πλήρωμα της χαράς, το γλυκύτερο όνομα, η θυμηδία της ψυχής μας!

Δύσκολη σίγουρα η εφαρμογή των Λόγων Του. Ειδικά στην σημερινή εποχή, όπου η ευτυχία βρίσκεται «νόημα» μόνο μέσα στο «καλούπι» μιας μεγάλης καριέρας, τον «καθρέπτη» μιας έστω κι επιφανειακά ευτυχομένης προσωπικής ζωής (τι φράση κι αυτή το «μην τα σκαλίζεις τώρα», λες και μπορείς να νιώσεις ποτέ χαρούμενος μέσα στο άγχος της διατήρησης ενός τέλειου «image»...), την «ασφάλεια» ενός μεγάλου κοινωνικού κύκλου...

Σε ένα κόσμο «που βράζει και φλέγεται», ο Ιερός Υμνογράφος μελωδικά πανηγυρίζει: **«Χριστός Άνέστη εκ νεκρών, ό Σωτήρ τοῦ κόσμου, καί έπλήρωσε τά σύμπαντα εὐωδίας. Χαίρετε λαοί καί αγαλλιῶσθε! ...»**

Πες μου ποιος μπορεί να στην πάρει αυτή την Χαρά; Πες μου, πώς μπορείς να μην είσαι χαρούμενος;

Επιμέλεια:

Διονυσία Αραβοπούλου
Διδακτ. Φοιτ. ΣΕΜΦΕ Ε.Μ.Π.

ΧΑΡΑ ΛΥΤΠΗΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Οι αναθυμιάσεις του εγώ γεννούν στην ψυχή την στενοχώρια, ενώ **η φυσιολογική της κατάσταση είναι η χαρά**, διότι ο Θεός είναι ειρήνη, είναι χαρά, και η ψυχή είναι εμφύσημα του Θεού, δημιουργήθηκε από αυτόν και οδεύει προς αυτόν. Επομένως, η στενοχώρια είναι ξένη και αδικαιολόγητη μέσα στην ανθρώπινη ζωή. [...]

Έλλειψις χαράς σημαίνει έλλειψις Θεού, ενώ η χαρά απόδειξις της παρουσίας αυτού. Εάν κανείς είναι κοσμικός άνθρωπος και τέρπεται επί τοις επικήροις, χαίρεται για τις ηδονές, για τα παροδικά και μάταια, αυτός ίσως έχει κάποια ηδονή, κάποια ευχαρίστησι, αλλά στην πραγματικότητα, αν προσέξη κανείς, θα δη ότι υπάρχει θλίψις και στενοχώρια στην ζωή του, όπως λέγει η Αγία Γραφή: «θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν»¹. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχει χαρά εκεί όπου υπάρχει παράβασις της εντολής του Θεού, όπως είναι αδύνατον να υπάρχει στονοχώρια με την εφαρμογή του νόμου του Θεού.

Είναι κάτι το σπάνιο η χαρά, αλλά δεν σημαίνει ότι είναι

και κάτι το μεγάλο· **είναι φυσικό, όπως είναι φυσικό να βλέπω**. Ένας τυφλός θα μπορούσε να μου πη, πω, πω! Βλέπεις εσύ; Έτσι, όταν κανείς είναι χαρούμενος, οι άλλοι απορούν και ερωτούν: μα έχεις χαρά; Διότι έχουν συνηθίσει στην μιζέρια, στην ψευτιά, στην αμαρτία, μέσα στα καταχθόνια του υποσυνειδήτου της ανθρωπίνης υπάρξεως, αρνούμενοι τον Θεόν στην καθημερινή ζωή. Επομένως η χαρά δεν είναι νεώτερον τι. Είναι ένα στοιχείο το ποίο βοηθάει στην πνευματική ζωή. [...]

Γι' αυτό σας λέγω, βλέπετε έναν άνθρωπο που δεν είναι φαιδρός, που είναι στεναχωρημένος, που είναι κατσουφιασμένο το πρόσωπό του; Να ξέρετε πως οπωσδήποτε εγκατέλιπε Κύριον τον Θεόν του. [...]

Ο χριστιανισμός είναι προσωπικός δεσμός με τον Χριστόν, κοινωνία θείας και ανθρωπίνης φύσεως. Επομένως, **η αγάπη και το δόσιμο, η ελεημοσύνη και η θυσία που θα κάνω για τον άλλον**, δεν αποβλέπει εν τέλει εις τον άλλον. Διότι αυτό θα ήτο ανθρωπισμός, φιλανθρωπία, κοινωνική εργασία. Αυτό θα μπορούσε να το κάνει και ένας ανθρωπιστής. Η ελεημοσύνη τουναντίον αποβλέπει στην κοινωνία του ανθρώπου με τον Θεόν. Δηλαδή η

¹ Ρωμ. 2, 9

**«Να είσαι χαρούμενος...
όχι γιατί όλα είναι καλά, αλλά γιατί βλέπεις κάτι καλό σε όλα!»**

ελεημοσύνη έχει σημασία, όχι τόσο γιατί ικανοποιώ την ανάγκη του άλλου, αλλά διότι αφ' ενός συγχωρούνται οι αμαρτίες μου, αποτοξινώνομαι από το πάθος του χρήματος, της χρησιμότητας και ενούμαι πνευματικώτερα με τον Χριστόν, αφ' ετέρου **βοηθώ τον άλλον ως μέλος του Χριστού, και συνδέομαι έτσι με τον Χριστόν και όχι με τον άνθρωπο.** [...]

Το μοναδικό αίτιο κάθε στενοχωρίας, θλίψεως, μελαγχολίας και κατηφείας είναι πάντοτε ο εγωισμός, ο ατομικισμός, η απομόνωση του εαυτού μας και η έλλειψις κοινωνίας με τον Θεόν. [...]

Η «μοίρα» λοιπόν του χριστιανού είναι να είναι χαρούμενος, να αντλή αφορμή χαράς από το κάθε τι, από την αμαρτία, από την κακία του άλλου, από την συκοφαντία, από την θλίψη –τι σημαίνει θλίψις; Κάτι που το υφίστασαι, κάτι που το υπομένεις, κάτι που δεν το περιμένεις-, από την αποτυχία, από την επιτυχία, από τα υλικά, από τα ψυχικά, από τα πνευματικά, από όλα να αντλή χαρά! [...]

«Χαρά, λύπης όλεθρος».

Λύπη είναι ένα ξίφος που έρχεται αιφνιδίως και χτυπάει το σώμα, ιδιαίτερα όμως την ψυχή του ανθρώπου. Και

μάλιστα κάτι που εξέρχεται από την κακία των ανθρώπων, από την αμαρτία, από την δυσωδία, από την αντίθεσι των άλλων. **Η λέξις λύπη είναι συγγενής προς την λέξι λυμη, η οποία σημαίνει πληγή, κάτι που στάζει πύον. Επομένως, η λύπη είναι η κατάσταση της ψυχής, η οποία στάζει πύον.** [...]

Η χαρά λοιπόν είναι σαν μια ασπίδα εις την οποία χτυπούν τα βέλη και φεύγουν και δεν παθαίνεις τίποτε. Όλοι εκείνοι και όλα εκείνα τα οποία έρχονται να θλίψουν την δική μας ψυχή καταστρέφονται, απόλλονται. **Το αποτέλεσμα της λύπης είναι η θλίψις που γεννιέται στην ψυχή. Θλίψις σημαίνει στύψιμο.** Πραγματικά, όταν δη κανείς έναν άνθρωπο στεναχωρημένο, θα δη ότι δεν έχει καμμία ικμάδα στην ψυχή του, στην καρδιά του, στο μυαλό του, στην διάνοιά του, στην σκέψη του. Είναι ένας άνθρωπος μαραμένος, χτυπημένος. **Η χαρά όμως διαλύει, καταστρέφει τη λύπη.**

Αρχιμ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου

Από το βιβλίο «Περί Ζωής Λόγος Ελπίδος»,
Εκδ. Ίνδικτος, Αθήναι 2005

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΧΑΜΕΝΗ ΣΧΕΣΗ

Κι ενώ έτσι ένας μικρός κίτρινος θεός Πόκεμον καταφέρνει να γεμίσει μέσα σε ένα τρίμηνο τα σεντούκια του «πλάστη» του αποθησαυρίζοντας εκατομμύρια κέρδη για τους δημιουργούς του, εμείς οι αφελείς χρήστες -όπως οι συνώνυμοί μας των ναρκωτικών ουσιών- χάνουμε «νήπιοι» τον θησαυρό της ανθρώπινης προσωπικής σχέσης που οδηγεί μέσα από το μυστήριο της Αγάπης στον δικό μας Δημιουργό.

Η διάκριση μεταξύ ουσιαστικής υπαρκτικής Αλήθειας και απτής Πραγματικότητας είναι από μόνη της εξαιρετικά δυσχερής. Πρόκειται για μια καθημερινή άθληση, για το άθλημα διατήρησης μιας συνεχούς σχέσης με τον γύρω Κόσμο, τη Φύση, τον Άνθρωπο. Ένα δύσκολο άθλημα, για κάθε πνευματικό άνθρωπο, που ξέρει ότι πρέπει να είναι έτοιμος να προσφέρει κάτι από την δική του ουσία, αν θέλει να συμμετέχει στην ουσία του άλλου δίπλα του, να συνδιαλέγεται, να συνομιλεί, να συμπορεύεται με τον συνάνθρωπό του.

Στις μέρες μας φαίνεται πως ο αγώνας του ανθρώπου να ζήσει την Αλήθεια, να κοινωνήσει την ουσία του πραγματικού δέχτηκε ένα νέο πλήγμα: Την εισβολή στη ζωή μας της πλασματικής, της εικονικής πραγματικότητας, της virtual reality· με τη βοήθεια της οποίας ξεφεύγει κανείς από την καθημερινή του πραγματικότητα μέχρι να αλλοτριωθεί, να περάσει, λες, σε ένα παράλληλο σύμπαν, να φύγει από το εδώ και το τώρα, να ζήσει σε μια άλλη διάσταση. Και μόνος.

Εκατομμύρια νέα παιδιά αλλά και ηλικιωμένοι έχουν ριχτεί με τα μάτια προσπλωμένα σε ένα τελευταίας τεχνολογίας επικοινωνιακό επίτευγμα, το iPhone, στην αναζήτηση ενός αν-υπόστατου, εικονικού «πλάσματος», του Pokemon, που «ζει» και «κινείται» σε έναν επίσης αν-υπόστατο πλασματικό κόσμο με μοναδικό σκοπό, να κερδοφορεί υπέρ μιας εταιρείας που το «δημιούργησε» (με τζίρο 2,5 εκ. \$ ημερησίως και μέχρι σήμερα, περισσότερο από 1 δις \$). Και να αποσπά το πνεύμα μας από την ενασχόληση του με την ουσία της ζωής. Την Κοινωνία.

Σαν αφιονισμένοι, οι χρήστες της «δαιμονικής» αυτής εφαρμογής παρασύρονται να κυνηγούν μια πλασματική, ψεύτικη πραγματικότητα, αφήνοντας πλάι τους την φυσική, αληθινή πραγματικότητα της ανθρώπινης σχέσης και κοινωνίας. Το νέο παιχνίδι είναι «δαιμονικό», αφού εισάγει καινά δαιμόνια, αντικαθιστά την ψυχ-αγωγή με την δια-σκέδαση, δηλ. την διάσπαση, το κομμάτιασμα του πνεύματος, την διάρρηξη της κοινωνικής σχέσης, αυτής που θα 'πρεπε να είναι το άθλημα κάθε πνευματικού ανθρώπου, το προσωπικό μας άθλημα.

Δεν είναι το πρόβλημα ότι σαν μικρά ρομπότ με το «κινητό» στο χέρι ψάχνουμε να βρούμε και να εξοντώσουμε το μικρό δαιμονικό Pokemon... δεν είναι ότι εισερχόμαστε έτσι σε ένα κόσμο-χώρο χωρίς βαθύτερο περιεχόμενο, ...δεν είναι ότι βυθιζόμαστε ανεπαίσθητα αλλά κυριολεκτικά σε μια «μαύρη τρύπα» πνευματικής ανυπαρξίας, όπου μόνο μέλημά μας είναι να «συλλάβουμε» την πραγματικότητα ενός ...εικονικά παρόντος όντος, χωρίς νόημα, χωρίς «ουσία», να κατακτήσουμε μια ανύπαρκτη αλλά στη φαντασία μας μόνο «υπαρκτή» ύπαρξη.

Αν είναι κάτι που προβληματίζει, είναι ότι το κυνήγι του μικρού Πόκεμον όλο και μας αποκόπτει από την συνεχή αναζήτηση του πνευματικού μας στόχου, που δεν μπορεί να είναι άλλος από την κοινωνία των προσώπων, από την εμπειρία της προσωπικής προσέγγισης και επαφής με τα φυσικά «πλάσματα» της αιώνιας Αγάπης Του, την

ανεπανάληπτη προσωπικότητα του διπλανού αδερφού μας και του Θεού που κρύβεται μέσα του. Έτσι μένουμε να αναζητούμε την «εικόνα» μιας ανύπαρκτης φιγούρας και όχι την «εικόνα» του Θεού δίπλα μας, να ακολουθούμε τυφλά το είδωλο μιάς μεταμοντέρνας «σχέσης» με ένα απρόσωπο όν, το ...«Ποκεμ-όν»... και όχι την «εικόνα» του Φίλου, του Αγαπημένου, του Συντρόφου, του «δικού» μας δηλαδή υπαρκτού θαύματος, που είναι ο «Άλλος» δίπλα μου, αυτός που δεν είναι για μας «λύκος» και «κόλαση» (κατά Σάρτρ), αλλά Κοινωνίας Προσώπων Παράδεισος.

Ίσως δεν κατανοούμε, ότι η «εύρεση», η «ανακάλυψη» του μικρού παιχνιδιάρη Πόκεμον, σηματοδοτεί συγχρόνως την «απώλεια» των διαπροσωπικών σχέσεων. Και αυτή η απώλεια φέρνει την απομόνωση. Και η απομόνωση, την έλλειψη του «ζείν εν κοινωνία». Μήπως το σχέδιο του διαβόλου δεν είναι ακριβώς αυτή η διάσπαση της κοινωνίας των προσώπων, η παρεμπόδιση της ουσιαστικής κοινωνικής σχέσης; Μήπως αυτή η σκοπιμότητα δεν εξυπηρετεί τα ευρύτερα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα μιας «εξουσίας» του Κόσμου τούτου, που δεν θέλει ανθρώπους σκεπτόμενους, αλλά χειραγωγούμενους, δεν θέλει αναζητητές της Αλήθειας, αλλά οπαδούς της «εικονικής» πραγματικότητας, δεν θέλει «πολίτες-πρόσωπα» με κρίση, αλλά σε Κρίση, δεν θέλει ανεπανάληπτες προσωπικότητες αλλά σχηματοποιημένες άβουλες ατομικότητες και μοναχικές μάζες; **Μάζες ανθρώπινων ψυχών, που αλλοτριωμένες από το «παιχνίδι» θα στηθούν και πάλι μπροστά στις βιτρίνες των ηλεκτρονικών μέσων, περιμένοντας όχι κάποια απάντηση στα υπαρξιακά τους προβλήματα, αλλά το νέο φορτίο συσκευών τελευταίας τεχνολογίας για να κορέσουν την πνευματική τους αποχαύνωση.**

Κι ενώ έτσι ένας μικρός κίτρινος θεός Πόκεμον καταφέρνει να γεμίσει μέσα σε ένα τριμνο τα σεντούκια του «πλάστη» του αποθησαυρίζοντας εκατομμύρια κέρδη για τους δημιουργούς του, εμείς οι αφελείς χρήστες -όπως οι συνώνυμοί μας των ναρκωτικών ουσιών- χάνουμε «νήπιοι» τον θησαυρό της ανθρώπινης προσωπικής σχέσης που οδηγεί μέσα από το μυστήριο της Αγάπης στον δικό μας Δημιουργό.

Μήπως θα έπρεπε να συνέλθουμε λίγο, πριν σκοντάψουμε σε κάποιο δένδρο ψάχνοντας -«χαμαί θρώσκοντες»- για κάποιο ανούσιο κίτρινο ανθρωπάκι; Ή, διαφορετικά, μήπως θα άξιζε τον κόπο να αφυπνιστούμε όσο είναι καιρός και αφήνοντας την «εικονικότητα» της αναληθούς πραγματικότητας να ξαναγυρίσουμε, με το βλέμμα στραμμένο ψηλά, «άνω θρώσκοντες», στην πραγματική «εικόνα» της Αλήθειας Του; Είθε να είναι η επιλογή μας, όχι «Pokemon - Go» αλλά «Κύριε-έρχου».

Επιμέλεια:

Γιώργος Δ. Βλαχόπουλος
Πάλαι ποτέ και εσαεί Μέλος Χ.Φ.Ε.
Μόναχο

Η ΔΟΚΙΜΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

Τον φετινό Ιούλιο στη χώρα μας παρακολουθήσαμε το πρωτοφανές γεγονός των επιθέσεων σε Εκκλησίες από άτομα του αντιεξουσιαστικού χώρου. Θύματα του βανδαλισμού τους υπήρξαν ο Άγιος Νικόλαος Πευκακίων, ο Ιερός Ναός Γρηγορίου του Παλαμά στη Θεσσαλονίκη, ο Ιερός Ναός Ζωοδόχου Πηγής στην οδό Ακαδημίας και τέλος ο Ιερός Ναός Αγίου Βασιλείου στα Εξάρχεια. Οι μορφές βανδαλισμού ποίκιλαν από τοποθέτηση εμπρηστικού μηχανισμού, ρίψη φιαλών με χρώμα, σπάσιμο τζαμιών έως και την διακοπή της Θείας Λειτουργίας και την αντιπαράθεση με πιστούς που εκκλησιάζονταν.

Την ανάληψη της ευθύνης για τους Ναούς στο κέντρο της Αθήνας ανέλαβε η οργάνωση με την ονομασία «Μαύρη Φλόγα» ενώ για την επίθεση στο Ναό του Αγίου Νικολάου η οργάνωση με την ονομασία «Χαοτικά Νεφελίμ». Αιτία αυτών τους των επιθέσεων, όπως αναφέρουν στις προκηρύξεις τους, αποτέλεσε η απόφαση της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης να κατεδαφίσει το πρώην ορφανοτροφείο «Μέγας Αλέξανδρος», το οποίο είχε καταλειφθεί και φιλοξενούσε ατύπως πρόσφυγες και μετανάστες. Σκοπός της κατεδάφισης, σύμφωνα με τη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, είναι η ανέγερση ενός σύγχρονου ιδρύματος χρόνιων πασχόντων που μέχρι πρότινος εμποδιζόταν από την παράνομη αυτή κατάληψη.

Στο άκουσμα της είδησης αυτής πολλά είναι τα συναισθήματα που γεννιούνται μέσα σε κάθε άνθρωπο. Έκπληξη, θυμός και λύπη είναι από τα κυριότερα. Έκπληξη για το πώς σε αυτή την εποχή, σε μία κοινωνία ελεύθερη και δημοκρατική, σε ένα κράτος με τη συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών να είναι χριστιανοί Ορθόδοξοι, νέοι άνθρωποι, που μεγάλωσαν μέσα σε αυτό, προβαίνουν σε ενέργειες που αρμόζουν σε τριτοκοσμικά κράτη. Ακόμη και αν δεν πιστεύουν σε τίποτα, ακόμη και αν θεωρούν ότι αδικήθηκαν οι ίδιοι ή οι «απροστάτετοι» από το κράτος μετανάστες από εσκεμμένες ενέργειες μερίδας του Κλήρου, ακόμη και τότε, η βεβήλωση ενός Ιερού χώρου είναι απαράδεκτη. Η Εκκλησία αποτελείται από ανθρώπους και επειδή «ουδείς αναμάρτητος», λάθη γίνονται. Αν υπάρχουν αποδείξεις για παράβαση του νόμου ο μόνος δρόμος που πρέπει να ακολουθείται είναι αυτός της Δικαιοσύνης. Στη χώρα μας

Φωτογραφία: Αλέξανδρος Παλαιός

μάλιστα που όλοι προσπαθούν να βλάψουν την Εκκλησία με οποιοδήποτε τρόπο, στο άκουσμα ενός σκανδάλου θα έσπευδαν με ευχαρίστηση να τη διασύρουν, προς τί λοιπόν οι καταστροφές;

Αντί αυτού, χωρίς στοιχεία ή κάτι απτό αποφασίζουν να απαντήσουν με βία απέναντι σε πολίτες που, όχι μόνο δε φέρουν καμία ευθύνη, αλλά, τουναντίον, βοηθούν από το υστέρημα τους και με προσωπική εθελοντική εργασία άτομα που χρειάζονται βοήθεια. Είναι λογικός επομένως ο θυμός βλέποντας να καταστρέφονται Ναοί χωρίς λόγο απλά και μόνο για ένα καπρίτσιο. Σε επιστολή του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Πευκακίων χαρακτηριστικά αναφέρεται «Με το χτύπημα σας στον Ναό μας πλήξατε εσείς οι Αναρχικοί κάποιον ή κάποιους που δυναστεύουν, κοροϊδεύουν και εκμεταλλεύονται τον λαό;...! Το να ζημιώνεις αθώους, αφρούρητους και ανυπεράσπιστους, δεν είναι ηρωική πράξη. Ηρωισμός είναι να αντιμετωπίσεις κατά πρόσωπο την θωρακισμένη και φρουρημένη εκμετάλλευση. Να αντιμετωπίσεις την αιχμή του δόρατος, πρωθυπουργούς και υπουργούς και όχι επειδή δεν έχεις τα κότσια για «να δείρεις τον γάιδαρο, να δέρνεις το σαμάρι» ».

Δυστυχώς αν συνεχίσουν τα πράγματα στη χώρα μας ως έχουν τέτοιες ενέργειες όχι μόνο δεν θα εκλείψουν αλλά αντιθέτως θα ενταθούν. Οι νέες γενιές απομονωμένες από οποιαδήποτε επαφή με την Εκκλησία και το μήνυμα του Χριστού, έρμαια στην προπαγάνδα των ΜΜΕ αλλά και των σύγχρονων κοινωνιών που προωθούν την Αθεΐα, θα προσπαθούν να βρουν διέξοδο στα αυξανόμενα προβλήματα της ζωής τους καταστρέφοντας ότι δεν ταιριάζει στη δική τους ιδεολογία και τους θυμίζει το δικό τους ψυχικό κενό.

Μπροστά σε μία τέτοια εχθρική συμπεριφορά τι πρέπει να πράξουμε ως Χριστιανοί; Πρέπει μήπως να πάρουμε και εμείς το «φραγγέλιο» και να βγούμε στους δρόμους ώστε να υπερασπιστούμε το «δικίο μας»; Πρέπει μήπως να

περιμένουμε με πόρωση τον Νόμο και τη Δικαιοσύνη να τους τιμωρήσουν για να νιώσουμε δικαιωμένοι; Ή μήπως πρέπει να μην κάνουμε κάτι μόνοι μας αλλά να παρακαλούμε τον Θεό να τους τιμωρήσει αυστηρά για τη μεγάλη αμαρτία που διέπραξαν;

Αν κάποια από αυτές τις σκέψεις περνάει από το μυα-

λό μας τότε δεν βρίσκονται μόνο αυτά τα άτομα σε λάθος δρόμο αλλά και εμείς. Για οτιδήποτε φαντάζει αδύνατο στους ανθρώπους να αλλάξει η Εκκλησία μας προτρέπει να προσευχόμαστε στο Θεό. Είναι το μεγαλύτερο μας όπλο απέναντι σε οποιοδήποτε ζήτημα μας απασχολεί. Φυσικά η προσευχή μας δεν πρέπει να έχει ως αντικείμενο την τιμωρία αυτών των ανθρώπων αλλά τον φωτισμό και την αλλαγή τους. Από την άλλη θα πρέπει και εμείς οι ίδιοι να ζητάμε τον φωτισμό ώστε με τη ζωή μας και τα λόγια μας να αποτελούμε παράδειγμα προς μίμηση του Χριστού και όχι προς αποφυγή. Κανείς από εμάς δεν γνωρίζει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έφτασαν σε αυτό το σημείο και κατά πόσο αν εμείς βρισκόμασταν στη θέση τους δεν θα κάναμε το ίδιο.

Μπορούμε επομένως να θυμώνουμε και να θλιβόμαστε με αυτή την κατάσταση αλλά σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θυμώνουμε εναντίον των ατόμων που διέπραξαν το λάθος. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να προσευχόμαστε για την ψυχή τους, να προσευχόμαστε για αυτούς που θεωρούμε «εχθρούς» και προσπαθούν να βλάψουν τα δικά μας ιερά και όλα αυτά δίχως ίχνος οργής και φαρισσαϊσμού στην καρδιά μας αλλά με ειλικρινή αγάπη. Μπορούμε να το κάνουμε αυτό; Ας είναι αυτή μια από τις δοκιμασίες μας στο δρόμο μας προς την κατάκτηση της Αλήθειας.

Επιμέλεια:

Μόνικα Παππά
Τελειόφ. Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

“ΠΙΟ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠ’ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ‘ΣΑΙ ΦΤΙΑΓΜΕΝΟΣ”¹

Δυνατά χτυπά η βροχή πάνω στο πεζοδρόμιο, σαν να θέλει με μένος για κάποιον λόγο να το εκδικηθεί.. Το τοπίο της πόλης γίνεται όλο και πιο άγριο, πιο σκοτεινό, πιο μυστήριο.. Η βροχή επιτίθεται και εσένα δίχως λύπηση, με ορμή!

Ψύχος και άνεμος μαζί έχουν βαλθεί να σταθούν εμπόδιο σε κάθε σου προσπάθεια... Αλλά εσύ προχωράς... Οι αισθήσεις σου δεν λειτουργούν πια, δεν αισθάνεσαι κρύο η ζέστη, δεν ακούς δεν βλέπεις, τα πάντα έχουν παγώσει, η καρδιά σου έχει παγώσει. Από καιρό. Έτσι έμαθες να ζεις σαν μηχανή που της βάζουν καύσιμα και προχωρά και προχωρά..

Μέχρι να φτάσει πού;

Ποιος είναι ο στόχος;

Ποιο το νόημα;

Δεν τα σκέφτεται αυτά, απλά προχωράς... Και ο χρόνος περνάει και οι βροχές γίνονται καταιγίδες, χαλάζι, κατακλυσμοί και ο πόνος, η δυσκολία, η απογοήτευση μέσα σου μεταμορφώνονται σε κακία, πάθος, εκδικητικότητα... η καρδιά σκληραίνει... κάθε μέρα και πιο πολύ...

Μια καταιγίδα όμως όπως εύκολα θα καταστρέψει περιουσίες, δρόμους ή απλά τα ανθρώπινα σχέδια, έτσι εύκολα θα ξεδιψάσει την αποτεφρωμένη φύση θα την τροφοδοτήσει ώστε να μπορέσει να ανθίσει, να καρποφορήσει..

Γιατί άραγε εσένα οι καταιγίδες σε κάνουν μόνο να παγώνεις, την ψυχή σου να μαυρίζει; Και με το «ψεύτικο» χαμόγελο σου να κρύβει σκέψεις, συναισθήματα, πράξεις το λιγότερο μη αγαθές.

Άνθρωπος είσαι ναι, αλλά μην ξεχνάς είσαι Φτιαγμένος για να γίνεις Άγιος. **Όπως όλα στην ζωή μας συμβαίνουν για κάποιο λόγο, έτσι και οι καταιγίδες έρχονται για να μας αφυπνίσουν, να μας (εκ)παιδεύσουν, να μας βοηθήσουν να ανθίσουμε πνευματικά. Το όλο ζήτημα τίθεται στο πώς θα σταθείς εσύ απέναντι σε κάθε**

¹ Τα τραγούδια μια σταλιά, Μουσική: Μίλτος Πασχαλίδης, Στίχοι: Οδυσσέας Ιωάννου

Όπως όλα στην ζωή μας συμβαίνουν για κάποιο λόγο, έτσι και οι καταιγίδες έρχονται για να μας αφυπνίσουν, να μας (εκ)παιδεύσουν, να μας βοηθήσουν να ανθίσουμε πνευματικά. Το όλο ζήτημα τίθεται στο πώς θα σταθείς εσύ απέναντι σε κάθε δυσκολία, σε κάθε πειρασμό, στο πού θα στραφείς, από πού θα αντλήσεις δύναμη.

δυσκολία, σε κάθε πειρασμό, στο πού θα στραφείς, από πού θα αντλήσεις δύναμη.

Πειρασμός.. Μια λέξη που συχνά θα ακούσουμε σε χώρους εκκλησιαστικούς και που από τα παιδικά μας χρόνια έχουμε συνδυάσει με το άσχημο «τερατάκι» που θα έρθει να μας προξενήσει κάτι ύπουλο, κακό.

Κι όμως τον συναντάμε καθημερινά, καθημερινά έρχεται από το περιβάλλον μας ή απλά μέσα στην σκέψη μας και **το ζήτημα είναι αν εμείς θα του παραχωρήσουμε το έδαφος να καλλιεργηθεί να αναπτυχθεί, να παράξει λογισμούς, λόγια, πράξεις.** Να κάνει την καρδιά μας να παγώσει..

Σ' αυτήν την μάχη μ' αυτήν την καταιγίδα την κάθε στιγμή θα κριθεί αν θα κερδίσεις λίγο παράδεισο. Αν θα έρθουν οι σταγόνες απλά να σε «ποτίσουν» πνευματικά ή να σε παγώσουν.

Σ' αυτήν την μάχη όμως δεν είσαι μόνος, αρκεί απλά να στραφείς προς τον ήλιο, στην αιώνια πηγή φωτός για να δημιουργήσει με τις σταγόνες αυτές ένα πανέμορφο ουράνιο τόξο!

Δυνατά χτυπά η βροχή πάνω στην πλάση, χτυπά δυνατά και πάνω σε κάθε σημείο του σώματος σου, σε πολεμά..

Αλλά στο 'μαθαν καλά τα μικρά σου αγγελάκια, να αφήνεις την στεριά! Να μην δίνεις σημασία στην βροχή, σε κάθε πειρασμό, σε κάθε τι γήινο και αμαρτωλό που υπάρχει μέσα σου και να φτάνεις πιο μακριά, ως το Φως! Πιο μακριά απ' αυτό- απ' τον πηλό- που 'σαι φτιαγμένος...

Επιμέλεια:

Ιωάννα Χ.

Αποφ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΕΓΙΝΕ Η
ΑΠΩΛΕΙΑ
ΣΥΝΗΘΕΙΑ
ΜΑΣ...¹

1

«Μα πού να είναι;». Έχεις ψάξει όλο το σπίτι! Παντού! Ανατρέχεις στη μνήμη σου, την τελευταία φορά που τα χρησιμοποίησες. Τίποτα! Κενό! Πού να είναι; Ρωτάς, ψάχνεις, αναστατώνεις όλο τον κόσμο...

«Μα γιατί σε μένα;». Βγαίνεις από το γραφείο του μάντζερ που μόλις σου έχει κοινοποιήσει πως η εταιρία αποφάσισε να μην ανανεώσει τις συμβάσεις ορισμένων εργαζομένων... Χάνεις τη γη κάτω από τα πόδια σου, στεναχωριέσαι, κλαίς, ξεσπάς, αγωνιάς για το αύριο...

«Φοβήθηκα πολύ!». Να 'χεις αντικρύσει τον γονιό σου, λιπόθυμο στο πάτωμα, κάτωχρο, τρέχεις, δίνεις τις πρώτες βοήθειες, καλεις ασθενοφόρο. Φοβάσαι, τρέμεις μην τον χάσεις. Προσπαθείς να προσευχηθείς...

Οι παραπάνω γραμμές, είναι αληθινά καθημερινά παραδείγματα στη ζωή μας που δείχνουν την αγωνία, τον φόβο της απώλειας! Φανερώνουν το άγχος του λάθους, των τύψεων, του φταιξίματος, της ενοχής ότι δεν φροντίσαμε να μη χάσουμε!

Καθημερινά στη ζωή μας, βιώνουμε απώλειες και το φόβο της απώλειας. Άλλες είναι ανώδυνες, όπως αυτές των χρηστικών αντικειμένων. Άλλες δυσκολότερες, όπως αυτές της εργασίας μας! Άλλες, οι δυσκολότερες όλων, αγαπημένων μας ανθρώπων.

Μια απώλεια, κάτι αγαπημένο που έχασες και δε θυμάσαι πού, κάτι που τελείωσε κάποιος που σου λείπει... Κάθε απώλεια είναι μία μορφή θανάτου. Και ο άνθρωπος δεν έχει γεννηθεί για να πεθάνει, δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τον θάνατο. Συνήθως οι δύο μορφές αντίδρασης στην απώλεια είναι η θλίψη και η οργή. Η πρώτη εκφράζεται με τα δάκρυα, την μελαγχολία, την απελπισία, την μοναχικότητα, ενώ η δεύτερη με την οργή, τον θυμό για το γεγονός ότι αυτή συνέβη.²

Η θλίψη τις περισσότερες φορές, φέρει μέσα της την πεποίθηση της μη επανόρθωσης της κατάστασης. Γεννά το φόβο του ανθρώπου, την παθητικότητα και ίσως και την παραίτηση και έτσι ο άνθρωπος κλεισμένος στον εαυτό του απελπίζεται.

Η οργή τις περισσότερες φορές, φέρει μέσα της τη φοβία, την αδυναμία του ανθρώπου να ζήσει με την απώλεια και να συμφιλιωθεί μαζί της. Γεννά την παθητικότητα του αν-

θρώπου, την ένταση, τη βία, τη φυγή και την επιθετικότητα. Και συνήθως παίρνει καιρό, να μπορέσεις να σταθείς στα πόδια σου μετά από μια μεγάλη απώλεια.

Ας προσπαθήσουμε να αντιστρέψουμε λίγο τα παραπάνω. Λέγεται, πως η θλίψη και η οργή δεν είναι καταστάσεις που πρέπει να ξορκίσουμε από τη ζωή μας... αν γυρίσουμε το νόμισμα από την άλλη, ίσως δούμε πως πρόκειται για ευκαιρίες ουσιαστικής μεταμόρφωσης. Και σίγουρα απαιτεί χρόνο, να αφομοιωθεί και να εκφραστεί. Και μέσα από τον χρόνο η απώλεια παίρνει νέα μορφή, μεταπλάθεται, ξαναγεννιέται, μεταμορφώνεται.

Έχουμε σκεφτεί πόσες φορές, χάνουμε τις ώρες μας, χάνουμε μέρες μας, χάνουμε τους μήνες, χάνουμε τα χρόνια μας μακριά από κοντά Του; Γεμίζουμε την καθημερινότητα, τη ζωή μας με έργα νεκρά, έργα που δε δίνουν στη ζωή μας σκοπό, νόημα, χαρά ουσιαστική, πληρότητα που δε δίνουν την κοινωνία μαζί Του. Η ζωή μας, η καθημερινότητά μας βιώνει το απέραντο κενό της απώλειάς Του, της απουσίας Του. Αφήνουμε την απώλεια Του από τη ζωή μας να γίνει συνήθεια.

Και τότε, έρχονται ξανά η θλίψη και η οργή. Αυτές που ακολουθούν τη συνειδητότητα της πτώσης, της απουσίας, της απώλειας Του από τη ζωή μας.

Τότε είναι που τα δάκρυα δε μας πνίγουν. Μας λυτρώνουν. Ο πόνος δεν είναι κατάρα. Γίνεται ευκαιρία. Ευκαιρία να συναντηθούμε με κάτι πιο δυνατό, πιο όμορφο, πιο υγιές, κάτι δημιουργικό, κάτι ελπιδοφόρο. Στην εκκλησία λέμε ότι τον θάνατο ακολουθεί η ανάσταση. Στη ψυχολογία αναφέρεται ότι την απώλεια διαδέχεται μια δημιουργία. Ένα μόνιμο δάκρυ σίγουρα είναι κουραστικό, μα και ένα χαμόγελο «αιώνιο» είναι βαρετό.³ Και εκεί ακριβώς βρίσκεται η ομορφιά της ζωής. Στην εναλλαγή της πτώσης και της ανάστασης. Της ανάστασης που πάντα έρχεται. Στην αγάπη Του που ποτίζει την άνυδρη καρδιά που στέρεψε από την απουσία Του. Κι ας μη φοβόμαστε, ακόμη κι η ψυχή διά της απώλειας της κερδίζεται.⁴

Όποιος δεν αντέχει τον χαμό είναι μόνιμως χαμένος!⁵

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη
Απόφ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών
Υπολογιστών ΕΜΠ

1 Διάφανα Κρίνα, Στίχοι: Παντελής Ροδοστόγλου Μουσική: Διάφανα Κρίνα

2 π. Θεμιστοκλής Μουρτζανός, Η απώλεια στη ζωή του ανθρώπου και της οικογένειας, 25/4/2012, <http://themistoklismourtzanos.blogspot.gr>

3 π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος, Μη φοβάσαι τον πόνο, 3/4/2015, <http://plibyos.blogspot.gr>

4 Μάρω Βαμβουνάκη, Το φάντασμα της αξόδευτης αγάπης, Εκδόσεις Ψυχογιός

5 Μάρω Βαμβουνάκη, Σιωπές για να ακούγεσαι, Εκδόσεις Ψυχογιός

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ

Η ΑΟΖ εκτείνεται στο θαλάσσιο χώρο που φθάνει ως 200 ναυτικά μίλια¹ από τις ακτές και αποκτάται μόνο αν το παράκτιο κράτος την κηρύξει τυπικά και το ανακοινώσει στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Με την κήρυξη της ΑΟΖ το παράκτιο κράτος αποκτά ορισμένα δικαιώματα όπως είναι: α) Η έρευνα, η εκμετάλλευση και η διατήρηση των φυσικών πόρων ζωντανών και μη της περιοχής. β) Η παραγωγή ενέργειας από τα ύδατα, τα ρεύματα και τους ανέμους. γ) Η τοποθέτηση και χρησιμοποίηση τεχνητών νησιών και εγκαταστάσεων. δ) Η θαλάσσια επιστημονική έρευνα και η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη ρύπανση.

Η κήρυξη της ΑΟΖ είναι πολύ σημαντική, αφού η περιοχή που δεν θα υιοθετηθεί ως ΑΟΖ θα θεωρείται ανοικτή θάλασσα², θα αποτελεί δηλαδή πράγμα κοινής χρήσεως, με αποτέλεσμα κανένα κράτος να μην μπορεί να διεκδικήσει κυριαρχία σε οποιοδήποτε τμήμα της. Η χώρα μας ωστόσο, όπως και οι περισσότερες χώρες της Ανατολικής Μεσογείου δεν έχουν προβεί στην οριοθέτηση της ΑΟΖ, γεγονός που οφείλεται στις αντικρουόμενες επιδιώξεις εκμετάλλευσης θαλάσσιου ορυκτού πλούτου της περιοχής, καθώς σύμφωνα με την Αμερικανική Γεωλογική Επιθεώρηση (US Geological Survey), και τις ανακοινώσεις Γαλλικών ινστιτούτων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, υπολογίζεται ότι στην Ανατολική Μεσόγειο υπάρχουν τεράστια αποθέματα φυσικού αερίου, ίσως τα μεγαλύτερα αποθέματα ενεργειακών πόρων στον κόσμο.

Η παράλειψη της επίσημης οριοθέτησης της Α.Ο.Ζ. από τις ελληνικές κυβερνήσεις, οφείλεται κυρίως στις απειλές της Τουρκίας ότι μία τέτοια πράξη θα αποτελούσε αιτία πολέμου (casus belli) και στην έλλειψη συνεννόησης με τα γειτονικά κράτη όπως είναι η Αίγυπτος, η Λιβύη, η Ιταλία και η Αλβανία.

Η χώρα μας ήδη από τη δεκαετία του 1980, είχε καλέσει την Τουρκία σε διαπραγματεύσεις με σκοπό την οριοθέτηση της ΑΟΖ. Η τουρκική αντιπροσωπία όμως αρνήθηκε οποιαδήποτε συζήτηση του θέματος, ισχυριζόμενη πως πλήττονται τα συμφέροντά της στο Αιγαίο. Η Τουρκία, όπως είναι γνωστό, δεν έχει προσυπογράψει και επικυρώσει τη σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας, παρ' όλα αυτά εκμεταλλεύτηκε τις διατάξεις της και υιοθέτησε το 1986 ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα κατόπιν συμφωνίας με την τότε Σοβιετική Ένωση. Στη συνέχεια συμφώνησε με την Βουλγαρία και την Ρουμανία για το ίδιο θέμα και οριοθέτησε ΑΟΖ χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της μέσης γραμμής³. Ενώ λοιπόν στην ημίκλειστη Μαύρη θάλασσα έχει οριοθετήσει με όλα τα γειτονικά κράτη ΑΟΖ, αρνείται επίμονα να προβεί σε ανάλογες πράξεις στο Αιγαίο και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Οι αντιδράσεις της μάλιστα εντείνονται περισσότερο όσον αφορά την κήρυξη της ΑΟΖ στο Καστελόριζο, παρότι στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (του 1982) αναφέρεται ρητά στο άρθρο 121, ότι όλα τα νησιά διαθέτουν ΑΟΖ και ότι η ΑΟΖ ενός νησιού καθορίζεται με τον ίδιο

1 Ναυτικό μίλι: 1852 μέτρα

2 Ανοικτή θάλασσα: όλα τα τμήματα της θάλασσας στα οποία δεν περιλαμβάνονται η αιγιαλίτιδα ζώνη, τα εσωτερικά ύδατα και η ΑΟΖ ενός κράτους.

3 Μέση γραμμή: μία γραμμή παράλληλη προς τις ακτές των δύο απέναντι κρατών, της οποίας το κάθε σημείο απέχει εξίσου από τις γραμμές βάσεως της αιγιαλίτιδας ζώνης του κάθε κράτους.

ακριβώς τρόπο που καθορίζεται και για τις ηπειρωτικές περιοχές. Τα προσκόμματα που τίθενται για την Τουρκία σε περίπτωση υιοθέτησης της ΑΟΖ από το Καστελόριζο, είναι ότι αφενός δεν θα έχει θαλάσσια σύνορα με την Αίγυπτο διότι η ΑΟΖ του νησιού θα αποτελεί σημείο οριοθέτησης της ΑΟΖ της Ελλάδας με την Κύπρο και την Αίγυπτο και αφετέρου θα χάσει μεγάλο μερίδιο του υποθαλάσσιου πλούτου της περιοχής.

Η Αίγυπτος απ' τη μεριά της αποτελεί επίσης ένα κρίκο στην αλυσίδα των ατελέσφορων διαπραγματεύσεων για το ζήτημα της ΑΟΖ, διότι αρνείται στη χώρα μας επηρεασμένη από την τουρκική αδιαλλαξία, την αναγνώριση πλήρων δικαιωμάτων στο Καστελόριζο. Στο θέμα αυτό πάντως της οριοθέτησης της ΑΟΖ στο Καστελόριζο, η Ελλάδα μπορεί, παρά τις όποιες αντιδράσεις και τις τουρκικές απειλές, να αντιτείνει την πρακτική της Κούβας με τις ΗΠΑ. Στην περίπτωση αυτή οι ΗΠΑ καθόρισαν την ΑΟΖ των 200 ναυτικών μιλίων (1983) χωρίς να αντιτείνουν στη Κούβα, η οποία είναι ένα νησί 90 μίλια μακριά, ότι δεν δικαιούται ΑΟΖ και προέβησαν στην οριοθέτηση της με την μέθοδο της μέσης γραμμής.

Όσον αφορά τη Λιβύη, με την οποία επίσης τέμνονται τα θαλάσσια σύνορά μας, η χώρα μας αρχικά δεν αντιμετώπισε δυσκολίες, καθώς δεν υπήρχαν αντιρρήσεις ως προς την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών με τη μέθοδο της μέσης γραμμής. Στην πορεία όμως προέκυψαν προβλήματα, διότι η Λιβύη αρνήθηκε να δεχθεί ότι η Γαύδος, ένα μικρό νησί νότια της Κρήτης, δικαιούται ΑΟΖ και έκτοτε επιμένει πως η μέτρηση για την οριοθέτηση πρέπει να γίνει από την ακτογραμμή της Κρήτης.

Η χώρα μας πάντως, ενώ είχε τη δυνατότητα να επι-

σπεύσει τις διαδικασίες ως προς την οριοθέτηση της ΑΟΖ σε συνεργασία με τις κυπριακές κυβερνήσεις, για μία ακόμη φορά αδράνησε φοβούμενη τις απειλές των τουρκικών κυβερνήσεων. Έτσι το 2005 η κυπριακή κυβέρνηση προχώρησε μόνη σε συμφωνίες για τα όρια της ΑΟΖ με την Αίγυπτο και το 2007 με τον Λίβανο καταχωρίζοντάς τα στον ΟΗΕ, ενώ την ενέργειά της στήριξαν με δηλώσεις τους αξιωματούχοι του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου, παρ' όλες τις αντιδράσεις της τουρκικής πλευράς. Τέλος το 2010 η Κύπρος υπέγραψε συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ και με το Ισραήλ αδιαφορώντας για τις αιχμηρές δηλώσεις των Τούρκων αξιωματούχων.

Τα ελληνικά προβλήματα της οριοθέτησης της ΑΟΖ, δυστυχώς δεν αφορούν μόνο το Αιγαίο, αλλά και το Ιόνιο πέλαγος. Στο Ιόνιο η Ελλάδα έχει οριοθετήσει από το 1977 την υφαλοκρηπίδα⁴ της με την Ιταλία, χρησιμοποιώντας έξη σημεία για τον προσδιορισμό των ορίων. Η Ιταλία ωστόσο αρνείται πως τα όρια της ΑΟΖ συμπίπτουν με εκείνα της υφαλοκρηπίδας και επιζητεί παρανόμως την υιοθέτηση μιας ΑΟΖ μεγαλύτερης.

Με την Αλβανία οι διαπραγματεύσεις ήταν πολύ πιο εύκολες, καθώς οι δύο πλευρές συμφώνησαν αμέσως πως θα ακολουθήσουν τη μέθοδο της μέσης γραμμής για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Η Αλβανία μάλιστα έκανε αποδεκτή τη θέση της Ελλάδας ότι όλα τα νησιά στην περιοχή έχουν θαλάσσιες ζώνες, όπως ακριβώς και

4 Υφαλοκρηπίδα: ο βυθός της θάλασσας εντός ακτίνας 200 ναυτικών μιλίων από την ακτή, στον οποίο το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα έρευνας και εκμετάλλευσης φυσικών και ορυκτών πόρων.

οι ηπειρωτικές ακτές. Δυστυχώς όμως η οριοθέτηση αυτή δεν κυρώθηκε από το Αλβανικό Κοινοβούλιο, διότι το Συνταγματικό Δικαστήριο με απόφαση του, την οποία ορθώς αποδοκίμασε η ελληνική κυβέρνηση, έκρινε κάποια σημεία της αντισυνταγματικά.

Η Ελλάδα παρά τις αντιρρήσεις, τις ενστάσεις και τις απειλές των γειτονικών χωρών πρέπει κάποια στιγμή να διεκδικήσει τα δικαιώματά της στο θαλάσσιο χώρο, ακολουθώντας το παράδειγμα των Φιλιππίνων όπως προκύπτει από την πρόσφατη απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης σχετικά με τις παραβιάσεις της Κίνας εις βάρος της Δημοκρατίας των Φιλιππίνων, στην θάλασσα της Νότιας Κίνας. Η διαμάχη αυτή αφορά καταρχήν την εκμετάλλευση του θαλάσσιου ορυκτού πλούτου από την Κίνα, η οποία αφού κήρυξε την ΑΟΖ την επέκτεινε παράνομα με σκοπό την απόκτηση μεγαλύτερου ποσοστού υδρογονανθράκων στην περιοχή. Το Δικαστήριο με την απόφαση που εξέδωσε στις 12 Ιουλίου 2016, δέχθηκε ότι η Κίνα παραβίασε τα κυριαρχικά δικαιώματα των Φιλιππίνων στην ΑΟΖ με την κατασκευή τεχνητών νησιών, με την αδιαφορία της να σταματήσει τους Κινέζους αλιείς από το να ψαρεύουν στην ΑΟΖ των Φιλιππίνων και με την παρεμβολή στα δικαιώματά της στα θέματα αλιείας και εξερεύνησης πετρελαίου. Η απόφαση αυτή αποτελεί σημαντικό έρεισμα για την οριοθέτηση της ελληνικής ΑΟΖ και μπορούμε να την επικαλεστούμε, καθώς αποτελεί, όπως άλλωστε και όλες οι δικαστικές αποφάσεις, πηγή του διεθνούς δικαίου⁵, με την έννοια ότι διευκρινίζει αυτούς τους κανόνες, καθορίζει τα όρια τους και συμβάλλει στο να δούμε ποιος από αυτούς ισχύει στην συγκεκριμένη

περίπτωση. Την επιρροή των διεθνών δικαστικών αποφάσεων έχει τονίσει μάλιστα το ΔΔΧ, στην υπόθεση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου (1978), όταν υπογράμμισε πως η θέση που θα έπαιρνε «θα μπορούσε να επηρεάσει τις σχέσεις άλλων κρατών εκτός των διαδίκων».

Με αφορμή λοιπόν την πρόσφατη απόφαση του ΔΔΧ, τα στοιχεία για την ύπαρξη των τεράστιων ενεργειακών πόρων στην Ανατολική μεσόγειο, την παγκόσμια οικονομική κρίση, την νόμιμη πρακτική των κρατών και την αποδοχή από την ΕΕ της Κυπριακής ΑΟΖ η Ελλάδα πρέπει να ανακηρύξει μονομερώς την ΑΟΖ και να καταθέσει στον ΟΗΕ τα όρια της με βάση τη Σύμβαση του Δίκαιου της Θάλασσας. Στη συνέχεια θα πρέπει να προβεί σε συνομιλίες με όσα κράτη έχουν κοινά σύνορα με εμάς και αν αυτές οι συζητήσεις δεν τελεσφορήσουν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, να προσφύγει στο διεθνές δικαστήριο για την επίλυση της διαφοράς. Σε κάθε περίπτωση η χώρα μας οφείλει να ζητήσει τη στήριξη των αρμόδιων επιτροπών της Ε.Ε. για την καθιέρωση της ΑΟΖ, διασφαλίζοντας και προωθώντας έτσι τα δικαιώματα και τα συμφέροντά της στο θαλάσσιο χώρο.

Επιμέλεια:

Μαρία Γούλα
Φοιτ. Νομικής Σχολής Αθηνών

Πηγές:

1. Εμ. Ρούκουνας, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
2. «infognomonpolitics.blogspot.gr», Θ. Καρυώτη, Στη Χάγη δεν πττήθηκε η Κίνα, νίκησε η Ελλάδα, η Κύπρος και το Καστελόριζο.
3. «www.elzoni.gr», Η. Καλογεράκη, Ελλάδα Τουρκία και ΑΟΖ. Επικίνδυνες είναι πλέον οι καθυστερήσεις.

⁵ 5. 38 παρ. 1 δ' του Καταστατικού του ΔΔΧ

Χριστιανική Φοιτητική

«Κύριος στερέωμά μου και καταφυγή μου και ρύστης μου», (Ψαλμ. 17, 3)

«μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω» (Α' Τιμ. 4, 12)

Ένωση

οὐ γὰρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. 18, 20)

Παρέα

Αγάπη

Δράση

Μαθητεία

Πορεία

Μοίρασμα

...έλα στη φοιτητική συντροφιά μας!

ΓΙΟΡΤΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016, ΩΡΑ: 18.30 μ.μ.

**ΕΝΑΡΞΗ ΚΥΚΛΩΝ ΣΥΜΜΕΛΕΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016
ΚΑΡΥΤΣΗ 14, ΑΘΗΝΑ, ΑΙΘΟΥΣΑ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ»**

Χ(Φ)ΙΟΣ 2016

ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ - 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Όταν είναι το 5ο καλοκαίρι που επισκέπτεσαι την Χίο, λίγο πολύ δεν περιμένεις να δεις κάτι διαφορετικό... θεωρείς πως τα χεις δει όλα! Κι όμως! Αυτό το νησί, κάθε φορά μας δείχνει κι ένα νέο θησαυρό του! Κάτι νέο που δεν είχες δει, αλλά και κάτι που το βλέπεις με διαφορετική ματιά!

Η ανατολή του ήλιου στα παράλια απέναντι. Το τραγούδι των τζιτζικιών ανάμεσα στα πεύκα του δάσους. Τα αστέρια που είναι πιο φωτεινά. Το απόδειπνο στο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Η πρωινή προσευχή στον Σταυρό στο δάσος. Τα αρώματα στον Κάμπο, από τις πορτοκαλιές, τις μανταρινιές και τις λεμονιές του. Το μονοπάτι στην Αγ. Μαρκέλλα. Ο ήχος από τις πέτρες στα μαύρα βόλια την ώρα που τις παρασύρει σε χορό το κύμα. Ο ασβέστης στο Πυργί. Το βλέμμα του Αρχαγγέλου στα Μεστά. Ο δρόμος για τη Νέα Μονή. Η θέα της πόλης από το όρος Αίπος. Οι βόλτες στην Απλωταριά. Το προσκύνημα στην Μητρόπολη, τους Άγιους Βίκτορες, όπως τους λένε οι ντόπιοι. Τα μαστίγια που μοσχοβολούν. Οι Χιώτες, τα μέλη της Χριστιανικής Εστίας Αλέξανδρος Γκιάλας, με τα φωτεινά πρόσωπά τους, γεμάτα χαμόγελα και τη χαρά της προσφοράς.

Όλα τα παραπάνω είναι πάνω κάτω οι εικόνες που έρχονται στο νου μου, όταν σκέφτομαι την κατασκήνωση στη Χίο.

Δυο ακόμα έρχονται να προστεθούν από τη φετινή μας κατασκήνωση.

Η επίσκεψη στο μουσείο μαστίχας και η εκδρομή μας στα Ψαρά.

Ήδη από τον Μάιο, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, εφημερίδες, ιστοσελίδες μιλούσαν για τα εγκαίνια του μουσείου Μαστίχας. Ήδη από τα προηγούμενα χρόνια, παρατηρούσαμε τις εργασίες που γίνονταν για την κατασκευή του, λίγο μετά το Πυργί, στο δρόμο για τον Εμπορειό. Δεν ήταν όμως εύκολο να συνειδητοποιήσουμε, τη γέυση που μας άφησε αφού το επισκεφθήκαμε. Ένα μουσείο, άρτια κατασκευασμένο, αρχιτεκτονικά εναρμονισμένο με τον περιβάλλοντα χώρο που όταν περάσει κανείς το κατώφλι του, ανακαλύπτει την αξία, την ομορφιά, την ιστορία της μαστίχας, την πορεία της μέσα στο χρόνο που είναι πορεία συνυφασμένη με την πορεία της Χίου, στο διάβα των αιώνων.

Φέτος είχαμε την ευκαιρία και συνάμα την ευλογία, να

επισκεφθούμε και να προσκυνήσουμε στο νησί των Ψαρών. Τόσο κοντά στη Χίο και τόσο ξεχωριστό. Στο λιμάνι μας περίμεναν ο αντιδήμαρχος του νησιού και ο ιερέας των Ψαρών, καθώς και το μεταφορικό μας μέσο... ένα φορτηγάκι του δήμου για να μεταφερθούμε στη μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου, που ιδρύθηκε τον 17ο αιώνα με την βιβλιοθήκη της να απαριθμεί σπάνια χειρόγραφα και εκκλησιαστικά βιβλία. Εκεί, σε απόλυτη κατάνυξη ψάλλαμε την παράκληση στην Παναγιά μας. Η θέα από τη μονή, εντυπωσιακή. Με λίγη τύχη και καλοκαιρία, μπορείς να δεις μέχρι τη Σκύρο και τον Άθω! Στη συνέχεια, επιστρέφοντας στη χώρα, επισκεφθήκαμε το δημαρχείο, οπου μιλήσαμε με τον Δήμαρχο του νησιού, λίγο πριν ανηφορίσουμε για των Ψαρών την Ολόμαυρη Ράχη, το «σήμα κατατεθέν» των Ψαρών, το οποίο βρίσκεται στο νότιο άκρο της χερσονήσου του Παλαιοκάστρου που περικλείει το λιμάνι από τη δυτική του πλευρά.

Περπατώντας στα σοκάκια και τους δρόμους των Ψαρών δεν αργεί κανείς να αντιληφθεί την ομορφιά και την μοναδικότητα του νησιού αλλά και των κατοίκων του. Στην επιστροφή μας από τον Άγιο Νικόλαο είχαμε την ευκαιρία να επισκεφθούμε και το σημείο που ήταν το σπίτι του Κωνσταντίνου Κανάρη. Μέρος της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, ξετυλίχτηκε τη μέρα εκείνη μπροστά μας!

Με τη βοήθεια του Θεού η κατασκήνωσή μας, για ακόμα μια χρονιά μας άφησε χαραγμένες όμορφες στιγμές και αναμνήσεις. Αναμνήσεις κατασκηνωτικές, φοιτητικές, «παρεϊστικές» κι ευλογημένες.

Τέλος, δε θα μπορούσαμε παρά να μνημονεύσουμε και εκείνους, που οραματίστηκαν την κατασκήνωσή μας, στον λόφο του Προφήτη Ηλία των Θυμιανών και τώρα μεσιτεύουν για μας. Τον αείμνηστο Ευάγγελο Αλιβάνογλου, μέλος της Αδελφότητα Θεολόγων «Η Ζωή», ακούραστο εργάτη του Ευαγγελίου, που είχε την έμπνευση της δημιουργίας της κατασκήνωσης και τον αείμνηστο Χιώτη κ. Γιάννη Ζαρταλούδη, για σειρά ετών υπεύθυνο της Χ.Φ.Ε., που ενέπνευσε σε μας, την αγάπη του για το νησί του.

Και του χρόνου!

Επιμέλεια:

A.K.

Χ(Φ)ΙΟΣ 2016

ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ 1- 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

-Μα έξι μέρες μου φαίνονται λίγες!- είπε. Και του απάντησα:

- Ναι αλλά 6 μέρες είναι πολλές όταν είναι γεμάτες! Πράγματι είναι μια σημαντική πρόκληση το πόσα πράγματα προλαβαίνεις να κάνεις σε μια κατασκήνωση μέσα σε 6 μέρες, ιδίως όταν η κατασκήνωση είναι φοιτητών και ο στόχος της είναι διττός: Η χαλάρωση και γνωριμία-επικοινωνία των κατασκηνωτών από τη μία και η ανάγκη να μπορέσεις να φέρεις σε πέρας ένα πρόγραμμα γεμάτο με θρησκευτικές και θεολογικές νύξεις, πολιτιστικές και παραδοσιακές διαδρομές. Να γνωρίσεις δηλαδή τον τόπο όπου βρίσκεσαι, αλλά και να αισθανθείς ότι η εμπειρία συνολικά μπορεί να στρέψει την προσοχή σου στο διαρκές ζητούμενο που δεν είναι άλλο από τον ίδιο το Χριστό.

Η αλήθεια είναι ότι το πρωινό ζύπνημα ήταν δύσκολο, πάντα πιο αργά απ' ό τι υπολογίζαμε, πάντα με κινήσεις βαριές και δύσθυμες. Ο εξωτερικός παρατηρητής θα σχολίαζε ότι είναι κακός οiwόνός, ότι τα παιδιά δεν έχουν όρεξη, ότι είναι κουρασμένα και ράθυμα. Είναι έτσι; Μάλλον όχι, καθώς το δύσκολο ζύπνημα είναι συνέπεια πάντα μιας μακράς νύχτας γεμάτης εν προκειμένω με κουβέντες, επιτραπέζια παιχνίδια, αστεία, γέλια, γνωριμίες μεταξύ αυτών που δεν γνωρίζονταν από πριν αλλά και βαθύτερες γνωριμίες αυτών που από χρόνια είναι φίλοι αλλά πάντα έχουν κάτι να συζητήσουν και να μοιραστούν μεταξύ τους. Κι όταν πια όμως η πρωινή ραστώνη ξεπερνιόταν και η μέρα ξεκίναγε για τα καλά οι ευκαιρίες ήταν πολλές και για ξεκούραση για όσους το χρειαζόνταν παραπάνω αλλά και για ένα παιχνίδι μπάσκετ στο διπλανό σχολείο, μια κινηματογραφική προβολή το βράδυ, και φυσικά για ένα μπάνιο στις όμορφες παραλίες των κοντινών χωριών, τον Μέγα Λιμνιώνα και τον Καρφό. Μισή ώρα περπάτημα, αφού δεν είχαμε μεταφορικό μέσο, συνθήτως κάτω από τον ήλιο-θα 'λεγε κανείς μια τραγωδία κατέληγε συχνά σε μια όμορφη βόλτα γεμάτη πάλι από τα γνωστά αστεία και τις γνωστές κουβέντες που πάντοτε φαίνεται να περισσεύουν στις νεανικές παρέες.

Ήταν κι ένα πρωί όμως που καταφέραμε όλοι μας να ξυπνήσουμε και να ετοιμαστούμε στην ώρα μας. Διόλου περίεργο διότι εκείνη τη μέρα κανονίσαμε να γυρίσουμε το νησί. Ακόμη και όσοι πηγαίνουν για πρώτη φορά στη Χίο ξέρουν ότι όταν σε περιμένουν οι ομορφιές και τα αξιοθέατα του νησιού, δε θες να αργήσεις. Ξεκινήσαμε με προσκύνημα στη Νέα Μονή Χίου, το βυζαντινών χρόνων μοναστήρι με τις εξαιρετικά όμορφες αγιογραφίες και τα ξεχωριστά ψηφιδωτά, αλλά και τη μοναδικού τύπου τράπεζα. Η συνέχεια περιλάμβανε επίσκεψη

στο πρόσφατα εγκαινιασμένο μουσείο μαστίχας Χίου, το οποίο μας εξέπληξε με την πλουραλιστική έκθεσή του που καταφέρνει να δώσει μια ολοκληρωμένη εικόνα στον επισκέπτη για οτιδήποτε έχει σχέση με το μοναδικό αυτό προϊόν της Χίου, που τόσο άμεσα έχει συνδεθεί με τη ιστορία και τη ζωή στο νησί αυτό. Άμεση συνέχεια των ερεθισμάτων μας στο μουσείο ήταν η επίσκεψή μας σε δύο από τα πιο γραφικά Μαστιχοχώρια, τα Μεστά και το Πυργί, χτισμένα το Μεσαίωνα παραμένουν ξεχωριστά χάρη στις ιδιαίτερες τεχντροπίες που χρησιμοποίησαν οι μαστόροι για να χτίσουν τα οικήματα. Το τέλος της ημέρας μα βρήκε στην Ξακουστή παραλία Μαύρα Βόλια, όπου μπορέσαμε να θαυμάσουμε το ξεχωριστό φαινόμενο που χαρακτηρίζει την παραλία, αλλά και να ξεκουραστούμε και να χαλαρώσουμε ή για τους ποιοι τολμηρούς να δοκιμάσουμε τις ικανότητές μας στις καταδύσεις από βράχια ύψους μερικών μέτρων, όπου αποδείχτηκε ότι άδικα δε μας κάλεσαν στους Ολυμπιακούς αγώνες.

Με μια μικρή φλόγα από ένα κεράκι που κρατούσε ο καθένας στο χέρι όπως στεκόμασταν διαβάζαμε τμηματικά το απόδειπνο κάθε βράδυ. Μια μικρή φλόγα φωτίζει το κείμενο, τα ίδια αυτά λόγια που για χιλιετίες οι πιστοί επαναλαμβάνουν με καρτερικότητα για να απευθυνθούν στο Θεό. Μια μικρή φλόγα να γεμίζει με φως το ουσιώδες κείμενο θυμίζοντάς μας την επιταγή του φετινού συνθήματος «Ως τέκνα φωτός περιπατείτε». Μια μικρή φλόγα κι εμείς οι χριστιανοί μέσα στον κόσμο τον γεμάτο σκοτάδι και πόνο. Μια μικρή φλόγα που ανάβουμε με τις προσπάθειές μας, με τη κατασκήνωσή μας, με την ανάγκη μας να συναντηθούμε, να γνωριστούμε, να επικοινωνήσουμε και να συζητήσουμε, προσπάθειες μέσω προσευχής, μέσω αγιογραφικών και συζητήσεων, προσπάθεια που οδηγεί στην ελπίδα ότι ο Χριστός είναι και παραμένει κοντά μας.

Συχνά σε άρθρα όπως το προκείμενο ο αρθρογράφος στρέφεται στον αναγνώστη για να του δώσει τη δυνατότητα να κρίνει τις εμπειρίες και να αποφανθεί κατά πόσον πείστηκε για το αν τελικά η κατασκήνωση αυτή πέτυχε το διττό στόχο της, που αναφέρεται στην αρχή. Προσωπικά όμως μπορώ να δώσω το δικαίωμα μόνο στα 20 παιδιά με τα οποία μοιραστήκαμε τις εμπειρίες αυτές και απλώς να προσκαλέσω τον αναγνώστη να μας συντροφεύσει του χρόνου για να κρίνει και ο ίδιος ιδίους όμμασι .

Επιμέλεια:

Αλέξανδρος Γκανάς
Φοιτ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ

ΑΓΑΠΗ ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΣΙ

Πως να βάλω σε μια σειρά όλ' αυτά αυτά τα χαρτιά και τα αποκόμματα που με περιτριγυρίζουν, πως να μπούν σε μια τάξη, σε μια παράταξη αλληλουχίας για ν' αναπέμψω το άλλοπλοῦνα. Προσδοκῶ στήν κατανόηση και την ὑπομονή σας, για την ἀποσπασματικότητα τῶν σχολίων και τῶν ἀναφορῶν.

Ἐρχόμενοι, τὸ λοιπὸν ἀπὸ ἓνα ἀκόμα καλοκαίρι ὑπο-

ταγμένο στὴ θρησκεία τοῦ *αἰωνίου θήλεος*¹ και τὰ νεόκοπα διλήμματα μπικίνι - μπουργκίνι, τὶς δύο ὄψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος, τῆς ὑποταγῆς τοῦ προσώπου. Ἄλλ' ὅταν θυμᾶμαι ἐκεῖνο τὸ *ἐκ Γυναίκος πηγάζει τὰ κρείττονα*, ἀναλογίζομαι πως ὄλες αὐτὲς ὑποθέσεις περὶ πολέμου πολιτισμῶν δεν ἔχουν νὰ κάνουν με τὸν Ἑλληνικὸ Τρόπο, με τὴν παράδοση τῆς σύνθεσης. Ἄλλωστε παραφράζοντας

1 Δ.Γ.Κουτρομπῆς, Ἡ Χάρις τῆς Θεολογίας, κεφ. Ἡ γυναίκα και ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου, Δόμος, Ἀθήνα 1995

γνωστό στίχο θα λέγαμε πώς στα καθ' ἡμᾶς **ἡ σωτηρία τοῦ σώματος εἶναι μεγαλύτερο πράγμα.**

Ἀλλὰ ἂς δοῦμε τί ἔγραφε ὁ Χρῆστος Βακαλόπουλος στὴ «Γραμμὴ τοῦ Ὁρίζοντος»

[...]ἔλεγαν ψέματα συνεχῶς στὸν ἑαυτό τους ὅτι ἡ ὠραιότερη γυναίκα τοῦ παγκόσμιου χωριοῦ δὲν ἦταν γυναίκα, ἀλλὰ φωτογραφία [...] Λένε πολλὰ ψέματα, φαίνεται στὰ μάτια τους. Ὅσοι δὲν τὰ κατάφεραν νὰ γίνουν φωτογραφίες μετατρέπονται σὲ ἀνθρώπους ἄλλων ἐποχῶν, περασμένων καὶ μελλοντικῶν. Ὑπάρχουν ἀκόμα ἀόρατα ἑλληνικὰ νησιά πού τοὺς ὑποδέχονται ἀνακατεμένους μὲ τοὺς παγκόσμιους χωριάτες, προσπαθοῦν νὰ τοὺς παρηγορήσουν. Ὑπῆρχε ἡ ὠραιότερη γυναίκα καὶ τώρα προσπαθεῖ νὰ γίνει φωτογραφία στὴ Σαντορίνη [...] Πήγαιναν στὴν Ἀνάσταση, εἶχαν ὅλοι φωτογένεια, ἔβγαζαν κάτι λάμψεις, φίλαγαν σταυρωτὰ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον μέσα στὰ πυροτεχνήματα. Μετὰ ἀποκαλύφθηκε ἡ ἀλήθεια καὶ τὰ ψέματα ἀπέκτησαν φωτογένεια σὲ διάφορα θέρετρα.

Ὅλα τὰ παραπάνω γράφονταν στὶς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '90, γιὰ τὴν ἀλήθεια στὶς ἀναμεταξύ μας σχέσεις πού ἔτεινε ἀπὸ τότε νὰ ἐξαφανιστεῖ, ἀρκετὰ χρόνια πρὶν τὰ σόσιαλ μὴντια μᾶς δικτυώσουν κοινωνικά! Καὶ μεῖς τώρα πιά οἱ μετά-νεοέλληνες, χαμένοι στὴ διάκριση τοῦ φαίνεσθαι καὶ τοῦ εἶναι, μοιάζουμε πλέον ἐλάχιστοι κόκκοι ἀπὸ τὴν σκόνη τοῦ συρφετοῦ τῆς ἀκατάσχετης ροῆς πληροφοριῶν;

Οἱ χὰι τεκ γκουροῦ καὶ οἱ προφήτες τῆς Σίλικον Βάλεϊ δημιουργοῦν μιὰ νέα καθολικὴ ἀφήγηση πού νομιμοποιεῖ τὴν ἐξουσία τῶν ἀλγόριθμων καὶ τῶν Μεγαδεδομένων. Αὐτὴ ἡ νέα πίστη μπορεῖ νὰ ὀνομαστεῖ «Dataϊσμός». Στὴν ἀκραία τῆς μορφῆς, οἱ ὄπαδοι τῆς νιαταϊστικῆς κοσμοαντίληψης προσλαμβάνουν ὀλόκληρο τὸ σύμπαν ὡς μία ροὴ δεδομένων, θεωροῦν τοὺς ὀργανισμοὺς ὡς βιοχημικοὺς ἀλγόριθμους καὶ πιστεύουν ὅτι ὁ κοσμικὸς προορισμὸς τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι νὰ δημιουργήσῃ ἕνα περιέκτικὸ σύστημα ἐπεξεργασίας δεδομένων.

Ὅπως οἱ καπιταλιστὲς τῆς ἐλεύθερης ἀγορᾶς πιστεύουν στὴν ἀόρατη χεῖρα τῆς ἀγορᾶς, ἔτσι καὶ οἱ DATAιστὲς πιστεύουν στὴν ἀόρατη χεῖρα τῆς ροῆς πληροφοριῶν. Ἡ νέα προσεχὴ λέει: «Ἀν βιώσεις κάτι – κατ'ἀγραφέ το. Ἀν τὸ καταγράψεις, ἀνέβασέ το στὸ δίκτυο. Ἀν τὸ ἀνεβάσεις μοιράσου τό.²

Σ' αὐτὴν λοιπὸν τὴ νέα Βαβυλωνία ὅλοι θέλουμε νὰ

ποῦμε τὸ ἴδιο πράγμα ἀλλὰ δὲν μπορούμε νὰ συνεννοηθοῦμε, ὅλοι διψᾶμε γιὰ ἀναγνώριση καὶ προσπαθοῦμε νὰ αὐτο-ἱστορήσουμε τὸ ἀτομικὸ μας προφίλ, σὲ μέγιστο βαθμὸ αὐτοικανοποίησης.

Στὴ Βαβέλ πού δὲν παύει ποτέ, δὲν ὑπάρχει ὁμόνοια, νοῦς ὁμοιος μὲ κάποιον ἄλλον, μπορούμε ὅμως νὰ ποῦμε πὼς ὑπάρχει μιὰ ἰδιότυπη ὁμοκαρδία, ὅλες οἱ καρδιὲς ζητοῦν παρηγοριά, ὅλες διψοῦν γιὰ ἕνα παραμῦθι. Ὅλες οἱ καρδιές, κι αὐτὲς πού κοιτάζονται αὐτάρεσκα στὸν καθρέπτη, κι αὐτὲς πού συνθλίβονται εἴτε ἀπὸ ὀδύνη σωματικὴ, εἴτε ἀπὸ ὀδύνη πού πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀνία τῆς καλοπέραςσης, ἀκόμα καὶ «καρδιές» πού λειτουργοῦν ἐγκεφαλικά, κι ἐκεῖνες πού πάσχουν γιὰ τὴν ἐπιβίωση, κι ἐκεῖνες πού ἀγωνιοῦν μέσα στὶς ἀβεβαιότητες τῆς ὑπαρξης, κι ἐκεῖνες πού προσπαθοῦν νὰ ἐπικυριαρχήσουν τῶν ἄλλων, τι ἄρα γὰ ἀναζητοῦμε ὅλοι τόσο ἀκόρεστα καὶ ξοδευόμεστε μέσα στὴ προσφιλή μας καθημερινότητα; Ἀναζητοῦμε ἀναζητοῦμε ἴσως τὴ παραμυ-

θία, τὴ παρηγοριά που δίνει τὴ δύναμη νὰ ξεπερνᾶει τὴν ἀνασφάλεια καὶ τὸν φόβο.

Φωνάζουν στοὺς δρόμους γιὰ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη, ψάλλουν στοὺς ναοὺς ἀλληλοῦια, ἀλλὰ ὑπάρχει νόημα στὶς κραυγές μας καὶ στοὺς ὕμνους μας; Ἡ ἀπλὰ προσφέρουν ἐκτόνωση συναισθηματικὴ τε καὶ σωματικὴ;

Τί κι' ἂν λέμε τὸ ἀλληλοῦια «τρίς», τί κι' ἂν «δέκα τρίς», ἂν ἐμεῖς οἱ χίλιοι δεκατρεῖς δὲν φέρουμε ἀλληλοῦια. Τὴν πολυπόθητη κοινωνικὴ ἀλληλ-εγγύη, ἢ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀλληλο-περικώρηση.

Ἀλληλοῦια: αἰνεῖτε τὸν Θεὸν. Ἀλληλοῦια: τὸ ἀμοιβαίως συνέχεσθαι.

Εἶναι λοιπὸν προϋπόθεση τοῦ ἀλληλοῦια ἢ ἀλληλοῦια; Δηλαδὴ ὁ Θεὸς αἰνεῖται, **δοξάζεται πραγματικὰ ὅταν σ'**

αὐτὸν προσφέρεται ἢ ἀλληλοῦια μας, τὸ ἀμοιβαίως συνέχεσθαι, ἢ ἀλληλοπερικώρηση.

Ἡ ἀνθρωπότητα δηλαδὴ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσει νὰ προσφέρει ἀλληλοῦια στὴν Θεότητα, ἂν δὲν προσφέρει τὴν ἀλληλοῦια τῆς, «θυσία ἐσπερινή», βραδινὴ τε καὶ πρωινή. Ἄν δὲν χωρᾶμε ὁ ἕνας ὡς πρὸς τὸν ἄλλον, κι ὁ ἄλλος πρὸς τὸν ἕνα, δὲν χωρᾶμε στὸν Θεό, ὅσα κι' ἂν ποῦμε ἀλληλοῦια.

Ἀλλήλους ἀγαπήσωμεν ἵνα ἐν ὁμοιοῦ ἀμολογήσωμεν.

2 Financial Times 26/08/16, Yuval Noah Harari on big data, Google and the end of free will, <http://www.ft.com/cms/s/2/50bb4830-6a4c-11e6-ae5b-a7cc5dd5a28c.html?siteedition=intl>

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με χαρά δημοσιεύουμε στο παρόν τεύχος τα αποτελέσματα με τις πέντε επικρατέστερες φωτογραφίες, απ' όσες λάβαμε, συνοδευόμενες με τα αντίστοιχα κειμενάκια. Το θέμα η "Καθημερινότητα". Η σκέψη ήταν να απαθανατίσουμε στιγμές που λανθάνουν στη διαδρομή, το ταξίδι, την ενασχόληση και στις οποίες ποτέ πριν δεν είχαμε δώσει τόση σημασία. Το φωτογραφικό αποτέλεσμα και η σκέψη της στιγμής, όπως αποτυπώθηκε στις λίγες γραμμές κάθε συμμετοχής, είναι εκπληκτικά! Ευχαριστούμε θερμά για τη συμμετοχή όλους και όλες! Μείνετε συντονισμένοι για τον επόμενο διαγωνισμό "Π"...

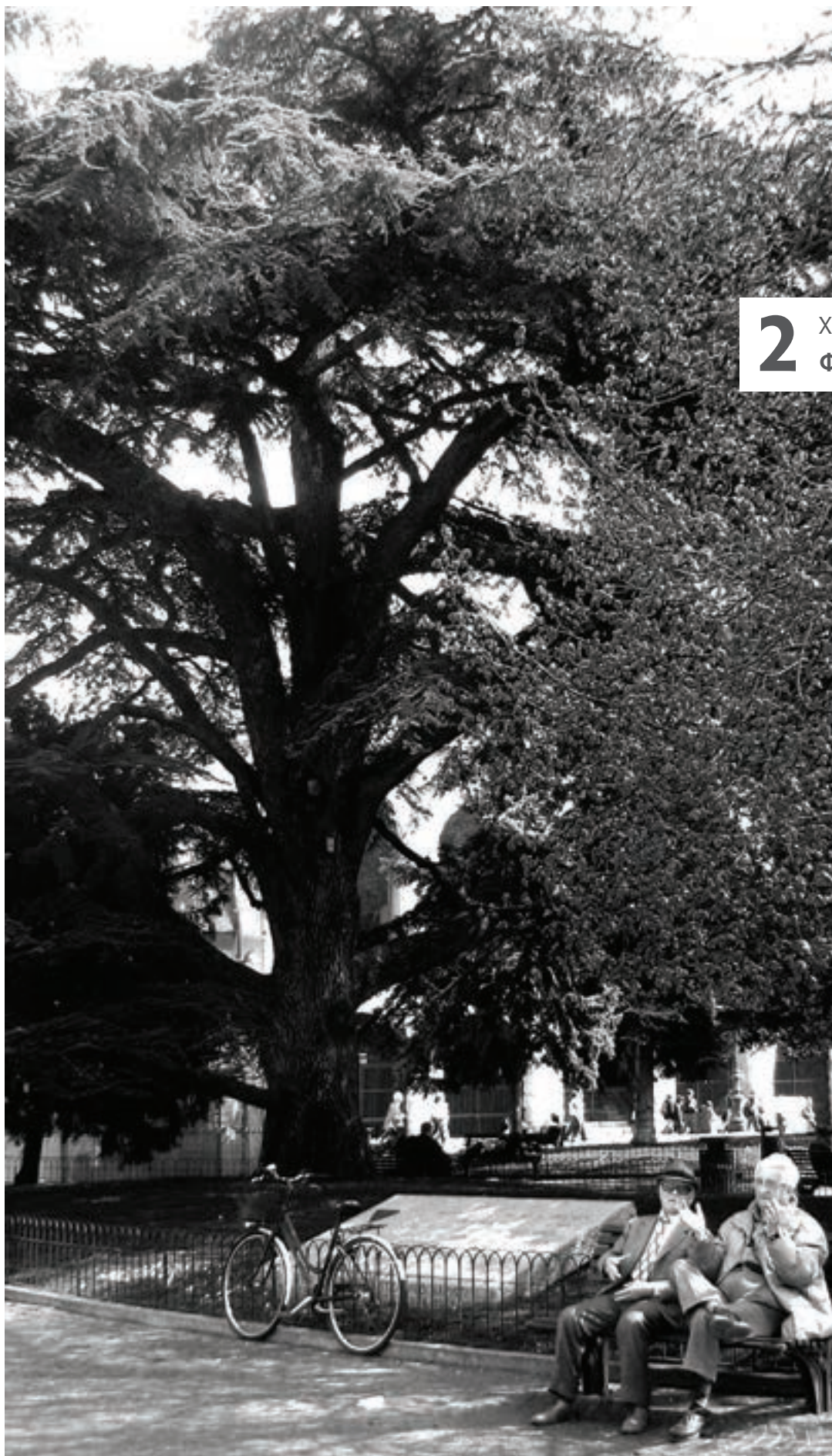
1 Νίκη Σαλεμή - Σωτηρίου ΜΙΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΡΕΙΑ, ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Βήμα, βήμα, αργά, σιωπηλά, σκυφτά, δοξολογώντας και προσευχόμενος.. σαν κάθε βήμα να μετρά κόμπο- κόμπο τα «κύριε ελέησον» και τα «δόξα σοι ο Θεός» που θαρρείς ότι έχουν στοιβαχτεί στους ώμους.

Στου δρόμου το τέρμα...

Μοναδικός στα μάτια του Θεού ... σκυφτός , απλός και καθημερινός στα μάτια των ανθρώπων.

2 Χρήστος Πανταζίδης ΦΙΛΙΑ ΕΤΩΝ 50

Φιλία μισού αιώνα!
Άφθαρτη και α(ει)
κίνητη στο χρόνο,
αληθινή φιλία που
δεν χρειάζεται
χρώμα για να
απαθανατιστεί.
Έχει όλα τα
χρώματα μαζί.

3 Γιάννης Σταυριανός
"ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΤΙ..." του Κ. Γ. Καρυωτάκη

«Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες
κιθάρες. Ο άνεμος, όταν περνάει,
στίχους, ήχους παράφωνους ξυπνάει
στις χορδές που κρέμονται σαν καδένες.»

4 Σοφία Ντιναλέξη «ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ, ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ, ΙΩΑΝΝΙΝΑ»

Τι ωραιότερο από το να βρίσκεσαι στο χωριό σου κατά το Άγιο Πάσχα, ιδίως όταν αυτό χαρακτηρίζεται από ατελείωτο κάλλος και μοναδικά προσκυνήματα. Καθώς, λοιπόν, πλησίασα την είσοδο της παμπάλαιας Μονής, η μυρωδιά του βρεγμένου ξύλου, ο παγωμένος αέρας που ερχόταν από το εσωτερικό του ναού και οι κατανυκτικές αγιογραφίες που με περιέβαλλαν, δημιούργησαν μια μυστηριώδη και συνάμα πνευματική ατμόσφαιρα. Λες και κάποιος με παρακολουθούσε εκείνη τη στιγμή! Αυτομάτως σήκωσα το κεφάλι μου ψηλά και η εικόνα που αντίκρυσα επιβεβαίωσε την πρότερη μου εντύπωση..

5 Βασίλης Λόντος

«Έχουν να πουν πως άνθρωπος είναι το ζώο που συλλογιέται το θάνατο. Όχι, σου λέω εγώ. Άνθρωπος είναι το ζώο που συλλογιέται την αθανασία.»

(Νίκος Καζαντζάκης "Αναφορά στον Γκρέκο" 1961)

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 25 ΧΡΟΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΒΑΛΑ...

Την Κυριακή 21 Αυγούστου 2016, πραγματοποιήθηκε στις κατασκηνώσεις «Μέγας Κων/νος», στη Ν. Ηρακλείτσα Καβάλας, επετειακή εκδήλωση αφιερωμένη στα 25 χρόνια λειτουργίας των κατασκηνώσεων των Χριστιανικών Μαθητικών Ομάδων Καβάλας. Η «Παρεμβολή» βρέθηκε εκεί για να γιορτάσει μαζί με τις τρεις γενιές των κατασκηνωτών της Καβάλας, τα 25χρονα της κατασκήνωσης της Ν. Ηρακλείτσας.

Ίσως αυτό, που έχουμε ανάγκη να σημειώσουμε και να επικοινωνήσουμε με τους αναγνώστες μας, είναι τα συναισθήματα που γεννήθηκαν σε 'μας που δεν ζήσαμε αυτές τις στιγμές, είναι ο κόσμος, το κοινό, οι πρωταγωνιστές όλων αυτών των χρόνων που με δάκρυα χαράς και συγκίνησης χειροκροτούσαν και τραγουδούσαν τραγούδια με τα οποία μεγάλωσαν. Και πιο σημαντικό είναι πως τα περισσότερα τραγούδια τα σιγοτραγουδούσαμε κι εμείς μαζί τους! «Ριζοτόμοι», «Θεριστής της Χαράς», «Τώρα που η νυχτιά σου»... Τραγούδια που κι εμείς μεγαλώσαμε μαζί τους, τραγουδιούνται με την ίδια χαρά, με κοινές καταβολές αναμνήσεων σε κάθε άκρη της Ελλάδας, κάτι που δείχνει την κοινή αφετηρία, το κοινό έναυσμα όλων μας, όλων των συνεργαζόμενων σωματείων του Συλλόγου Εσωτερικής Ιεραποστολής «ο Απόστολος Παύλος», σύμφωνα και με το φεινό μας σύνθημα: «έν ενί πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθρούντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου» (Φιλιπ. Α', 27).

Η Σύνταξη

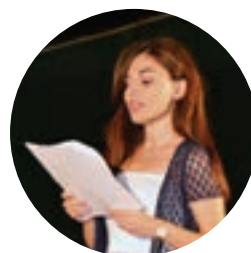
Όλα ξεκίνησαν...

Το 1985 το πρώτο δέντρο της κατασκήνωσης της Νέας Ηρακλείτσας, φυτεύτηκε από τους σεβαστούς μας πατέρες, π. Κωνστάντιο Χρόνη και π. Κωνσταντίνο Σακαρίδη. Μαζί με το δέντρο, φυτεύτηκαν και οι σπόροι της αγάπης τους για το ευλογημένο αυτό έργο... Και το δέντρο ποτίστηκε και μεγάλωσε και έγινε αυτός ο τόπος ένας επίγειος παράδεισος... μια φωτεινή πολιτεία... ένα ορόσημο στη ζωή όλων μας! Η κατασκήνωση της Νέας Ηρακλείτσας είναι ο τελευταίος σταθμός των κατασκηνώσεων των ΧΜΟ Καβάλας, που ξεκίνησαν το 1947 στις πλαγιές του Αγίου Σίλα.

Κυριακή ήταν λοιπόν, και η μνήμη φόρεσε πάλι τα αστραφερά της γοβάκια. Βάλλθηκε να θαμπώσει το σήμερα

περπατώντας στα πέτρινα δρομάκια του χθες. Ήχος εκκωφαντικός το σεργιάνι της. «Ερχομαι μαζί σου», της φωνάζω. Με παίρνει από το χέρι και ... Κυριακή ήταν τότε; Ή μήπως Τρίτη; Πέμπτη; Όχι! Εγώ θέλω να είναι Κυριακή! Τόσο φωτεινές αναμνήσεις μόνο Κυριακή θα μπορούσαν να γεννηθούν. Ένα ταξίδι εικόνας, ήχου, μνήμης και συναισθημάτων ξετυλίχτηκε απευθυνόμενο σε όλους αυτούς που πέρασαν, άκουσαν, έζησαν, ένωσαν... Γνωριμίες που γίνανε φίλιες, εμπειρίες που γίνανε βίωμα, ευχές που γίνανε προσευχές, στιγμές που σμίλεψαν ψυχές...

Η εκδήλωση περιελάμβανε τα δυναμικά συνθήματα στους ρυθμούς των οποίων έζησε η κατασκήνωση πολλά καλοκαίρια, τους ιστορικούς σταθμούς δημιουργίας, έναρξης και λειτουργίας του τόπου, μνήμες των 3 γενεών που γράφανε τη δική τους ιστορία, αφιέρωμα στους αφανείς

«Καλούμασταν και ακόμη καλούμαστε όλοι, μικροί μεγάλοι, να βγούμε από το μυστικό περιβόλι της Παναγίας μας, από αυτήν την Όαση στην έρημο του κόσμου και, με εφόδια υπερκόσμια, να συνεχίσουμε να ζούμε ουρανό και εκτός κατασκήνωσης...» (Πεταλωτή Φωτεινή, 1η γενεά κατασκήνωσης).

«Κι έτσι φτάσαμε εκείνο το βράδυ να συναντιόμαστε άνθρωποι με διαφορά ηλικίας 25 και πλέον χρόνων και όλοι να λέμε η κατασκήνωσή ΜΑΣ. Μυστήριο η κατασκήνωση. Οι δεκαετίες να περνούν και οι εμπειρίες να παραμένουν ίδιες. Μυστήριο γιατί μεταδίδει το κατ' εξοχήν μυστήριο, τον Κύριο μας που είναι "...χθες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνες" (Εβρ. 13, 8)... Τον Κύριό μας... που κάνει κάθε μας μέρα να μοιάζει γιορτή... κάθε μέρα μας να μοιάζει Κυριακή...» (Στογιαννίδου Ευστρατία, 2η γενεά κατασκήνωσης).

«Για όλους εμάς εδώ, που ήρθαμε να την τιμήσουμε, φαίνεται ότι η κατασκήνωση τραγούδησε μέσα μας και τραγουδά. Κάτι μας ενώνει λοιπόν... Είναι αυτές οι νότιες που γαντζώθηκαν στο πεντάγραμμα της μνήμης μας και ο ήχος τους συντροφεύει τη ζωή μας. Είναι αυτές οι νότιες που ταξιδεύουν από γενιά σε γενιά, αιώνια κληρονομιά, το DNA μας θα λέγαμε... Και να 'ταν μόνο αυτό που μας ενώνει... Το σπουδαιότερο είναι αυτό το κνήγι ακτίνων φωτός. Η αναζήτηση του Θεού. Αναζήτηση που, για κάποιους, ξεκίνησε σ' ένα κατασκηνωτικό δεκαήμερο. Αναζήτηση που ποτέ δεν τελειώνει...» (Αθανασιάδου Ανθούλα, 3η γενεά κατασκήνωσης).

ήρωες αλλά και στους σεβαστούς ιερείς που συνέβαλλαν σε όλη αυτή την πορεία. Βασικό κομμάτι της εκδήλωσης τα τραγούδια, που ενορχηστρώθηκαν από τον επίκουρο καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, κ. Αθανάσιο Στογιαννίδη που συνέθεσε μάλιστα και ένα καινούργιο κομμάτι αφιερωμένο στον πνευματικό μας πατέρα, Αρχιεπίσκοπο Κων/νο Σακαριδη. Η μουσική επένδυση σε συνδυασμό με τις κατασκηνωτικές φωτογραφίες 25 χρόνων, μας μετέφεραν σε εκείνες τις κατασκηνωτικές ημέρες και νύχτες που χαράχτηκαν, ρίζωσαν και καρποφόρησαν μέσα μας. Ήταν ένα όραμα που έγινε πράξη.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ελευθερουπόλεως κ.κ. Χρυσόστομος, υπό την ευλογία και την αιγίδα του οποίου πραγματοποιήθηκε η όλη εκδήλωση, ο Αντιπεριφερειάρχης Καβάλας κ. Μαρ-

κόπουλος Θεόδωρος, ο Δήμαρχος Παγγαίου κ. Αναστασιάδης Φίλιππος, αρχιεπισκόποι και πατέρες, διευθυντές σχολείων, περιφερειακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι του Ερυθρού Σταυρού Καβάλας καθώς και πλήθος κόσμου 600 περίπου ατόμων.

Και μέσα σε λίγες ώρες ταξιδέψαμε, αναπολήσαμε, συγκινηθήκαμε...Και κάπως έτσι έκλεισε ένας κύκλος... Ένας κύκλος 25χρόνων..

Επιμέλεια:

Κλεάνθης Νιζάμης
Βιολόγος ΑΠΘ
Μεταπτυχιακός Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας
Φοιτ. Θεολογίας ΑΠΘ

Συμβαίνουν...

Δραματική αύξηση στα ψυχοφάρμακα δείχνει έρευνα στα λύματα της Αθήνας

Σύμφωνα με την έρευνα της διεθνούς ερευνητικής ομάδας στην επιθεώρηση Environmental Science & Technology, μετρήσεις στα αστικά λύματα της Αθήνας αποκαλύπτουν δραματική αύξηση στη χρήση ψυχιατρικών και άλλων φαρμάκων, καθώς και παράνομων ουσιών, με τη μεγαλύτερη αύξηση να καταγράφεται στα αντικαταθλιπτικά, τα αγχολυτικά και τα αντιψυχωσικά, καθώς και σε φάρμακα για την αντιμετώπιση του γαστρικού έλκους και της υπέρτασης. Η ερευνητική ομάδα με επικεφαλής τον Νικόλαο Θωμαΐδη συνέλεξε δείγματα νερού από τις εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού της Αθήνας από την υπογραφή του πρώτου μνημονίου το 2010 έως το 2014. Οι μετρήσεις αποκάλυψαν πως η χρήση αντιψυχωτικών αυξήθηκε κατά 35 φορές μέσα σε τέσσερα χρόνια, των αγχολυτικών βενζοδιαζεπινών κατά 19 φορές και των αντικαταθλιπτικών κατά 11 φορές, ενώ η χρήση παράνομων αμφεταμινών διπλασιάστηκε. Τα αποτελέσματα της έρευνας αποτυπώνουν την κοινωνική κατάσταση στη χώρα και δείχνουν ότι στα χρόνια της κρίσης υπήρξε επιδείνωση της ψυχικής κυρίως υγείας των Αθηναίων, χωρίς όμως να αποδεικνύεται οριστικά η αιτιολογική σύνδεση της οικονομίας με τη χρήση ουσιών.

Μουσείο Ελληνικής Παιδείας

Στο κέντρο της Καλαμπάκας βρίσκεται το Μουσείο Ελληνικής Παιδείας, ένα μουσείο το οποίο με τον εκπαιδευτικό και

πολιτιστικό του προσανατολισμό διαφυλάσσει, μελετά, προβάλλει και αναδεικνύει την ελληνική παιδεία και τις αξίες που απορρέουν από αυτή. Η μόνιμη συλλογή του Μουσείου περιλαμβάνει μοναδικές συλλογές του συλλέκτη Παύλου Μπαλογιάννη, σε μια παρουσίαση προσαρμοσμένη στις ανάγκες του σύγχρονου επισκέπτη. Το πρόγραμμα του μουσείου περιλαμβάνει επίσης περιοδικές εκθέσεις, επιστημονικές ημερίδες, διαλέξεις και πλήθος άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων που ως στόχο έχουν την βιωματική επαφή του επισκέπτη με τα Ελληνικά Γράμματα και τον Πολιτισμό και την καθιέρωση του Μουσείου ως χώρου πολιτισμού, μάθησης, εκπαίδευσης και επιστήμης.

UNESCO: Όρισε την Αθήνα Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου για το 2018

Η UNESCO και η γενική διευθύντρια του διεθνούς οργανισμού Ιρίνα Μπόκοβα, σύμφωνα με ανακοίνωση και μετά από σύσταση της συμβουλευτικής επιτροπής του σχετικού προγράμματος όρισαν την Αθήνα Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου για το 2018, επαινώντας τις πολιτιστικές της υποδομές και την εμπειρία της στη διοργάνωση διεθνών εκδηλώσεων. Η Ελλάδα είναι η 18η χώρα που επιλέγεται και οφείλει να προωθήσει τα βιβλία και την ανάγνωση διοργανώνοντας δραστηριότητες με αφετηρία τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Βιβλίου και Πνευματικών Δικαιωμάτων στις 23 Απριλίου. Στόχος του προγράμματος είναι να καταστήσει τα βιβλία προσβάσιμα στον πληθυσμό της πόλης, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και των προσφύ-

γων, ενώ το προτεινόμενο πρόγραμμα περιλαμβάνει συναντήσεις με συγγραφείς, μεταφραστές και εικονογράφους, συναυλίες, θεματικές εκθέσεις, ανάγνωση ποίησης, καθώς και εργαστήρια για την προβολή των επαγγελματιών.

Οι κλειστοί χώροι είναι γεμάτοι με επικίνδυνες χημικές ουσίες σε μορφή σκόνης

Σύμφωνα με μια νέα επιστημονική έρευνα της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Ινστιτούτου Μίλκν του Πανεπιστημίου Τζορτζ Τσούασιγκτον, η σκόνη που μαζεύεται στα σπίτια και σε άλλους κλειστούς χώρους εκθέτει τους ανθρώπους σε μια μεγάλη γκάμα τοξικών χημικών ουσιών από διάφορα καθημερινά προϊόντα. Η επικεφαλής της έρευνας Άμι Ζότα, επίκουρη καθηγήτρια περιβαλλοντικών και επαγγελματικών υγείας, δήλωσε πως τα ευρήματά δείχνουν ότι οι άνθρωποι και κυρίως τα παιδιά εκτίθενται σε καθημερινή βάση σε πολλαπλές χημικές ουσίες που σχετίζονται με σοβαρά προβλήματα υγείας, οι οποίες απελευθερώνονται στον αέρα από τα διάφορα προϊόντα (προσωπικού καθαρισμού, οικιακής καθαριότητας, οικοδομικά, επίπλων κ.α.) και καταλήγουν στη σκόνη, πάνω σε αντικείμενα και στο πάτωμα. Στη συνέχεια οι άνθρωποι εισπνέουν ή καταπίνουν τα μικροσκοπικά σωματίδια της σκόνης και, μαζί με αυτήν, εισχωρούν στον οργανισμό τους οι επικίνδυνες χημικές ουσίες. Οι ερευνητές επισημαίνουν την ανάγκη αντικατάστασης των επικίνδυνων αυτών χημικών ουσιών με άλλες ασφαλέστερες, αναδεικνύοντας έτσι ένα σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας.

Νορβηγικοί ύμνοι για το Άγιον Όρος

Το πολυσέλιδο αφιέρωμα – ύμνο στη μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους με τίτλο: «Θαύματα στο τελευταίο προπύργιο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας» δημοσιεύει η νορβηγική καθημερινή εφημερίδα «Dagen». Ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας Bjørn Olav Hamnerstad αναφέρει χαρακτηριστικά στην εισαγωγή του αφιερώματος: ««Απαράλληλο για περισσότερα από 1.000 χρόνια. Συχνά απροσπέλαστο στο γενικό κοινό. Το Άγιον Όρος είναι το πνευματικό κέντρο της Ορθοδοξίας. Η μοναστική πολιτεία και χερσόνησος της Μακεδονίας είναι ένας βαθύτατα πνευματικός τόπος, πλήρης σημείων και θαυμαστών γεγονότων.». Ο Ορθόδοξος Νορβηγός δημοσιογράφος της εφημερίδας Øystein Lid ο οποίος επισκέφτηκε τις μονές του Αγίου Όρους καταγράφοντας τις εντυπώσεις του επισμαίνει μεταξύ άλλων στο κείμενό του: «Σήμερα η «Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία του Αγίου Όρους» είναι η μόνη πολιτεία όπου το λάβαρο της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας –ο χαρακτηριστικός δικέφαλος αετός- μπορεί ακόμη να ιδωθεί να κυματίζει στον άνεμο, στα άκρα της επίσημης σημαίας». Σήμερα οι Ορθόδοξοι στην Νορβηγία, αγγίζουν τους 18.000 ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται ντόπιοι, Ρώσοι, Σέρβοι αλλά και Έλληνες που ζουν και εργάζονται μόνιμα στη χώρα. Το ορθόδοξο ελληνικό ποίμνιο υπάγεται στην μητρόπολη Σουηδίας και Σκανδιναβίας που εδρεύει στην Στοκχόλμη, ενώ η Νορβηγική Ορθόδοξη Εκκλησία υπάγεται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης, μέσω της Εξαρχίας στο Παρίσι.

Ποιοτική υποβάθμιση των ελληνικών πανεπιστημίων

Η δέκατη τρίτη έκδοση του διεθνούς πίνακα αξιολόγησης πανεπιστημίων της QS Quacquarelli Symonds, επιβεβαιώνει πως το Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης (MIT) καταλαμβάνει την πρώτη θέση ως το καλύτερο διεθνές πανεπιστήμιο για 5η συνεχόμενη χρονιά. Ανάμεσα στα 400 καλύτερα πανεπιστήμια βρίσκεται το ΕΜΠ, ως το καλύτερο ελληνικό πανεπιστήμιο, καταλαμβάνοντας την 395η θέση, σημειώνοντας όμως πτώση 19 θέσεων. Επίσης, έπεσε 8 θέσεις και δε συγκαταλέγεται πια στον πίνακα των 250 κορυφαίων ερευνητικών ιδρυμάτων. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης δε βρίσκεται πια στη λίστα των 600 κορυφαίων πανεπιστημίων, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης βρίσκεται στην κατηγορία 491-500 και όχι στην 461-470, ενώ τέσσερα ακόμα ελληνικά πανεπιστήμια σημείωσαν μείωση. Η αδυναμία των ελληνικών πανεπιστημίων να προσεγγίσουν νέους ερευνητές από το εξωτερικό είναι αυτή που σύμφωνα με την QS οδήγησε στην πτώση των ερευνητικών επιδόσεών τους, ενώ οι χαμηλές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στερούν από τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα τη δυνατότητα διεξαγωγής σημαντικών ερευνών με τη συμμετοχή ξένων ερευνητών οδηγώντας σε ποιοτική υποβάθμισή τους.

Το θέατρο της αρχαίας Θουρίας ήρθε στο φως.

Το θέατρο της αρχαίας Θουρίας ανακαλύφθηκε από την δρ Ξένη Αραπογιάννη. Πρόκειται για θέατρο διαμέτρου πάνω από 15 μ. το οποίο βρίσκεται στον ευρύτερο κρηυγμένο αρχαιολογικό χώρο, στο υψηλότερο σημείο της δυτικής πλευράς, όπου εξαπλώνεται η αρχαία πόλη με θέα την πεδιάδα της Μεσσηνίας. Είναι κατασκευασμένο από υπόλευκο πωρόλιθο. Χρονολογείται κατά μια πρώτη εκτίμηση στους πρώιμους ελληνιστικούς χρόνους.

Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως τον ισχυρό αναθηματικό τοίχο του κοίλου του θεάτρου, έναν άριστα διατηρημένο διπλό ισοδομικό τοίχο

της αριστερής παρόδου αλλά κι ακόμη έναν ισοδομικό τοίχο με αντηρίδες, παράλληλα του προηγούμενου, τμήμα της ορχήστρας, την πρώτη σειρά των λίθινων ειδωλίων του κοίλου η οποία είναι καλοδιατηρημένη, το πρώτο σκαλοπάτι που οδηγεί στις κερκίδες καθώς και τον διατηρημένο διάδρομο για την κίνηση των θεατών περιμετρικά της ορχήστρας.

Τα μετάλλια των Ολυμπιακών αγώνων του Ρίο τιμούν την Ελλάδα

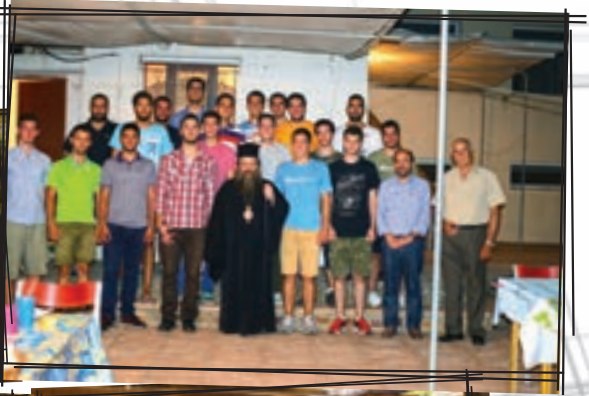
Η παρουσίαση των μεταλλίων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2016 στο Ρίο από την Οργανωτική επιτροπή της Βραζιλίας επεφύλασσε ιδιαίτερη τιμή στην Ελλάδα, τη χώρα στην οποία ξεκίνησαν οι αγώνες, καθώς στη μία πλευρά κάθε μεταλλίου απεικονίζονται το λογότυπο της διοργάνωσης και οι πέντε ολυμπιακοί κύκλοι, ενώ στην άλλη πλευρά η θεά Νίκη στο Παναθηναϊκό στάδιο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Καλοκαίρι 2016: Κατασκηνώσεις Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης Αθηνών,
Θυμιάνα, Χίος με γενικό σύνθημα «ως τέκνα φωτός περιπατείτε»

1-6 Αυγούστου: Φοιτητών

24 Ιουλίου - 1 Αυγούστου: Φοιτητριών

ΘΕΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ (Α')

Η όργη είναι ένα μεγάλο και σύνθετο (πολυπαραγοντικό) φαινόμενο το οποίο ταλανίζει άτομα και κοινωνίες. Ίδιαίτερως σήμερα στην χώρα μας, λόγω και της κρίσεως πολιτισμού την οποία διέρχεται, είναι κατά πολύ αυξημένα τα ξεσπάσματα της όργης των ανθρώπων.

Τί είναι όμως η όργη; Η όργη συνδέεται πολύ στενά με μία ξμφυτο δύναμη της ψυχής του ανθρώπου, η οποία ονομάζεται θυμός. Κατά την τριμερή διαίρεση της ψυχής, την οποία διετύπωσε ο Πλάτων, η ψυχή εκάστου ανθρώπου διακρίνεται σε δύο αλογα μέρη (τὸν θυμὸν ἢ θυμοειδὲς καὶ τὴν ἐπιθυμία) καὶ σὲ ἓνα λογικὸ (τὸν λόγον ἢ λογιστικὸ). Ὁ θυμὸς μαζί με τὴν ἐπιθυμία ὠθοῦν τὸν ἄνθρωπο σὲ ἐνέργειες καὶ δράσεις, ἀφοῦ ὅμως πρῶτα τὶς ἐλέγξει καὶ τὶς ἐγκρίνει ὁ λόγος, ἡ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ εἶναι πράξεις λογικὲς καὶ θεμιτές. Σύμφωνα, λοιπόν, με τὰ λεξικά οἱ ἔννοιες τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς όργης εἶναι οἱ ἀκόλουθες: Θυμός: «ἡ ψυχὴ ἢ τὸ πνεῦμα, τὸ στοιχεῖον τῆς ζωῆς, τῆς αἰσθήσεως ἢ σκέψεως ... τόλμη, θάρρος, ψυχικὴ διάθεσις, ἐπιθυμία, κλίσις». Όργη: «διάθεσις, χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία ... ὄρημ πρὸς τιμωρίαν ἢ ἐκδίκησιν, θυμός» (Επίτομον Λεξικὸν Δημητράκου).

Στὴν χριστιανικὴ Ἠθικὴ **διακρίνουμε δύο εἶδη θυμοῦ καὶ όργης: τὸν κατὰ φύσιν, ἐπαινετὸ καὶ θεμιτὸ θυμὸ καὶ τὸν παρὰ φύσιν, κατακριτέο καὶ διεστραμμένο θυμὸ.** «Όργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε» (Ψαλμ. 4: 5, Έφ. 4: 26), μᾶς προτρέπει ἡ Βίβλος. Ἡ διάκρισις γίνεται με βάση τὸ πῶς καὶ πρὸς τὰ ποῦ ἐκδηλώνεται ὁ ἔμφυτος θυμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Όταν ἐκδηλώνεται κατὰ τοῦ κακοῦ (γενικῶς), τῆς ἀδικίας καὶ τῆς πονηρᾶς καταστάσεως, τότε θεωρεῖται θεμιτὸς καὶ ἐπιβεβλημένος. Όταν ἐκδηλώνεται κατὰ συγκεκριμένων προσώπων (καὶ ὄχι μόνον τῶν πράξεων αὐτῶν τῶν προσώπων), τότε θεωρεῖται διεστραμμένος καὶ πονηρός. Ὁ θυμὸς μᾶς ἐδόθη ὡς ὄπλο κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἁμαρτίας, ὄχι κατὰ τοῦ συνανθρώπου μας. «Όπλον γὰρ παρὰ Θεοῦ καὶ τόξον ἡμῖν παρεσχέθη ἡ δύναμις αὐτῆ» κατὰ τὸν Ἡσύχιον Ἱεροσολυμίτη (βλ. Jean Claude Larchet, Ἡ θεραπευτικὴ τῶν πνευματικῶν νοσημάτων, τόμ. Α', Ἀθήνα: Ἀποστ. Διακονία, 2008, σ. 135).

Ἡ δικαία όργη καὶ ὁ ἐπαινετὸς θυμὸς προκαλοῦνται ὅταν διαπιστώνουμε ὅτι μέσα μας καὶ γύρω μας κυριαρχεῖ τὸ κακὸ καὶ ἡ ποικιλώνυμη ἁμαρτία. Εἶναι μιὰ φυσικὴ δύναμις πηγάζουσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας, ἡ ὁποία μᾶς προειδοποιεῖ γιὰ ἓναν κίνδυνον ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ: νὰ κατακτήσει ἡ ἁμαρτία καὶ τὸ κακὸ τὴν ψυχὴ μας. Γι' αὐτὸ καὶ ἐναντιώνεται σὲ ὅτιδήποτε θεωρεῖ ὡς ἁμαρτία καὶ κακὸ καὶ μᾶς παρακινεῖ αὐτὴ ἡ ἰσχυρὰ δύναμη τῆς ψυχῆς μας νὰ τὰ ἀποδιώξουμε ἀπὸ μέσα μας καὶ γύρω μας. **Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης παρομοιάζει τὴν κατὰ φύσιν όργη καὶ τὸν θεμιτὸ θυμὸ ὡς σκυλιά, τὰ ὁποῖα προστατεύουν τὴν ψυχὴ μας ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τῶν κλεπτῶν, τῶν δαιμόνων.** «Τὸν δὲ θυμὸν καὶ τὴν όργην καὶ τὸ μῖσος καθάπερ κύνας τινὰς πυλωροὺς πρὸς μόνην ἐργηγορέναι τὴν τῆς ἁμαρτίας ἀντίστασιν καὶ κατὰ τοῦ κλέπτου καὶ πολεμίου κεχρηῖσθαι τῇ φύσει» (Τὸν

θυμὸ καὶ τὴν όργη καὶ τὸ μῖσος ὅπως τὰ σκυλιὰ ποῦ φυλάνε τὴν πόρτα μπορούμε ἐκ φύσεως νὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ ἀντίσταση πρὸς τὴν ἁμαρτία καὶ κατὰ τοῦ κλέπτου καὶ ἐχθροῦ μας, δηλ. τοῦ διαβόλου, Γρηγορίου Νύσσης, Περὶ παρθενίας, 18,3, παρά: Jean Claude Larchet, ἔνθα ἀνωτέρω, σ. 135).

Ἀντιθέτως τὰ αἷτια τὰ ὁποῖα προξενοῦν τὴν διεστραμμένη όργη καὶ τὸν πονηρὸ θυμὸ εἶναι διαφορετικά. Μεγάλη πηγὴ γενέσεως τοῦ πονηροῦ θυμοῦ εἶναι οἱ ἀνεκπλήρωτες ἐπιθυμίες μας. Κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴ ρῆση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ «ὅλη θυμοῦ ἐπιθυμία ἀποτυγχάνουσα» (Περὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν, PG 150, 1061). Ἡ πρώτη ὅλη τοῦ θυμοῦ εἶναι ἡ ἐπιθυμία μας ποῦ ἀποτύχαμε νὰ ικανοποιήσουμε. Όταν δὲν πραγματοποιοῦνται οἱ ἐπιθυμίες μας, ὅταν δὲν ικανοποιεῖται τὸ θέλημά μας, θυμώνουμε ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν καταστάσεων, τοὺς ὁποῖους θεωροῦμε ὡς ἐμπόδια καὶ ὑπευθύνους γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς θελήσεώς μας. «Ἔστι δὲ ὁ θυμὸς τὸ δορυφορικὸν τοῦ λογισμοῦ (ὑπέρτης τοῦ λόγου), ἐκδικὸς τῆς ἐπιθυμίας (ἐκδικητὴς τῆς ἐπιθυμίας)· ὅταν γὰρ ἐπιθυμήσωμεν πράγματος καὶ κωλυθῶμεν (ἐμποδιοῦμε) ὑπὸ τινος, θυμούμεθα κατ' αὐτοῦ ὡς ἀδικηθέντες, τοῦ λογισμοῦ δηλονότι κρίναντος ἄξιον ἀγανακτήσεως τὸ γινόμενον» (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, 30, Schriften, Bd. II, σ. 82). Ἀντὶ νὰ ἀλλάξουμε τακτικὴ καὶ μέθοδο γιὰ νὰ ὑλοποιήσουμε τὶς ἐπιθυμίες μας θυμώνουμε καὶ ὀργιζόμαστε ἐναντίον τῶν συνανθρώπων μας, τοὺς ὁποῖους καὶ θεωροῦμε ὡς ὑπαίτιους τῆς ματαιώσεως τῶν προσδοκιῶν μας. Τοὺς θεωροῦμε ὡς ἐμπόδια στὸν δρόμο τῆς ζωῆς μας καὶ τῶν ἐπιδιώξεών μας. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ διαστρέβλωσιν τῆς φυσικῆς δυνάμεως τοῦ θυμοῦ: «Φύσει ἐν ἡμῖν ὁ θυμὸς κατὰ τοῦ ὄφους, κεχρηῖσθαι δὲ ἡμεῖς αὐτῷ κατὰ τοῦ πλυσίου» (Ἐκ φύσεως ὁ θυμὸς ὑπάρχει κατὰ τοῦ ὄφους, δηλ. τοῦ διαβόλου, τὸν χρησιμοποιοῦμε ὅμως ἡμεῖς κατὰ τοῦ πλυσίου, Ἰωάννου Σιναΐτου, Κλίμαξ, 26, 41, παρά: Jean Claude Larchet, ἔνθα ἀνωτέρω, σ. 135). Αὐτὴ ἡ ματαίωσις τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ προσδοκιῶν μας συνδέεται με μιὰν ἄλλη βαθύτερη αἷτια καὶ πηγὴ τοῦ θυμοῦ: τὸν ἐγωισμό μας. Θυμώνουμε ἐπειδὴ πληγώνεται ὁ ἐγωισμὸς μας, ἐπειδὴ πράξεις καὶ ἐνέργειες τῶν συνανθρώπων μας μᾶς θίγουν τὴν ἰδεατὴ εἰκόνα τὴν ὁποία ἔχει κατασκευάσει ὁ καθένας μας γιὰ τὸν ἑαυτὸ του ὡς ἀνώτερο τῶν ὑπολοίπων. «Ὅκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων» (Λουκ. 18: 11) πιστεύουμε ἐνδόμυχα γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας. Ἡ πρωταρχικὴ πηγὴ, κατὰ συνέπεια τοῦ διεστραμμένου θυμοῦ, εἶναι ὁ ἐγωισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος συνδέεται ἄρρηκτα με τὴν προσπάθεια νὰ ικανοποιεῖ τὶς πονηρὲς ἐπιθυμίες του. "Μετλλάγη (ἄλλαξε) ἡμῖν ἡ όργη ἢ κατὰ φύσιν εἰς τὸ ὀργίζεσθαι τὸν πλυσίου, περὶ πάντων τῶν ἀνοήτων καὶ ἀνωφελῶν" (Ἡσαΐου Ἀναχωρητοῦ, παρά: Jean Claude Larchet, ἔνθα ἀνωτέρω, σ. 135).

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΣΙΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΟΠΤΙΝΑ
ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

Ο αββάς Δωρόθεος διηγείται πως κάποιος μεγάλος γέροντας βρέθηκε κάποτε με τους μαθητές του σ' ένα τόπο με κυπαρίσσια, μικρά και μεγάλα. Έδειξε τότε σ' έναν από τους μαθητές του κάποιο μικρό κυπαρισσάκι και του είπε: «Ξερίζωσέ το!». Αμέσως ο αδελφός το ξερίζωσε εύκολα, με το ένα μόνο χέρι. Μετά τού δείχνει κάποιο άλλο, κάπως μεγαλύτερο, και του λέει: «Ξερίζωσε και τούτο!». Ο αδελφός, αφού το κούνησε και με τα δυο του χέρια, το ξερίζωσε κι εκείνο. Πάλι και πάλι έδωσε ο γέροντας την ίδια εντολή στον υποτακτικό του, δείχνοντάς του όλο και μεγαλύτερα κυπαρίσσια. Κι εκείνος, με πολύ κόπο και ιδρώτα, ξερίζωσε και το τέταρτο. Στο πέμπτο όμως απέτυχε: Ήταν αρκετά μεγάλο κι είχε βαθιές ρίζες. Τότε ο γέροντας πρόσταξε έναν άλλο αδελφό να τον βοηθήσει. Όταν προσπάθησαν κι οι δυο μαζί, κατάφεραν να το ξεριζώσουν. «Να, αδελφοί μου», είπε κατόπιν ο γέροντας, **«έτσι συμβαίνει και με τα πάθη. Όσο είναι μικρά, μπορούμε με πολύ μικρό κόπο να τα κόψουμε, αν βέβαια θέλουμε. Αν όμως αμελήσουμε, τότε αυτά ριζώνουν βαθιά μέσα στην ψυχή μας.»**

Αν όμως αμελήσουμε, τότε αυτά ριζώνουν βαθιά μέσα στην ψυχή μας. Και όσο πιο βαθιά ριζώνουν, τόσο περισσότερο κόπο χρειάζονται για να ξεριζωθούν. Αν μάλιστα αναπτύξουν πολύ βαθιές ρίζες, δεν μπορούμε πια, όσο κι αν κοπιάσουμε, να τα κόψουμε μόνοι μας. Χρειαζόμαστε, μαζί με την ενίσχυση του Θεού, και τη βοήθεια μερικών αγίων, που θα μας συμπαρασταθούν».

Ζήτησε λοιπόν κι εσύ τώρα τις πρεσβείες των αγίων. Ζήτησε τη βοήθεια του Θεού. Με την ουράνια ενίσχυση

όλες οι μάχες μπορούν να κερδιθούν. Κατάφευγε πάντοτε στον Κύριο, και στις πιο δύσκολες περιστάσεις πέσε στα πόδια Του και κραύγασε σαν τον προφήτη: «έλέησόν με, Κύριε, ότι ασθενής είμι» (Ψαλμ. 6,3).

Η χάρη του Θεού μπορεί να κάνει τα πάντα. Και θαύματα –το ξέρεις. Εμείς όμως ας ταπεινώσουμε τους εαυτούς μας, ας αποφεύγουμε την κατάκριση κι ας αποδεχόμαστε με πνεύμα αγάπης και αφοσιώσεως όλα όσα ο Θεός στέλνει για τη βελτίωσή μας. [...]

Όταν ο διάβολος σπρώχνει τον άνθρωπο ν' αγωνιστεί για κάτι που φαίνεται καλό χωρίς να είναι, γνωρίζει βέβαια πως δεν θα το κατορθώσει ποτέ. Ο σκοπός του πονηρού είναι να ξεγελάσει τον άνθρωπο, κάνοντάς τον ν' αναλώσει τις δυνάμεις του στο κυνήγι μιας χίμαιρας, ώστε, χάνοντας τον πραγματικό στόχο του, να βυθιστεί μέσα στην ψυχική αγωνία και την ταραχή. Ζώντας σ' αυτή την ψυχική κατάσταση, σκοτιάζεται ακόμα περισσότερο, απομακρύνεται όλο και πιο πολύ από το δρόμο της σωτηρίας. Κι έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος, που οδηγεί με ακρίβεια την ψυχή στην απώλεια. Και γιατί αυτή η συμφορά; Για μια ψευδαίσθηση, μια πλάνη, ένα τίποτα!

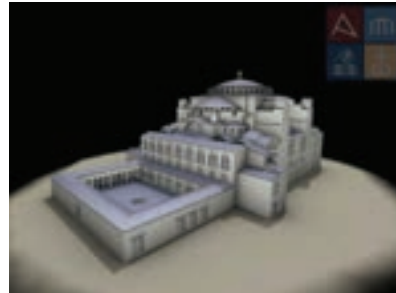
Επιμέλεια:

Μανώλης Αναγνώστου
Φοιτ. Ιατρικής Σχολής Αθηνών

(Αποσπάσματα από το βιβλίο «Οσίου Μακαρίου της Όπτινα: Πνευματικές Νουθεσίες», μετάφραση-διασκευή από την Ι. Μ. Παρακλήτου Ωρωπού)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ: ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΜΙΤΑΖ

Μια μοναδική ευκαιρία να θαυμάσουμε από κοντά διάσημους πίνακες και γλυπτά από το ιστορικό ρωσικό μουσείο Ερμιτάζ. Η έκθεση «The State Hermitage Museum: Gateway to History» («Κρατικό Μουσείο Ερμιτάζ: Πύλη στην Ιστορία»), θα πραγματοποιηθεί, μεταξύ 2 Νοεμβρίου 2016 και 26 Φεβρουαρίου 2017, με έργα που καλύπτουν ένα διάστημα 25 αιώνων, δηλαδή από τον 5ο αι. π.Χ. έως τον 20ό αιώνα. Πρόκειται για μία εξαιρετική παρουσίαση ρωσικών αριστουργημάτων η οποία θα δώσει στους επισκέπτες την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μια διαχρονική επισκόπηση πολιτισμών Ανατολής και Δύσης.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ: ΔΩΔΩΝΗ ΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΤΩΝ ΗΧΩΝ

Το μουσείο της Ακρόπολης φιλοξενεί μία έκθεση γύρω από το παλαιότερο ελληνικό μαντείο και τη σημασία του στον αρχαίο κόσμο, από τις 20 Ιουνίου 2016 έως τις 10 Ιανουαρίου 2017. Σκοπός της έκθεσης είναι να κάνει ευρύτερα γνωστό το παλαιότερο ελληνικό μαντείο, να δείξει τον τρόπο λειτουργίας, τον ρόλο και τη σημασία του στον αρχαίο κόσμο αλλά και να αναδείξει την ανάγκη του ανθρώπου να προβλέπει το μέλλον. Η έκθεση περιέχει πύλινα και χάλκινα αντικείμενα της ύστερης εποχής του χαλκού που αναδεικνύουν την ταυτότητα των πρώτων κατοίκων, την αρχέγονη λατρεία της Μητέρας Γης και την καθιέρωση της λατρείας του Διός, ενώ κεντρικό θέμα της έκθεσης είναι η **μαντική βελανιδιά** που με το θρόισμα των φύλλων της της επιστεύετο ότι απαντούσε στα αγωνιώδη ερωτήματα των ανθρώπων για τα μελλούμενα.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»: «ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: 1.500 ΧΡΟΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»

Η «**Αγία Σοφία: 1.500 Χρόνια Ιστορίας**» αποτελεί μία πλήρη ψηφιακή αναπαράσταση του **ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη** και δημιουργήθηκε ειδικά για το θέατρο Εικονικής Πραγματικότητας «Θόλος» του Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος». Στις περιηγήσεις αναπαρίσταται, **με πλήρη λεπτομέρεια, το εσωτερικό του ναού**, ο αρχιτεκτονικός του σχεδιασμός, ο γλυπτός και ψηφιδωτός διάκοσμος και παράλληλα, παρουσιάζονται οι διάφορες φάσεις κατασκευής του μνημείου και σημαντικά ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία της ζωής του Βυζαντίου. Οι θεατές καλούνται έτσι σε ένα **ταξίδι ανακάλυψης**, καθώς η «Αγία Σοφία» δεν είναι μια απλή παρουσίαση του αρχιτεκτονήματος, αλλά μια γλαφυρή περιγραφή της κοινωνίας της περιόδου με αφορμή το μνημείο.

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ: ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΩΝ ΕΟΡΤΑΣΜΩΝ ΤΩΝ 150 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Η περιοδική έκθεση «**Ένα όνειρο ανάμεσα σε υπέροχα ερείπια... Περίπατος στην Αθήνα των περιηγητών, 17ος-19ος αιώνας**», παρουσιάζεται έως τις 8 Νοεμβρίου 2016 στο **Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο**. Η έκθεση αυτή, σχεδιάστηκε για να προσφέρει ένα **νοντό περίπατο** στη **μνημειακή Αθήνα** της περιόδου από τον 17ο μέχρι και τον 19ο αιώνα. Συνοδοιπόροι οι **Ευρωπαίοι περιηγητές** που επιχειρούν το «**μεγάλο ταξίδι**» στην πρωτεύουσα πόλη του ελληνισμού, εμπνευσμένοι από το κίνημα του **κλασικισμού**, αποτυπώνουν τα «**υπέροχα ερείπια**» του ιστορικού της παρελθόντος. Η έκθεση περιέχει εικονογραφημένες περιηγητικές εκδόσεις και έργα τέχνης από τις συλλογές της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων, **καθώς και γλυπτά** του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, πολλά από τα οποία παρουσιάζονται στην έκθεση για **πρώτη φορά** συμπληρώνοντας το γοητευτικό τους αφήγημα για τη **μνημειακή τοπογραφία** της πόλης.

Η νέα περιοδική έκθεση του **Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου** «Οδύσσειες» αποτελεί την κορυφαία επετειακή εκδήλωση του εορτασμού των 150 χρόνων από τη θεμελίωση του μουσείου. Επιχειρεί να ανιστορήσει το περιπετειώδες ταξίδι του ανθρώπου στον χρόνο μέσα από ένα αφαιρετικό και συμβολικό πρίσμα εμπνευσμένο από την Οδύσσεια. Εκατόν ογδόντα τέσσερα έργα από τη μόνιμη έκθεση και τις αποθήκες των Συλλογών του Μουσείου και έξι δάνεια, τρία από το Επιγραφικό Μουσείο και τρία από το Μουσείο Ακροπόλεως, παρουσιάζονται σε μια αλληλουχία πολιτισμικών διαστρωματώσεων, επιτρέποντας έτσι στον επισκέπτη της έκθεσης να διακρίνει διαφοροποιήσεις και μεταβολές και παράλληλα να ανιχνεύσει τα στοιχεία που ενυπάρχουν και παραμένουν αναλλοίωτα στον χρόνο, συνιστώντας το κοινό αποτύπωμα του ανθρώπου στους αιώνες, στις εποχές, στους πολιτισμούς.

Τα **εγκαίνια της έκθεσης** έγιναν τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου, μια ιδιαίτερα συμβολική ημερομηνία, αφού 150 χρόνια πριν, Δευτέρα και πάλι, ετέθη ο θεμέλιος λίθος του πρώτου Εθνικού Μουσείου της χώρας από τον Γεώργιο Α΄.

Τόσο στο καφέ του μουσείου, όσο και στο μετρό του Συντάγματος παρουσιάζεται η έκθεση αφίσας «150 χρόνια Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο» του Τμήματος Γραφιστικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Στόχος της συνεργασίας του Εθνικού Αρχαιολογικού και του Τμήματος Γραφιστικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας ήταν ο σχεδιασμός αφισών για τον εορτασμό των 150 χρόνων από τη θεμελίωση του Μουσείου, που σηματοδοτούν τον αισθητικό, ιστορικό και πολιτιστικό του χαρακτήρα, προωθούν τις αξίες του και το αναδεικνύουν ως φορέα πολιτισμικής γνώσης και ανάπτυξης.

Επιμέλεια:

Χριστίνα Γούλα
Φοιτ. Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η ενοχή της χαράς

Χτίζοντας χαμόγελα σε μια ζωή οδύνης

του π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου.

Θα κυκλοφορήσει στα μέσα του Οκτώβρη από τις εκδόσεις Αρμός.

Ευχαριστούμε θερμά τον π. Χαράλαμπο Παπαδόπουλο και τις εκδόσεις Αρμός για την παραχώρηση στην «Παρεμβολή» αποσπάσματος του βιβλίου.

Εάν κάτι αναζητάει ο άνθρωπος με πάθος στην ζωή του, είναι η χαρά. Θέλει να την γευτεί κι όσο μπορεί να την κρατήσει περισσότερο εντός του. Αυτή τον τρέφει και τον ξεδιψά. Ο άνθρωπος έχει γεννηθεί για τη χαρά της βασιλείας του Θεού. Θα λέγαμε ότι υπάρχει μέσα του, μια αρχέγονη μνήμη παραδείσου. Μια γεύση τελειότητας. Γι αυτό και η επιθυμία του δεν έχει αντικείμενο, είναι αιώνια ακόρεστη. ...ο Χριστιανισμός, είναι η ζωή της χαράς. Μιας χαράς που πηγάζει από την αγάπη του Θεού για τον άνθρωπο και τον κόσμο. Στο πρόσωπο του Χριστού ο Θεός φανερώνει την αγάπη του. Απαντά στο κακό και την οδύνη. Ο Χριστός ήρθε στο κόσμο για να έχουμε χαρά. Αυτή χάνεται μέσα στις ποικίλες αντιξοότητες της ζωής, στις νοοτροπίες και αντιλήψεις που δομεί ο κόσμος και ο ψυχισμός των ανθρώπων. Παρά ταύτα παραμένει το αιώνιο ποθούμενο της κάθε ανθρώπινης ύπαρξης. Τόσο η θλίψη όσο και η χαρά είναι συναισθήματα τα οποία πρέπει να βιώνονται και να βρίσκουν τον δρόμο της έκφρασης μέσα από την ψυχή μας. Να αρθρώνονται σε λόγο, τέχνη και προσευχή, σε σχέση και συνάντηση. Εκείνο το οποίο δεν πρέπει να γίνεται, είναι η φίμωση των συναισθημάτων, και η ταυτόχρονη ταύτιση εκείνου που νιώθουμε ή έχουμε υιοθετήσει ως τρόπο ζωής με την χριστιανική μας ιδιότητα. Ο χριστιανός είναι χαρούμενος γιατί αγαπάει και αγαπιέται. Αγαπάει τον Θεό, τους ανθρώπους, την κτίση, το δώρο της ζωής. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν βιώνει συναισθήματα θλίψης ή απελπισίας, αλλά ότι κυρίαρχα καταλύεται από την χαρά που στέκει πέρα και πάνω από ένα απλό συναίσθημα ως δώρο του αγίου πνεύματος. Γεννηθήκαμε για την χαρά και θα την ζήσουμε, τόσο εδώ στην μορφή ζωής του σήμερα, όσο και στην έσοχτη φανέρωση της αγάπης του Θεού εν τη βασιλεία Του.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΑΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΑ

Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου

Ένας χώρος γεμάτος από ευωδιαστά άνθη Αγίων είναι το Περιβόλι της Παναγίας ή αλλιώς το Άγιον Όρος (κατά το κοινώς λεγόμενον όρος Άθω). Όπως σε κάθε περιβόλι όμως, μέσα στα τόσα άνθη υπάρχουν πού και πού κάποια αγκάθια. Ένα βιβλίο το οποίο περιέχει τις ιστορίες των μοναχών (Γεροντάδων και υποτακτικών), οι οποίοι επιλέγοντας τον μοναχισμό και την άσκηση στο Άγιον Όρος προσπάθησαν να βιώσουν τον Θεό γράφτηκε από τον τότε π. Παΐσιο - νυν Άγιο Παΐσιο- όπως αυτός τις βίωσε ή άκουσε από άλλους γεροντότερους μοναχούς. Ιστορίες άσκησης και βίωσης θαυμάτων ή κατά τους μοναχούς φυσιολογικών γεγονότων, αποτέλεσαν τα γαλουχήματα με τα οποία τράφηκε ο Άγιος Παΐσιος ως αρχάριος μοναχός, όπως και ο κάθε αναγνώστης του βιβλίου.

Ένας κόσμος, όπου η απλότητα νικούσε την λογική. Η άσκηση κυριαρχούσε επί της σωματικής απολαύσεως και αναπαύσεως. Η υπακοή του υποτακτικού και η διάκριση του εκάστοτε Γέροντα οδηγούσαν σε ουράνιες εμπειρίες. Όλα αυτά τα απλά γεγονότα περιγράφονται στο βιβλίο «Αγιορείται Πατέρες και Αγιορείτικα» από τις εκδόσεις του Ιερού Ησυχαστηρίου «Ευαγγελιστής Ιωάννης» στην Σουρωτή Θεσσαλονίκης. Όπως γράφει

χαρακτηριστικά ο Γέροντας στον πρόλογο του βιβλίου **«Ζώντας σ' αυτή την πνευματική ατμόσφαιρα της Χάριτος, ποτέ δεν περνούσε λογισμός αμφιβολίας για όσα άκουγες, γιατί και ο ίδιος κάτι θα έβλεπες από αυτά...** Πού να ήξερες ότι μετά από λίγα χρόνια ο περισσότερος κόσμος θα παραμορφωθεί από την πολλή μόρφωση – επειδή διδάσκεται με το πνεύμα της αθεΐας και όχι με το πνεύμα του Θεού, για να αγιάσει και την εξωτερική μόρφωση – και η απιστία θα φθάσει σε τέτοιο σημείο, που να θεωρούνται τα θαύματα για παραμύθια της παλιάς εποχής;»

Σε γλώσσα απλή, γεμάτη γλυκύτητα και ευλάβεια παρουσιάζει ο Άγιος Παΐσιος αυτά τα σταχυολογήματα. Με τρόπο διδακτικό κάθε μία ιστορία εμπνέει το πνεύμα, στηρίζει την καρδιά και καθοδηγεί την ψυχή. Βέβαια όλες οι ιστορίες είναι ψυχωφελείς, όχι μόνο οι γεμάτες ευλάβεια και φόβο Θεού, αλλά και οι εγωκεντρικές και του πνευματικού ξεπεσμού. Πόσο διδακτικό και συνάμα λυπηρό είναι, η πνευματική κατάντια και η απώλεια της ψυχής του υπέρμαχου –κατά τα ανθρώπινα μάτια- αγωνιστή, μόνο και μόνο επειδή έλλειψε η ταπείνωση και η αγάπη; Πόσο επίμονα πρέπει να αποζητήσεις την Θεία Χάρη; Πόση ψυχική ευφορία αισθάνεσαι όταν την γευτείς για λίγο και πόσο εύκολα μπορείς να παρασυρθείς από τον –όντως μισόκαλο- διάβολο; Οι απαντήσεις πηγάζουν αβίαστα από αυτά τα αγιορείτικα περιστατικά.

Πραγματικά είναι ένα βιβλίο που σε ενθαρρύνει να συνεχίσεις τον πνευματικό αγώνα και σε ελέγχει στον υπερβάλλοντα - για πνευματική άσκηση- ζήλο. **Είναι σαν νέκταρ που μπορείς να το ρουφήξεις με μιας, αλλά θα το αποζητήσεις ξανά** για να μεταφερθείς και να γευτείς –έστω και επιφανειακά- τις θεϊκές αθωνικές εμπειρίες. Στο κάτω – κάτω της γραφής η μετονομασία του όρους Άθω σε Άγιον Όρος, έγινε λόγω των γεροντάδων που το αγίασαν με την ζωή τους και την άσκησή τους εκεί. Ένα δηλωτικό γεγονός της φροντίδας της Παναγίας, παρουσιάζεται στο βιβλίο, όπου σαν καλή Μάνα ελέγχει και προστατεύει τα «παιδιά» της που άφησαν τον κόσμο και αφιερώθηκαν στον Υίο της. Όποιες παρεκτροπές παρατηρεί σπεύδει να διορθώσει και όποια αδυναμία εντοπίσει τρέχει να παρηγορήσει το άρρωστο τέκνο της.

Επιμέλεια:

Παππά Φιλοθέη,
Υπ. διδάκτωρ ΣΕΜΦΕ ΕΜΠ

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ζωή είναι ένα δέντρο. Τα κλωνάρια του... Οι επιλογές μας. Ο καθένας κάνει τις επιλογές του. Η ταινία δείχνει μια μεσοαστική οικογένεια με τα τρία αγοράκια και τους γονείς τους. Η μητέρα, μια γυναίκα που προσφέρει απλόχερα αγάπη στα παιδιά της και επιδιώκει να τα σκεπάζει κάτω από την αγκαλιά της σε δύσκολες τυχόν καταστάσεις. Ταυτίζεται με την εικόνα της καθυποταγμένης μάνας η οποία δεν αντιδρά στις ακραίες συμπεριφορές του συζύγου της προς αυτήν. Στο πρόσωπο της μητέρας βλέπει κανείς την προσωποποίηση της τρυφερότητας, της στοργής και της αγάπης.

Από την άλλη ο πατέρας αναπαράγει το πρότυπο του αυστηρού και αυταρχικού άντρα καθώς δίνει την εικόνα ενός σκληροπυρηνικού, εγωπαθή και σκληρού γονέα. Αυτός συμβούλευε τα παιδιά του ν' ακολουθήσουν το παράδειγμα του διότι προσπαθούσε να τους διδάξει πως «οι καλοί άνθρωποι συνήθως περνιούνται για κορόιδα» και ότι για να επιβιώσει κάποιος θα πρέπει να είναι σκληρός. Δυο εντελώς διαφορετικοί χαρακτήρες μέσα

στην ίδια οικογένεια. Άραγε ποιον από τους δυο δρόμους θα επιλέξουν τελικά τα παιδιά τους;

Η ταινία όμως έχει την δυνατότητα να μας κεντρίσει το ενδιαφέρον και για άλλο ένα ζήτημα που εκθέτει προς σκέψη, το γεγονός του θανάτου. Η πρώτη σκηνή περιγράφει το χαμό ενός από τους τρεις γιους της οικογένειας. Μετά από αυτό το γεγονός ξεστομίζεται ένα ομόφωνο ΓΙΑΤΙ. Γιατί σ' αυτόν; Γιατί το δικό μου παιδί; Γιατί τώρα; Ο πόνος βουβός κι αβάστακτα αφόρητος. Είναι ξαφνικός και επίμονος. Ο στόχος της ταινίας είναι να κεντρίσει τη σκέψη γύρω από το ερώτημα «Ποιο είναι το νόημα της ζωής;». Επίσης καταφέρνει να δώσει κάποιες απαντήσεις σε ζητήματα που βασίζονται πάνω στο θέμα του θεϊκού νόμου, της αιώνιας φύσης καθώς και της ηθικής. Μετά από την ανακάλυψη του θανάτου γίνεται μια έκθεση από εικόνες που απεικονίζουν την γέννηση του σύμπαντος, θέλοντας να καταστήσει αντιληπτό ότι τόσο ο θάνατος όσο και η ζωή είναι απόλυτα συνυφασμένα και ότι το ένα, όχι μόνο δεν μπορεί να αναιρέσει το άλλο, αλλά είναι το φυσικό πέρασμα από τη μία κατάσταση στην άλλη.

Επιμέλεια:

Παναγιώτης Τσιάπρας
Φοιτ. ΤΕΙ Φυσικοθεραπείας

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΕΡΓΙΟΣ, Ο ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ.

Θα θεωρούσα λίγο υπερβολικό τον χαρακτηρισμό του ως προστάτη ενός ολόκληρου έθνους, αν δεν έπεφτε στα χέρια μου ένα ντοκιμαντέρ που συνοπτικά παρουσίαζε τον βίο του.

Ο άγιος Σέργιος, λοιπόν, ο οποίος γεννήθηκε το 1314, ίδρυσε την μονή της Αγίας Τριάδος στη Λάβρα της Ρωσίας, και με την βοήθεια άλλων δώδεκα μοναχών κατάφεραν να χτίσουν δεκάδες ορθόδοξους ναούς, τόσο εντός όσο και εκτός του κράτους, φτάνοντας μέχρι και την Ανταρκτική!

Η μονή αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί, θα μπορούσε κανείς να πει, κέντρο ορθόδοξου πολιτισμού. Τόσο ορθόδοξοι όσο και απλοί τουρίστες, περνώντας

τα τείχη του μοναστηριού μπορούν να θαυμάσουν τους ήχους του καμπαναριού με τις τριάντα τρεις καμπάνες, εκ των οποίων η κυρίαρχη είναι και η μεγαλύτερη σε ολόκληρο τον ορθόδοξο κόσμο, των 72 τόνων! Ευφραίνονται μικροί μεγάλοι από τους γλυκούς ψαλμούς της χορωδίας, φημισμένης σε όλη την Ρωσία, στην οποία άφησε ένα μοναδικό του κομμάτι ο χαρισματικός μοναχός Ματθαίος. Οι εικονογραφίες του ναού της Αγίας Τριάδος, σχεδιασμένες από το χέρι του μοναχού Ρουμπλιόφ, μέχρι και σήμερα μελετώνται από ειδικούς, εμπνέοντας νέους καλλιτέχνες να μιμηθούν τον τρόπο της τέχνης του.

Μέχρι και τυπογραφείο με ορθόδοξα περιοδικά μπορεί κανείς να συναντήσει μες στην μονή και να αναλογιστεί πόσο μεγάλη είναι η προσφορά αυτού του μοναστηριού στον ορθόδοξο κόσμο!

Το σημαντικότερο όμως, κι ίσως το πιο θαυμαστό στην μονή, δεν είναι οι ενδείξεις της ευλογίας του Θεού. Είναι ο βίος του ιδρυτή της.

Η ευγενική μορφή του αγίου υπήρξε πολυάριθμες φορές ενοποιητικός παράγοντας του ρωσικού πληθυσμού, σε χρόνια πολέμων. Ο ίδιος ο άγιος κατάφερε με θαυματουργικό τρόπο να επαναφέρει την πίστη στους Ρώσους και να τους προστατεύει μες στην μονή από απειλές εχθρών. Ο βίος του αγίου έχει συνδεθεί έντονα με την ρωσική ιστορία, οπότε η αγάπη των ρώσων προς τον άγιο μένει άσβεστη στους αιώνες.

Ο άγιος, με την δύναμη της προσευχής, κατάφερε να θαυματουργήσει πολλές φορές και να αναστήσει ακόμη και νεκρά μωρά. Ήταν τόσο η αγάπη του για τα παιδιά που χειροτεχνούσε παιδικά παιχνίδια τα οποία διασώζονται μέχρι και σήμερα!

Συμβούλευε πάντοτε τους μοναχούς να έχουν ομόνοια, αγαθοσύνη και ομοψυχία. Οι καρποί της προσευχής του αγίου, σε συνδυασμό με τις συμβουλές του, κατάφεραν να διατηρήσουν την ενάρετη ζωή μες στο μοναστήρι και να το κάνουν τόπο συνεχούς χάριτος ώστε κι οι σημερινοί μοναχοί να συνεχίζουν με ευλογία το διακόνημά τους.

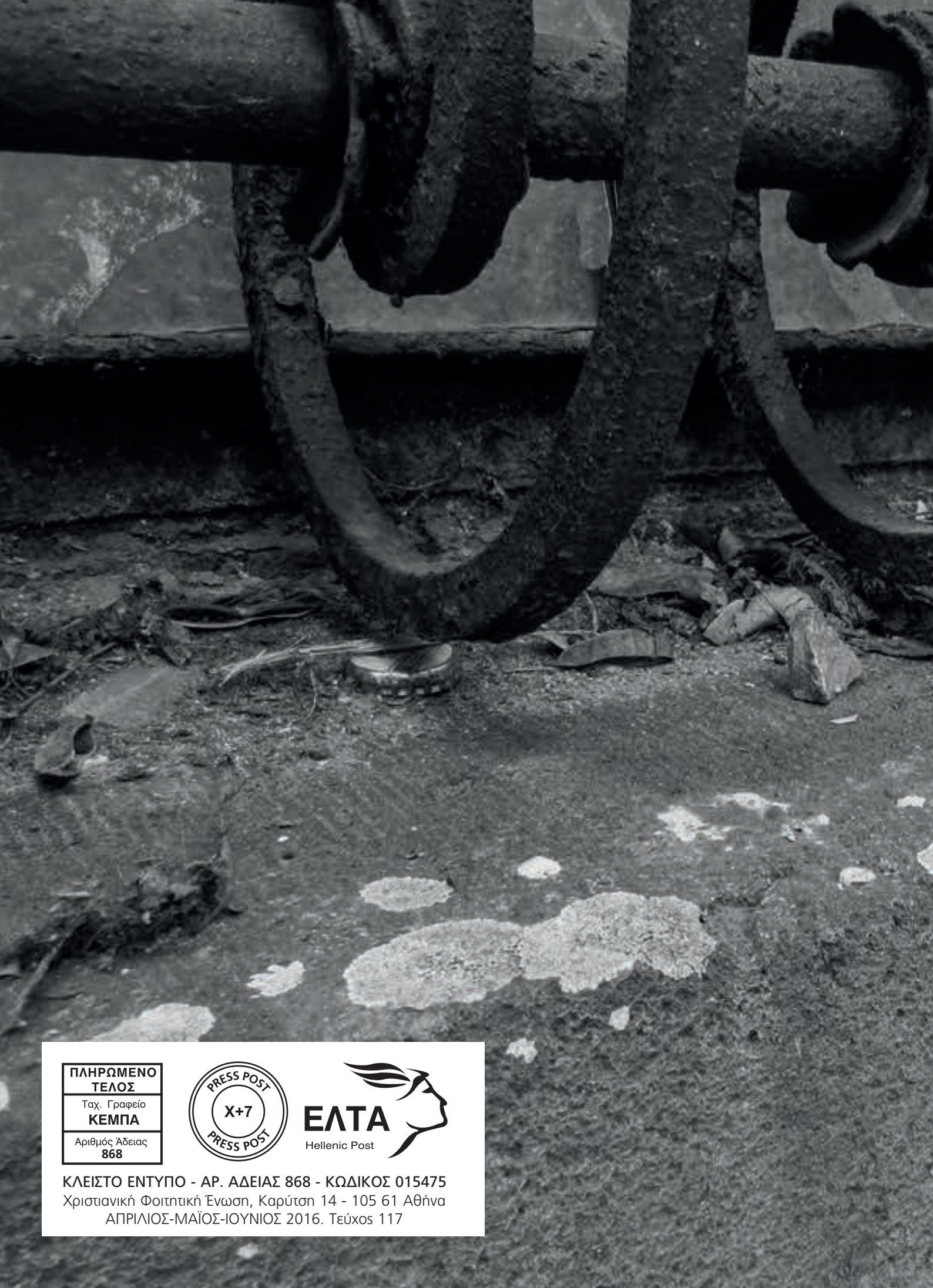
Στον ναό της Αγίας Τριάδος σώζεται το αντίγραφο της εικόνας του αγίου, το οποίο είναι κι αυτό θαυματουργό μαζί με τα άγια λείψανά του.

Στο τέλος του ντοκιμαντέρ, συμφώνησα πρόθυμα με τα τελευταία λόγια του αφηγητή: «ο άγιος Σέργιος, ο προστάτης της Ρωσίας». Και της ορθοδοξίας, θα πρόσθετα. Η οσιακή του μνήμη τιμάται στις 25 Σεπτεμβρίου, ημέρα κατά την οποία ο άγιος κοιμήθηκε το 1392.

Το ντοκιμαντέρ έχει διάρκεια 27' και μπορείτε να το δείτε στο Youtube, πλέον και με ελληνικούς υπότιτλους.

Επιμέλεια:

Χρυσούλα Ζαγκότη
Φοιτ. Οικονομικής Επιστήμης Παν. Πειραιώς

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 868

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2016. Τεύχος 117